

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

ANALIZA MEDNARODNE MENJAVE MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

Ljubljana, november 2003

JADRANKA MUZLOVIČ

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom _____ in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. GOSPODARSKI RAZVOJ SLOVENIJE IN HRVAŠKE PO LETU 1992	3
2.1 KAZALCI SLOVENSKEGA IN HRVAŠKEGA GOSPODARSTVA	3
2.1.1 <i>Bruto domači proizvod</i>	3
2.1.2 <i>Stopnja brezposelnosti</i>	9
2.1.3 <i>Stopnja inflacije</i>	9
2.1.4 <i>Stanje plačilne bilance</i>	10
2.1.4.1 Trgovinska bilanca Slovenije in Hrvaške	13
3. ZUNANJA TRGOVINA SLOVENIJE IN HRVAŠKE	17
3.1 PRAVNA PODLAGA ZA UREJANJE ZUNANJIH ODNOSOV SLOVENIJE IN HRVAŠKE	17
3.1.1 <i>Sporazumi o sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško</i>	18
3.2 KOEFICIENT ODPRTOSTI SLOVENSKEGA IN HRVAŠKEGA GOSPODARSTVA	19
3.3 POLOŽAJ SLOVENIJE IN HRVAŠKE V SVETOVNI MENJAVI	20
3.4 ZUNANJETRGOVINSKI TOKOVI SLOVENIJE IN HRVAŠKE	21
4. ZNAČILNOSTI IN POSEBNOSTI RAZVOJA ZUNANJE TRGOVINE SLOVENIJE IN HRVAŠKE	23
4.1 REGIONALNA USMERJENOST ZUNANJETRGOVINSKIH TOKOV SLOVENIJE IN HRVAŠKE	24
4.1.1 <i>Geografska struktura slovenske in hrvaške blagovne menjave</i>	24
4.1.1.1 Blagovna menjava Slovenije in Hrvaške po državah	25
4.1.1.2 Blagovna menjava Slovenije in Hrvaške po regijah	29
4.2 STRUKTURA BLAGOVNE MENJAVE SLOVENIJE IN HRVAŠKE PO SEKTORJIH STANDARDNE MEDNARODNE TRGOVINSKE KLASIFIKACIJE (SMTK)	32
4.2.1 <i>Struktura izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške po blagovnih sektorjih</i>	33
5. ANALIZA TRGOVINE MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO V OBDOBJU 1992-2000	35
5.1 UPORABLJENA METODA	35
5.2 OCENA REGRESIJSKEGA MODELA SLOVENSKE IN HRVAŠKE UVOZNE FUNKCIJE	35
5.2.1 <i>Specifikacija uvoznih funkcij</i>	36
5.3 OCENA LINEARNE FUNKCIJE UVOZA SLOVENIJE IZ HRVAŠKE	36
5.4 OCENA LINEARNE FUNKCIJE UVOZA HRVAŠKE IZ SLOVENIJE	38
5.5 NAPOVEDNA MOČ MODELA	39
6. ZUNANJA POLITIKA SLOVENIJE IN HRVAŠKE	41

7. SKLEP	41
8. LITERATURA.....	44
9. VIRI	45

SEZNAM TABEL:

Tabela 1: Registrirana stopnja brezposelnosti Slovenije in Hrvaške v %, od 1992 do 2001.....	9
Tabela 2: Povprečna letna stopnja inflacije Slovenije in Hrvaške v %, od 1992 do 2001.....	10
Tabela 3: Postavke tekočega računa (TR) plačilne bilance Slovenije in Hrvaške (1a, 1b), trgovinska bilanca (TB) Slovenije in Hrvaške (2a, 2b), seštevek bilanc TR (brez TB) Slovenije in Hrvaške (3a, 3b), TB Slovenije s Hrvaško ter Hrvaške s Slovenijo od 1992 do 2001 (4a, 4b) (v MIO USD); delež TB Slovenije s Hrvaško v celotni TB Slovenije v letu 1992 (v %) (5a), delež TB Hrvaške s Slovenijo v celotni TB Hrvaške (v %) (5b), od 1993 do 2001	16
Tabela 4: Pomembnejši sklenjeni sporazumi med Slovenijo in Hrvaško po letu 1992.....	19
Tabela 5: Koeficient odprtosti (KO) Slovenije in Hrvaške (1a, 1b), KO Slovenije do Hrvaške ter Hrvaške do Slovenije (2a, 2b); stopnje rasti KO Slovenije do Hrvaške ter Hrvaške do Slovenije (3a, 3b) v %, od 1992 do 2001	20
Tabela 6: Vrednosti izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške (1a, 1b, 5a, 5b), vrednosti izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško (2a, 6a), vrednosti izvoza in uvoza Hrvaške iz Slovenije (2b, 6b) po tekočih cenah (v MIO USD); delež izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško v celotnem izvozu in uvozu Slovenije (3a, 7a), delež izvoza in uvoza Hrvaške v Slovenijo v celotnem izvozu in uvozu Hrvaške (3b, 7b) (v %); stopnje rasti deležev (4a, 8a, 4b, 8b) (v %), od 1992 do 2001	23
Tabela 7: Deleži posameznih najpomembnejših izvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v %, delež Hrvaške v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v delih celote ((a) Hrv), od 1992 do 2001	26
Tabela 8: Deleži posameznih najpomembnejših izvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v %, delež Slovenije v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v delih celote ((a) Slo), od 1992 do 2001	27
Tabela 9: Deleži posameznih najpomembnejših uvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v %, delež Hrvaške v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v delih celote ((a) Hrv), od 1992 do 2001	28
Tabela 10: Deleži posameznih najpomembnejših uvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v %, delež Slovenije v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v delih celote ((a) Slo), od 1992 do 2001	29
Tabela 11: Izvoz Slovenije in Hrvaške v posamezno regijo v % celotnega izvoza od 1992 do 2001	30
Tabela 12: Uvoz Slovenije in Hrvaške v posamezno regijo v % celotnega uvoza od 1992 do 2001	31
Tabela 13: Kvartalni podatki za leto 2001 za preizkus napovedne moči modela (povprečne pričakovane vrednosti uvoza Slovenije iz Hrvaške).....	39
Tabela 14: Kvartalni podatki za 2001 za preizkus napovedne moči modela (povprečne pričakovane vrednosti uvoza Hrvaške iz Slovenije).....	39

SEZNAM SLIK

Slika 1: Bruto domači proizvod na prebivalca (BDP/p) Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 po tekočih cenah (v USD)	4
Slika 2: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja in industrijske proizvodnje Slovenije od 1992 do 2001 (v %)	4
Slika 3: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja in industrijske proizvodnje Hrvaške od 1992 do 2001 (v %)	6
Slika 4: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja, izvoza in uvoza Slovenije ter slovenskega izvoza in uvoza na Hrvaško od 1993 do 2001 (v %)	7
Slika 5: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja, izvoza in uvoza Hrvaške ter hrvaškega izvoza in uvoza v Slovenijo od 1993 do 2001 (v %)	8
Slika 6: Tekoči račun plačilne bilance Slovenije od 1992 do 2001 (v MIO USD ter v % BDP-ja)	12
Slika 7: Tekoči račun plačilne bilance Hrvaške od 1993 do 2001 (v MIO USD ter v % BDP-ja)	13
Slika 8: Stanje trgovinske bilance Slovenije od 1992 do 2001 (v MIO USD in v % v BDP-ja) ..	14
Slika 9: Stanje trgovinske bilance Hrvaške od 1992 do 2001 (v MIO USD in v % BDP-ja).....	15
Slika 10: Izvoz na prebivalca za izbranih deset držav v letu 2000 (v USD).....	21
Slika 11: Izvoz in uvoz Slovenije na Hrvaško od 1992 do 2001 (v MIO USD).....	22
Slika 12: Deleži izbranih izvoznih trgovinskih partneric za Slovenijo od 1992 do 2001 (v %)...	25
Slika 13: Deleži izbranih izvoznih trgovinskih partneric za Hrvaško od 1992 do 2001 (v %).....	26
Slika 14: Deleži izbranih uvoznih trgovinskih partneric za Slovenijo od 1992 do 2001 (v %)....	27
Slika 15: Deleži izbranih uvoznih trgovinskih partneric za Hrvaško od 1992 do 2001 (v %).....	28
Slika 16: Vrednosti realnega uvoza Slovenije iz Hrvaške od 1992 do 2000 (v 1000 USD).....	39
Slika 17: Vrednosti realnega uvoza Hrvaške iz Slovenije od 1992 do 2000 (v 1000 USD).....	40

1. UVOD

Trgovina med Slovenijo in Hrvaško je bila v obdobju po osamosvojitvi prevladujoči način sodelovanja med državama. Zaradi izgube trgov bivše Jugoslavije je trgovina med Slovenijo in Hrvaško po letu 1992 bistveno upadla ter ponovno narasla leta 1995. Po petletni stagnaciji se je ponovno povečala leta 2000, ko so se obenem povečale tudi neposredne tuje investicije Slovenije na Hrvaško (Bedneš, 2002, str. 14). V medsebojnem poslovanju slovenskih in hrvaških podjetij je opazna tendenca stalnih partnerskih odnosov, ki niso prerasli v višji nivo sodelovanja (Prašnikar, 2001, str. 115). V nalogi analiziram zunanjo trgovino Slovenije in Hrvaške s posebnim poudarkom na njuni medsebojni trgovini.

Mednarodna menjava je eden izmed načinov vstopanja podjetij na mednarodne trge, s ciljem ohranjanja ali povečanja konkurenčnosti (Harrison, 2000, str. 12). Sodelovanje Slovenije in Hrvaške z razvitimi državami povzroča spremembe v njuni proizvodni strukturi, saj je konkurenca vse bolj tehnološko pogojena. Posodobljene proizvodne strukture v Sloveniji in na Hrvaškem omogočajo izmenjavo izdelkov boljše kvalitete. V njuni medsebojni menjavi so obenem prisotni izdelki, ki so na njunih trgih bolj konkurenčni kot na trgih razvitih držav. Slovenija in Hrvaška se, kot majhni gospodarstvi, lahko uspešno razvijata le kot odprti, navzven usmerjeni gospodarstvi. Slednje ne pomeni le rastočega pomena mednarodne menjave blaga in storitev v bruto domačem proizvodu, temveč vsestransko internacionalizacijo gospodarstva in vključevanje v evropske integracijske procese (Slovenija v novem desetletju, 2001, str. 30). Njuna medsebojna menjava jima omogoča izkoriščanje relativnih prednosti v specifičnih izdelkih in je zato ekskluzivna glede na druge države. Njun primarni cilj je sodelovanje z razvitimi državami, saj sta, zaradi vključevanja v proces globalizacije in internacionalizacije, od njih odvisni. Prednost v njunem medsebojnem sodelovanju je poznavanje specifičnih razmer ter možnost širjenja sodelovanja, prenašanja znanja in razvojnih dejavnikov v druge manj razvite države. Slovenija je v dohitevanju povprečja razvitih držav pred Hrvaško, kar dokazujejo njene makroekonomske variable. Smernic bodoče zunanje trgovine ne določajo več direktive Svetovne trgovinske organizacije, temveč regionalno sklenjeni sporazumi in povečan obseg regionalnega sodelovanja.

Proces internacionalizacije in globalizacije ekonomskih aktivnosti povečuje velikost trgov na raven svetovnega. Blago v mednarodni menjavi vsebuje vse manj fizičnih vložkov in vse več nematerialnih sestavin, kot so pakiranje, distribucija, oglaševanje, organizacija, ki jih združujejo multinacionalna podjetja. Multinacionalno delovanje omogoča rastočo ekonomijo obsega in generiranje zunanjih ekonomij. Povečuje se trgovina med državami s podobnimi proizvodnimi strukturami, kjer je prilagajanje proizvodnje lažje. Pogosto vključuje premike proizvodnih enot, kar povzroča tudi spremembe vsebine konkurenčnosti. V proces internacionalizacije in globalizacije se uvaja različne načine organiziranosti družb, ekonomskih in socialnih politik ter celo vlad. Posledica tega je neučinkovit protekcionizem. Rastoča internacionalizacija ekonomskih aktivnosti uvaja sistemske spremembe, katerih glavne posledice so sistemi, ki favorizirajo podjetništvo in njegovo fleksibilnost, nefleksibilnost države, kjer se privatni subjekti lažje in bolje soočajo z novim okoljem ter politika, ki globalno upravlja s konkurenco družbe v

svetovnem okolju. Regionalna in ekonomska usmerjenost lahko olajša sprejem in izvedbo teh sistemskih sprememb, omogoča pa uvedbo instrumentov za upravljanje kolektivne odgovornosti. Prehod iz tržno-planskega v tržno gospodarstvo ter članstvo Slovenije in izključenost Hrvaške iz ekonomskih integracij sta bistveno vplivala na mednarodno menjavo obeh držav. Tranzicija je nosilce ekonomskih politik soočila s tremi glavnimi sklopi ekonomskih reform: makroekonomsko stabilizacijo, mikroekonomsko liberalizacijo in preobrazbo obstoječe institucionalne ureditve. Zunanjetrgovinska menjava je pričela pridobivati na pomenu takoj s pričetkom gospodarskih reform držav, ki so se odločile za zamenjavo koncepta uvozne substitucije s strategijo gospodarskega odpiranja. Liberalizacija zunanje trgovine predstavlja, poleg cenovne stabilizacije oziroma postopne dezinflacije, področje, kjer so gospodarstva v tranziciji prišla najdlje in obenem dosegla najvidnejše uspehe. Gospodarska rast, ki se je vrnila po nekaj letih transformacijske depresije v države v prehodu, kaže na postopno upadanje, spremlja jo zlasti hitro povečevanje trgovinskega primankljaja, v nekaterih državah pa tudi primankljaj tekočega računa (Eatwell, 1996, str. 135).

Namen diplome je analizirati trgovino med Slovenijo in Hrvaško v obdobju po osamosvojitvi obeh držav z vidika pomena, ki ga je imela v celotni zunanji trgovini obeh držav. Hipoteza se glasi, da je v obdobju od 1992 do 2001 delež medsebojne trgovine naraščal in se krepil z različno dinamiko. V diplomski nalogi uporabljam metodo analize, sinteze, induktivnega sklepanja, ter ekonometričnega modeliranja. Cilj diplome je obenem raziskati dejavnike, ki so bistveno vplivali na potek mednarodne menjave Slovenije in Hrvaške.

Drugo poglavje opisuje zunanje dejavnike in notranje gospodarske razmere obeh držav, ki so izoblikovali možnost sodelovanja Slovenije in Hrvaške v mednarodni menjavi. Pomen trgovine med Slovenijo in Hrvaško v njuni celotni zunanji trgovini prikazujem z letnimi stopnjami rasti izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško ter Hrvaške v Slovenijo ter možen vpliv le-teh na letne stopnje rasti celotnega izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške. V okviru trgovinske bilance prikazujem pomen trgovinske bilance Slovenije s Hrvaško ter Hrvaške s Slovenijo v njuni celotni trgovinski bilanci.

V tretjem poglavju predstavljam pomen članstva Slovenije v ekonomskih integracijah ter do določenega obdobja izključenost Hrvaške iz le-teh. Pomen medsebojnega sodelovanja ugotavljam s pomočjo koeficienta odprtosti Slovenije do Hrvaške ter Hrvaške do Slovenije. Preko izračuna deležev je prikazan pomen trgovine med Slovenijo in Hrvaško v njuni celotni zunanji trgovini. Na ta način kvantificiram že v predhodnem poglavju nakazan pomen trgovine med Slovenijo in Hrvaško v njuni celotni zunanji trgovini.

Četrto poglavje prikazuje pomen Slovenije in Hrvaške kot medsebojno pomembni trgovinski partnerici preko izračuna deležev njune medsebojne trgovine glede na celoten izvoz in uvoz v njune najpomembnejše trgovinske partnerice. Prikazan je tudi izvoz in uvoz Slovenije in Hrvaške po regijah. V prikazu trgovine med Slovenijo in Hrvaško po blagovnih sektorjih ugotavljam kateri so najpomembnejši izvozni in uvozni sektorji Slovenije na Hrvaško ter Hrvaške v Slovenijo ter kolikšen delež predstavljajo v celotnem izvozu in uvozu obeh držav po

sektorjih. Izpostavljen je pomen dviga konkurenčnosti in spremembo tehnološke strukture ter občutljivost sektorjev na vključevanje Slovenije in Hrvaške v ekonomske integracije.

V petem poglavju predstavljam linearni regresijski model na podlagi vzorčnih podatkov slovenskega in hrvaškega gospodarstva. Z oceno funkcije uvoza Slovenije iz Hrvaške in funkcije uvoza Hrvaške iz Slovenije proučujem vpliv gospodarske aktivnosti in relativnih cen na gibanje vrednosti realnega uvoza, po kvartalnih od 1992 do 2000 (za Hrvaško od 1993 do 2000). Kvartalne podatke iz leta 2001 uporabljam za preizkus napovedne moči modela. Realni uvoz Slovenije iz Hrvaške ter Hrvaške iz Slovenije je odvisna spremenljivka. Gospodarska aktivnost, merjena z indeksom industrijske proizvodnje, ter relativne cene, merjene z indeksom realnega efektivnega menjalnega tečaja, deflacioniranega z indeksom cen v industriji, pa sta pojasnjevalni spremenljivki. Uvozni funkciji sta ocenjeni z metodo najmanjših kvadratov. Odstopanje izračunanih rezultatov od predvidenih je posledica specifičnih razmer v gospodarstvu obeh držav. V primeru, da preko F preizkusa, s katerim preverjam ničelno domnevo, da so vsi regresijski koeficienti v regresijskem modelu enaki nič, ugotovim hkratno relevantno smiselnost vključenih spremenljivk, je model kot celota ustrezen in primeren za napovedovanje vrednosti uvoza.

Šesto poglavje pa predstavlja glavna področja slovenske in hrvaške zunanje politike ter pomen medsebojnega sodelovanja Slovenije in Hrvaške v odnosu do drugih ciljev obeh držav.

V zaključnem poglavju povzemam glavne ugotovitve.

2. GOSPODARSKI RAZVOJ SLOVENIJE IN HRVAŠKE PO LETU 1992

Uspešen prehod v tržno gospodarstvo opredeljuje časovna sprememba ključnih makroekonomskih kazalcev, kakor so gospodarska rast, brezposelnost, inflacija ter stanje plačilne bilance (Vujčić, 2000, str. 1). Makroekonomski kazalci so obenem tudi koristna informacija tujim podjetjem, ko pri vstopanju na mednarodne trge uresničujejo svoje možnosti in priložnosti (Daniels, 1998, str. 91). Poznavanje narodno-gospodarskih ciljev in ekonomske politike tuje države predstavlja prednost v novem, bolj tveganem poslovnem okolju.

2.1 KAZALCI SLOVENSKEGA IN HRVAŠKEGA GOSPODARSTVA

Menjava med državami vpliva na spremembo njihovega bruto domačega proizvoda (BDP) in vseh makroekonomskih agregatov, ki so odvisni od njega. Mednarodni ekonomski odnosi so pomemben dejavnik, ki lahko pospešuje in krepi pozitivne učinke drugih faktorjev razvoja, učinek pa je lahko tudi obraten (Senjur, 1993, str. 210).

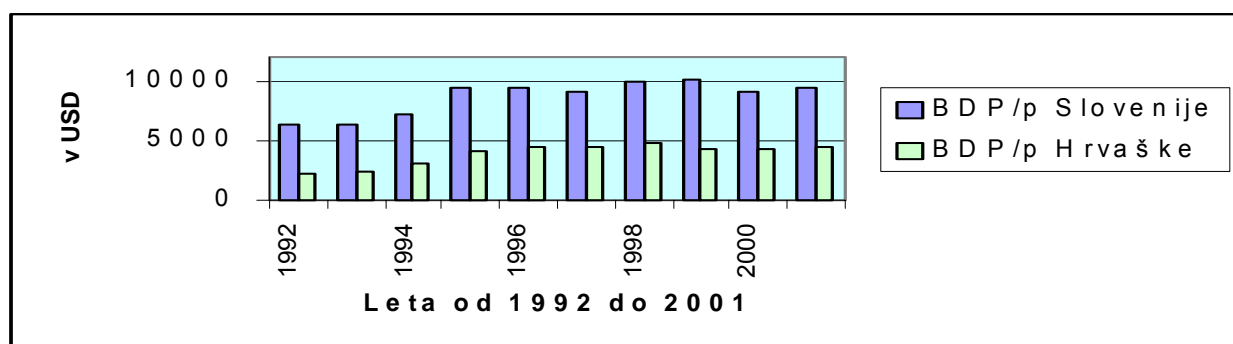
2.1.1 Bruto domači proizvod

Bruto domači proizvod je vrednost vseh končnih dobrin in storitev, ki so proizvedene v gospodarstvu v določenem časovnem razdobju (Senjur, 1995, str. 6). Pomemben je z vidika obsega, saj omogoča zadovoljevanje domačih in tujih potreb. Mednarodno primerljivost BDP-ja

ter obenem stopnjo razvitosti običajno merimo z velikostjo BDP-ja na prebivalca (BDP/p). Prav tako je pomembna delitev produkta na elemente njegove uporabe, kar opredeljuje kupno moč posameznega gospodarstva.

Svetovna Banka je leta 1994 na podlagi BNP/p uvrstila Slovenijo v visoko srednje razvito državo (\$2,896-\$8,956), Hrvaško pa v nizko srednje razvito državo (\$726-2,895), kateri spadata v skupino srednje razvitih držav (Daniels, 1998, str. 152). Vrednost BDP/p Slovenije je bila od 1992 do 2001 dvakrat višja od vrednosti BDP/p Hrvaške. BDP/p Slovenije in Hrvaške se je od leta 1992 do 2001 absolutno povečal (Slika 1).

Slika 1: Bruto domači proizvod na prebivalca (BDP/p) Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 po tekočih cenah (v USD)

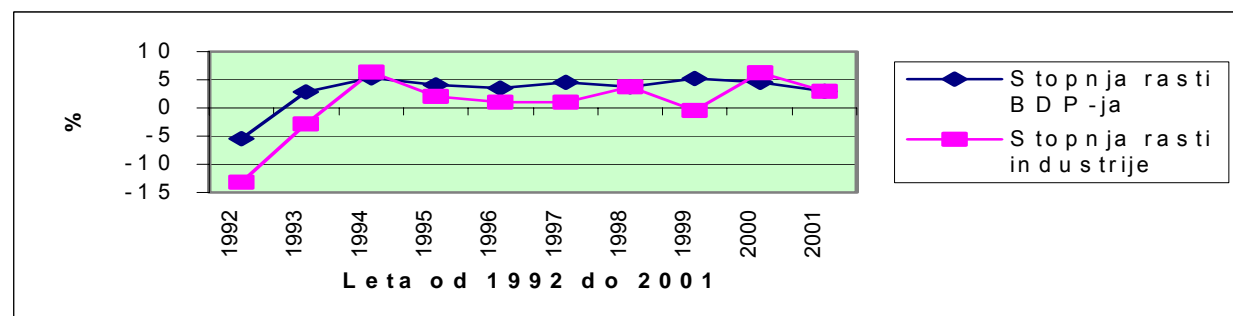

Vir: Priloga 2, Tab.1.

BDP/p Slovenije in Hrvaške se leta 1993 glede na predhodno leto ni bistveno spremenil. Sprememba letnih stopenj rasti BDP/p v Sloveniji in na Hrvaškem ni bila v nobenem letu izrazita, z izjemo leta 1995 v obeh državah. Leta 1995 je BDP/p Slovenije in Hrvaške porasel na višji nivo, katera raven se je za obe državi ohranila do leta 2001, z majhnimi odkloni v posameznih letih. Slovenija in Hrvaška sta od začetka tranzicije do leta 2001 povečali BDP/p na njuni dvakratni vrednosti.

Poleg mednarodne primerjave razvitosti je pomembna tudi sprememba stopnje rasti BDP-ja, ki prikazuje stopnjo dohitevanja povprečja razvitih držav (Slovenija v novem desetletju, 2001, str. 125). Industrijska proizvodnja je dober pokazatelj gospodarske aktivnosti ter obenem motor njene rasti.

Slika 2: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja in industrijske proizvodnje Slovenije od 1992 do 2001 (v %)

Vir: Priloga 2, Tab.2, 3.

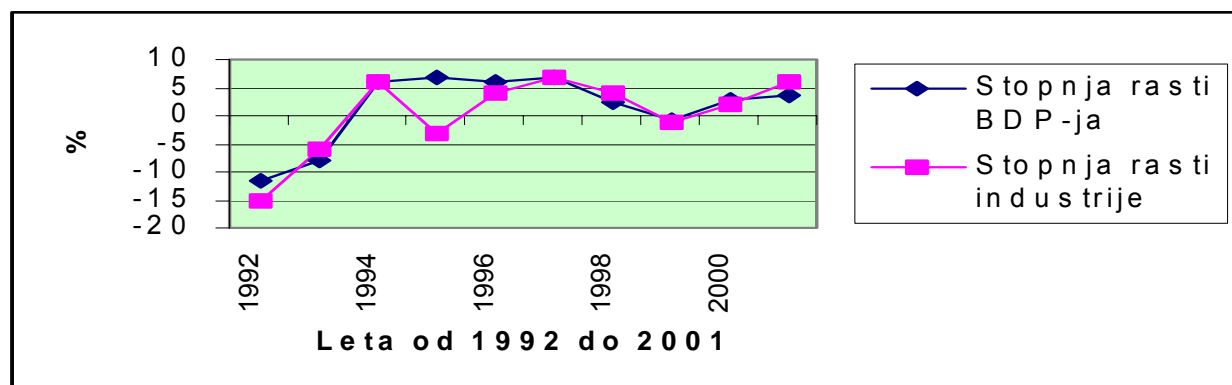
Letna stopnja rasti BDP-ja Slovenije se je od leta 1995 do leta 2001 gibala od 3% do 5,2% (Slika 2). Gospodarstvo je v začetku tranzicijskega obdobja zašlo v recesijo za katero je bil značilen močan upad gospodarske aktivnosti. Stopnja gospodarske rasti se je v začetnem obdobju transformacije gibala v skladu s stopnjo rasti industrije. Prehod v tržno gospodarstvo, s tem nujna potreba po prestrukturiranju ter izguba trgov bivše Jugoslavije sta bila vzrok opuščanja obstoječe proizvodnje in upada industrijske aktivnosti ter gospodarske rasti v začetnem obdobju transformacije. Začetek procesa prestrukturiranja in privatizacije je bil nujen, saj je morala Slovenija kot majhna država, katere rast temelji na izvozu, zagotoviti za to ustrezne pogoje. Do leta 1993 se je gospodarstvo okrepilo ter leta 1994 doseglo najvišjo gospodarsko rast, kateri nivo se je ohranil do leta 2001 (Slika 2). Leta 1994 je bila gospodarska rast 5,3% kar je omogočila izrazita preusmerjenost na zahodne trge Evropske unije (EU) in na tranzicijske države srednje Evrope. Slovenija je pogoje za to imela v predhodno izgrajenih odnosih in izgradnji tehnološke strukture primerne za zahodni trg, kar je omogočilo povečanje izkoriščenosti obstoječih kapacitet. Istega leta se je povečalo tudi investicijsko delovanje v gospodarstvo, predvsem v prometno infrastrukturo. Rast industrije je že leta 1995 bila 2%, katere vzrok je bila upočasnjena rast v EU¹. Trajnejšo gospodarsko rast je pričela zavirati tudi počasnost prestrukturiranja na nekaterih področjih gospodarstva po letu 1995 (Slika 2). V letu 1998 sta se stopnji rasti BDP-ja in rasti industrije razlikovali. Situacija na tujih trgih in konkurenčnost sta se izboljšali, izvoz je začel ponovno naraščati. To naj bi pripomoglo k okrepitvi realnega sektorja v letih 1997 in 1998 (Bohm, 1995, str. 451).

Med vsemi državami, ki so v začetku devetdesetih let zašle v gospodarsko krizo, je Slovenija ena izmed držav v tranziciji, ki je hitro prešla obdobje tranzicijske recesije. Poleg ponovne rasti bruto domačega proizvoda je bila deležna proizvodnega prestrukturiranja in nadomeščanja izgubljenega tržišča bivše Jugoslavije. Stopnja sprememb v času tranzicije tako v Sloveniji kot na Hrvaškem je bila odvisna od stabiliziranih makroekonomskih razmer in od ureditve institucionalnih razmer. Možnost povezave z zunanjimi trgi ter vzpostavitev tržnih razmer oddaja industriji signale za čim hitrejšo prestrukturiranje ob nujno potrebno privatizaciji.

Hrvaška je oživitev gospodarske aktivnosti dosegla leta 1994 (Slika 3). Razmere v začetku transformacije so bile podobne kot v Sloveniji. Izgubila je tržišča bivše Jugoslavije, preusmeritev na razvite države zahodne Evrope pa je prav tako povzročilo opuščanje proizvodnih aktivnosti ter nujno prestrukturiranje. Hrvaška ni imela primerne proizvodne strukture za zahodni trg. Gospodarke razmere na Hrvaškem je vojna od 1990 do 1995 še bolj poslabšala. Veliko industrije je bilo uničene, proces prestrukturiranja se je podaljšal s prekinivijo leta 1995. Istega leta je sledil upad proizvodnje. Povprečna realna stopnja rasti BDP-ja je bila od leta 1994 do leta 2000 3,7 odstotna. Hrvaška je po letu 1994 povečala obseg mednarodne trgovine, kar je tudi prispevalo k oživitvi gospodarstva ter obenem k najvišji letni stopnji rasti BDP-ja leta 1995 v obravnavanem obdobju (Bohm, 1996, str. 75). Ugodno rast leta 1996 je podpirala ugodna rast industrije. Sredi leta 1998 je hrvaško gospodarstvo zašlo v recesijo, letna rast BDP-ja se je znižala na 2,5 odstotka. Recesija se je nadaljevala tudi v letu 1999, ko je bila rast BDP-ja negativna v višini 0,9 odstotka (Slika 3), (Benko, 2002, str. 8).

¹ Strašek, 2002, Ekonomska politika, str. 195

Slika 3: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja in industrijske proizvodnje Hrvaške od 1992 do 2001 (v %)

Vir: Priloga 2, Tab.2, 3.

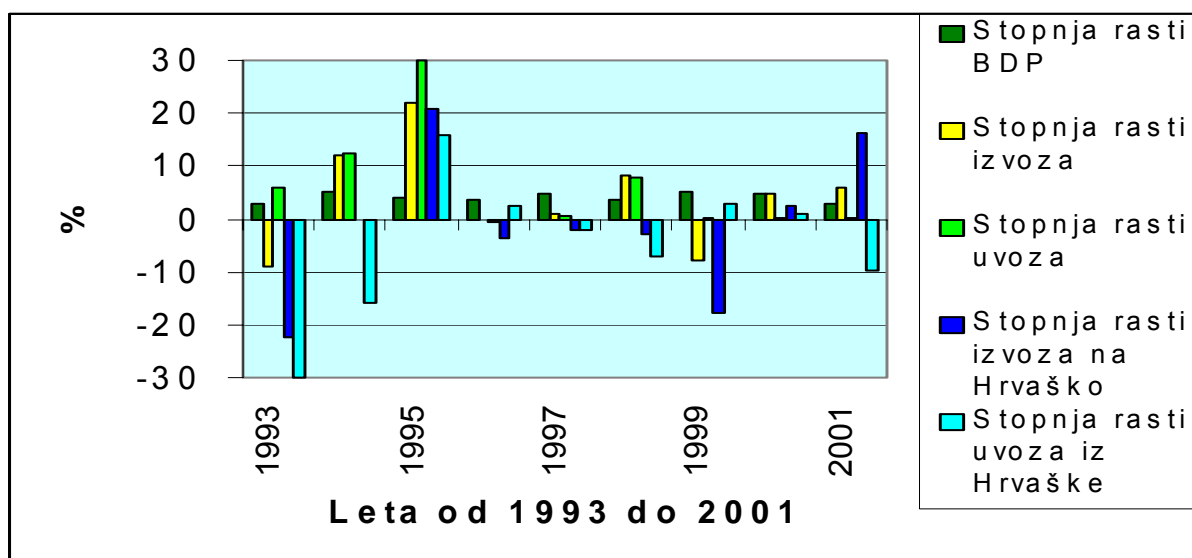
Slovenska in hrvaška stopnja gospodarske rasti in industrije sta bili leta 2001 na višjem nivoju kot v preteklem obdobju, hrvaška gospodarska rast je bila 3,8%, rast industrije 6%, kar presega slovensko 3% gospodarsko rast in 2,9% rast industrije leta 2001 (glej Priloga 2, Tab.2, 3). Slovenska predelovalna industrija se po šoku, ki ga je povzročila izguba nekdanjih jugoslovanskih trgov v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja ter desetletnem obdobju tranzicijske stabilizacije nahaja pred novimi izzivi. Prehod v fazo ofenzivnega prestrukturiranja slovenske predelovalne industrije katere glavni cilj je povečanje konkurenčne sposobnosti, uveljavitev na najzahtevnejših svetovnih in evropskih trgih in posledično znižanje razvojno-tehnološkega zaostanka v primerjavi z najrazvitejšimi državami EU (Slovenija v novem desetletju, 2001, str. 125). Hrvaška si prizadeva povečati institucionalno in finančno podporo malim in srednje velikim podjetjem, saj je ta sektor vir gospodarskega razvoja in rasti v svetovni trgovini. Hrvaška industrija se intenzivno menjuje. Posledice prestrukturiranja so vidne na mnogih področjih, od privatizacije do okrepitve izvoza, razvoja proizvodnih procesov, dvig in standardizacija kvalitete, izpolnjevanje ekoloških zahtev, doseganje stroškovne učinkovitosti. Bodočnost razvoja in krepitev hrvaške industrije je v osvajanju novih trgov, ter v uvedbi sodobnih tehnologij in novih proizvodov, realizaciji skupnih vlaganj ter v vzpostavljanju strateškega partnerstva s tujimi podjetji.

V posameznem grafu za Slovenijo in za Hrvaško prikazujem nominalne letne stopnje rasti BDP-ja za posamezno državo, nominalne letne stopnje rasti izvoza in uvoza te države v drugo državo ter nominalne letne stopnje rasti celotnega izvoza in uvoza obravnavane države od 1993 do 2001. Na podlagi grafov ugotavljam morebiten vpliv letnih stopenj rasti izvoza in uvoza te države v drugo državo, na letne stopnje rasti celotnega izvoza in uvoza obravnavane države, katerih skladnost oscilacij je mogoče ugotoviti s korelacijsko analizo (Mencinger, 1990, str. 182) stopenj rasti medsebojnega izvoza in uvoza s stopnjami rasti celotnega izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške. Vključevanje gospodarstva v zunanjetrgovinsko menjavo v odvisnosti od rasti družbenega produkta pa kažejo dohodkovne elastičnosti uvoznega povpraševanja in izvozne ponudbe (Mencinger, 1990, str. 186). Predvidevam, da v kolikor so bile letne spremembe v izvozu in uvozu, tako pozitivne kot negativne, medsebojno med Slovenijo in Hrvaško velike, je slednje lahko vplivalo na spremembe letnih stopenj rasti celotnega izvoza in uvoza države, v kolikor je njuna medsebojna trgovina predstavljala pomemben delež v celotnem izvozu in uvozu

obeh držav. Na ta način želim nakazati pomen medsebojne trgovine v zunanji trgovini posamezne države, ki ga v naslednjih poglavjih preizkušam tudi z izračuni deležev.

BDP Slovenije je od 1995 do 2001 naraščal po povprečni letni stopnji 4,1%, z enakomerno letno stopnjo rasti. Začetno pozitivno stopnjo rasti BDP-ja je slovensko gospodarstvo doseglo leta 1993, ko se je uspelo preusmeriti na zahodne trge in katere posledica je bila povečana gospodarska aktivnost. Istega leta je izvoz in uvoz Slovenije na Hrvaško glede na predhodno leto močno upadel, kar je zelo vplivalo na letne stopnje rasti celotnega izvoza in uvoza Slovenije. Izguba jugoslovanskih tržišč ter s tem upadanje stopnje rasti izvoza in uvoza na Hrvaško, je negativno vplivalo na celotno stopnjo rasti izvoza in uvoza, saj so le-ti predstavljali pomemben delež za Slovenijo. Kljub temu je bila stopnja rasti celotnega uvoza Slovenije pozitivna, saj se je slovensko gospodarstvo že do leta 1993 preusmerilo na trge razvitih držav. K gospodarski rasti leta 1994 je prispevala predvsem rast izvoza v razvite države. Stopnja rasti izvoza na Hrvaško je bila leta 1994 ničelna, uvoz je ponovno upadel. Slovenija je leta 1994 imela pozitivno stopnjo rasti celotnega izvoza, saj je uspela nadomestiti izgubo izvoznih trgov držav bivše Jugoslavije.

Slika 4: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja, izvoza in uvoza Slovenije ter slovenskega izvoza in uvoza na Hrvaško od 1993 do 2001 (v %)

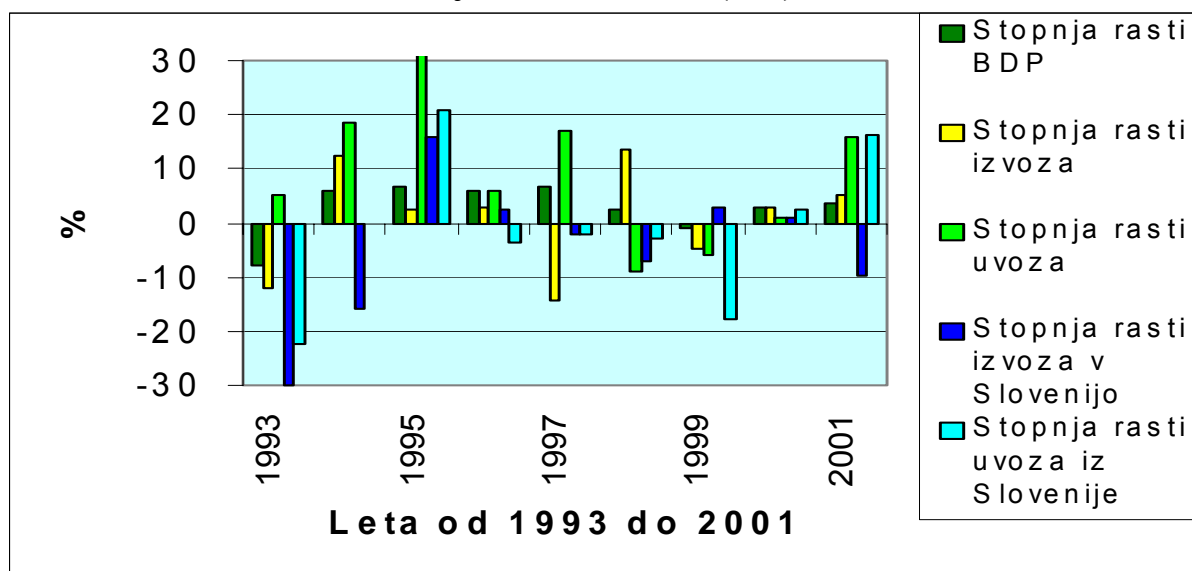
Vir: Priloga 2, Tab.2, 5.

Leta 1995 je bila glede na predhodni dve leti gospodarska rast višja, stopnje rasti celotnega izvoza in uvoza so bile pozitivne, okrepila se je tudi trgovina med Slovenijo in Hrvaško. Na podlagi pozitivnih sprememb tako v medsebojni trgovini Slovenije s Hrvaško kot v celotni zunanji trgovini Slovenije je leta 1995 povečan obseg njune medsebojne trgovine lahko pozitivno vplival na celotno zunanjo trgovino Slovenije. Obseg blagovne menjave Slovenije s Hrvaško je do leta 1999 upadal. K temu so pripomogle predvsem nekonkurenčnost hrvaškega gospodarstva, hrvaška gospodarska recesija leta 1998 ter slaba konjunktura v državah EU. Oživljanje evropskega gospodarstva po letu 1998 je okrepilo zunanjetrgovinske tokove Slovenije. Trgovina s Hrvaško se je okrepila šele leta 2000, ob izboljšanju gospodarskih razmer na Hrvaškem. Leta 2001 je bil opazen velik porast izvoza na Hrvaško ter upad uvoza iz Hrvaške. Leta 2001 je bila Hrvaška pomemben izvozni trg za Slovenijo, kar nakazujejo tudi pozitivne

smeri gibanja tako izvoza na Hrvaško kot celotnega izvoza Slovenije (Slika 4). Hrvaški trg je za slovenska podjetja poseben izziv. Predstavlja jim predvsem možnost širitve prodajnih območij ter proizvodnjo izdelkov, ki so na hrvaškem trgu konkurenčni.

Sodelovanje Hrvaške s Slovenijo je bilo za hrvaško gospodarstvo po letu 1995 pomembno zaradi izključitve Hrvaške iz pomembnih ekonomskih integracij. Letne stopnje rasti izvoza in uvoza Hrvaške v Slovenijo pogosto spremljajo enaki predznaki letnih sprememb celotnega izvoza in uvoza Hrvaške (Slika 5). Sklenjen sporazum o prosti trgovini s Slovenijo leta 1998 ni dal takojšnjih rezultatov. Vključevanje Hrvaške v ekonomske integracije pa dodatno slabi izvozno konkurenčnost Hrvaške. Kljub naporom v preteklih letih Hrvaška ni usresničila programov izvozno usmerjenega gospodarstva, katerega posledica je predvsem uvozna odvisnost.

Slika 5: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja, izvoza in uvoza Hrvaške ter hrvaškega izvoza in uvoza v Slovenijo od 1993 do 2001 (v %)

Vir: Priloga 2. Tab.2, 6.

Od 1994 do 1998 je hrvaška gospodarska rast bila v povprečju 5%, leta 1998 pa je gospodarstvo zašlo v recesijo. Ponovno gospodarsko rast zaznamo šele leta 2000, ki se je nadaljevala tudi v letu 2001. Preusmeritev na druga tržišča je Hrvaška uspešno opravila do leta 1994, ko se je stopnja rasti izvoza in uvoza povečala, medtem, ko je stopnja rasti izvoza in uvoza iz Slovenije upadla (Bohm, 1997, str. 64). Leta 1995 se je trgovina s Slovenijo okrepila. Pomemben je bil predvsem uvoz iz Slovenije kar dokazujejo velike vrednosti sprememb uvoza iz Slovenije in celotnega uvoza Hrvaške. Kljub slabemu tujemu povpraševanju je celotna zunanja trgovina Hrvaške v letu 1996 porasla, toda že leta 1997 so zunanjetrgovinski tokovi upadli, katerih trend se je nadaljeval do leta 1999. Izvoz in uvoz Hrvaške ter obenem izvoz in uvoz Hrvaške iz Slovenije je po letu 2000 naraščal. Leta 2001 je bil izrazit porast uvoza iz Slovenije.

Pomen medsebojne trgovine se je za obe državi okrepil po letu 1995. Za Hrvaško je bil pomen Slovenije z izvoznega in uvoznega vidika ustaljen do leta 2000. Leta 2001 je Slovenija postala pomembna uvozna trgovinska partnerica Hrvaške. Hrvaška je bila od leta 1995 za Slovenjo predvsem izvozni trg, katere pomen se je leta 2001 še povečal.

2.1.2 Stopnja brezposelnosti

Raven brezposelnosti je poleg rasti realnega outputa ključni indikator uspeha pri doseganju ekonomske stabilnosti in prosperitete. Brezposelnost se je pokazala za temeljno ekonomsko slabost v procesu tranzicije. Comarander in Corricelli (1995) sta ugotovila, da se je brezposelnost izkristalizirala kot ovira pri prestrukturiranju gospodarstva ter pri privatizaciji državnih podjetij. Z globoko recesijo, ki se je pridružila stabilizaciji in tranziciji je prišlo od 1990 do 1993 do kontinuiranega padca zaposlenosti. Ekonomski in politični stroški visokih ravni brezposelnosti so boljše vplivali na celoten proces reforme. Upočasnili so prestrukturiranje in diskretirali reformno naravnane vlade. Hitra rast neto izvoza v novem odprtem gospodarstvu ter produkcija dobrin in storitev, s katerimi je bil trg slabo preskrbljen, predvsem v novem zasebnem sektorju, naj bi začetno brezposelnost hitro absorbirali. Začetek industrijskega spreminjanja predstavlja tudi nujno povezanost tržnega gospodarstva z nekaj brezposelnosti. Toda vse počasnejši proces absorpcije nezaposlenih v nove zasebne dejavnosti je bil vzrok velike stopnje brezposelnosti v kasnejšem obdobju. Proces tranzicije se je v bivši Jugoslaviji začel že leta 1988. V Sloveniji se je nadaljeval neprekinejno tudi ob njeni osamosvojitvi, na Hrvaškem pa se je proces zaradi vojnih razmer prekinil (Eatwell, 1996, str. 132).

Registrirana stopnja brezposelnosti meri razmerje med številom brezposelnih oseb v celotnem številu aktivnega prebivalstva. Definicije kategorij so v Sloveniji in na Hrvaškem različne, zato medsebojna primerjava ni možna. Izračun brezposelnosti po metodi International labour organization (ILO) nam sicer omogoča medsebojno primerjavo, toda registrirana stopnja brezposelnosti v Sloveniji in na Hrvaškem prikazuje bolj realno sliko.

Tabela 1: Registrirana stopnja brezposelnosti Slovenije in Hrvaške v %, od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Slo	11,6	13,6	14,5	14,0	13,9	14,4	14,5	13,6	12,2	11,6
Hrv	17,8	17,4	14,5	15,7	16,7	17,6	19,1	13,6	21,1	22,2

Vir: Bilten Banke Slovenije, marec 2003; Statistički ljetopis Hrvatske, ljetniki 1992-2002.

Slovenija je od leta 1995 do leta 2001 znižala nivo brezposelnosti. Hrvaška brezposelnost se je od 1992 do 2001 povečala za 24,7%. V Sloveniji je brezposelnost do leta 1998 sorazmerno naraščala, kar je predstavljalo problem za gospodarstvo. Vzrok je bil v prepočasnem procesu prestrukturiranja ter upočasnjem poteku privatizacije. Hrvaška brezposelnost je upadala do leta 1995, po letu 1995 je ponovno narasla zaradi nadaljevanja procesa transformacije. Privatizacija pomembnih podjetij se je začela šele leta 1999. Do leta 2001 je hrvaška brezposelnost dosegla najvišjo stopnjo. V drugi fazi tranzicije je za odpravo brezposelnosti potreben kapital, pospešeno prestrukturiranje ter programi ekonomske politike.

2.1.3 Stopnja inflacije

Inflacija je vzdržen, kontinuiran porast splošne ravni cen oziroma vzdržen, kontinuiran padec kupne moči domače valute (Strašek, 2001, str. 15). Zaradi narasle inflacije v začetnem transformacijskem prehodu sta morali Slovenija in Hrvaška nemudoma uvesti stabilizacijsko

politiko, v kolikor sta želeli pozitivno gospodarsko rast. Liberalizacija zunanje trgovine se je pojavila v neposredni vlogi cenovne stabilizacije s tem, ko je povečana uvozna konkurenca zadrževala rast domačih cen (Beko, 2001, str. 152). Hkrati je posredno pospeševala proces strukturne preobrazbe tranzicijskih gospodarstev. Na konkurenčno sposobnost gospodarstva vpliva vrsta faktorjev, vendar je v razdobju hitre rasti cen najpomembnejše gibanje cen v domačem gospodarstvu v primerjavi z gibanjem cen v deželah trgovinskih partnerjev. Hitrejša rast domačih cen zmanjšuje konkurenčno sposobnost domačega gospodarstva (Mencinger, 1990, str. 185).

Na Hrvaškem se inflacija meri z indeksi cen na drobno. Do leta 1998 se je v Sloveniji merila prav tako z indeksi cen na drobno. Zaradi prevzema merila držav EU je leta 1998 Slovenija prešla na indeks cen življenjskih potrebščin (Besler, 1998, str. 65). Inflaciji Slovenije in Hrvaške zato nista primerljivi.

Tabela 2: Povprečna letna stopnja inflacije Slovenije in Hrvaške v %, od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Slo	201,3	32,3	19,8	12,6	9,7	9,1	7,9	6,1	8,9	8,4
Hrv	666	1149,	98	2	3,5	3,6	5,7	4,2	6,5	5,2

Vir: Poslovati s Hrvaško, Ljubljana 2002, Bilten Banke Slovenije, marec 2003.

Ekonomska dogajanja v Sloveniji v letih po 1993 zaznamujejo hitro izboljšanje makroekonomskih rezultatov, predvsem znižanje inflacije, ki je v letih 1995 upadla na enoštevilo. Slovenija je uspela že leta 1993 znižati visoko letno stopnjo inflacije na dvostopenjsko raven. Hrvaška je na dvostopenjsko raven prešla leto kasneje, toda še zmeraj na visoki ravni. Po letu 1995 je Hrvaška beležila zelo nizke letne stopnje inflacije, kar je posledica ekonomske politike in kar obenem predstavlja najnižjo raven držav v tranziciji.

2.1.4 Stanje plačilne bilance

Plačilno bilanco (PB) je mogoče opredeliti kot sistematičen zapis vseh ekonomskih transakcij rezidentov ene države z rezidenti vseh drugih držav v določenem časovnem obdobju. Predstavlja bilanco tokov blaga, storitev in kapitala s tujino v določenem časovnem obdobju (Mrak, 2001, str. 3). Dobri oziroma slabi podatki so pogosto predmet zanimanja domače javnosti, pogosto pa se za to zanimajo tudi opazovalci in analitiki iz tujine. Podatki plačilne bilance so namreč dober indikator bodočih ukrepov ekonomske politike v državi. Mednarodne ekonomske in finančne transakcije države močno vplivajo na njene makroekonomske rezultate, kot so rast BDP-ja in stopnja brezposelnosti, kakor tudi nekateri njeni ključni makroekonomski indikatorji, kot sta obrestna mera in devizni tečaj. Poznavanje plačilne bilance je zato ključnega pomena za vodenje ekonomske politike, še zlasti v državah z odprtim gospodarstvom. Podatki, sistematično zbrani v plačilni bilanci predstavljajo osnovo za kakršnokoli analizo zunanje-ekonomskega položaja države (Mrak, 2001, str. 1).

Prva skupina transakcij v okviru tekočega dela plačilne bilance je blagovna menjava. Le ta vključuje izvoz in uvoz osnovnega oziroma "vidnega blaga". V kolikor je država z izvozom

blaga ustvarila več deviznih rezerv kot jih je porabila za uvoz blaga, potem ima ta država presežek (suficit) v blagovni menjavi. V nasprotnem primeru govorimo o primankljaju (deficit) v trgovinski bilanci. Ostale "nevidne menjave" ki spadajo v bilanco tekočega računa so storitve, dohodki ter tekoči transferi (Mrak, 2001, str. 12).

Bilanca tekočega računa nam dejansko pokaže, koliko deviznih prilivov oziroma odlivov ustvari država s svojimi rednimi dejavnostmi. V kolikor ima presežek v bilanci tekočega računa, država s svojimi rednimi dejavnostmi ustvari več deviznih rezerv kot jih potrebuje za te dejavnosti. Povečujejo se njene terjatve do tujine in ali zmanjšujejo njene obveznosti do tujine. Presežek (suficit) v tekočem delu PB-ja pomeni, da ima država primankljaj v kapitalnem in finančnem delu PB-ja ter je neto izvoznica kapitala. S primankljajem (deficitom) v tekočem delu PB-ja je država neto uvoznica kapitala (Mrak, 2001, str. 21).

Na podlagi izpeljeve enačb (Mrak 2001, str. 30) je bilanca tekočega računa enaka saldu med varčevanjem in investicijam privatnega sektorja in saldu državnega proračuna.

$$X_c - M = (S_p - I_p) + (T - G) \quad \text{Enačba (1)}$$

X_c = izvoz blaga in storitev

M = uvoz blaga in storitev

S_p = varčevanje privatnega sektorja

I_p = investicije privatnega sektorja

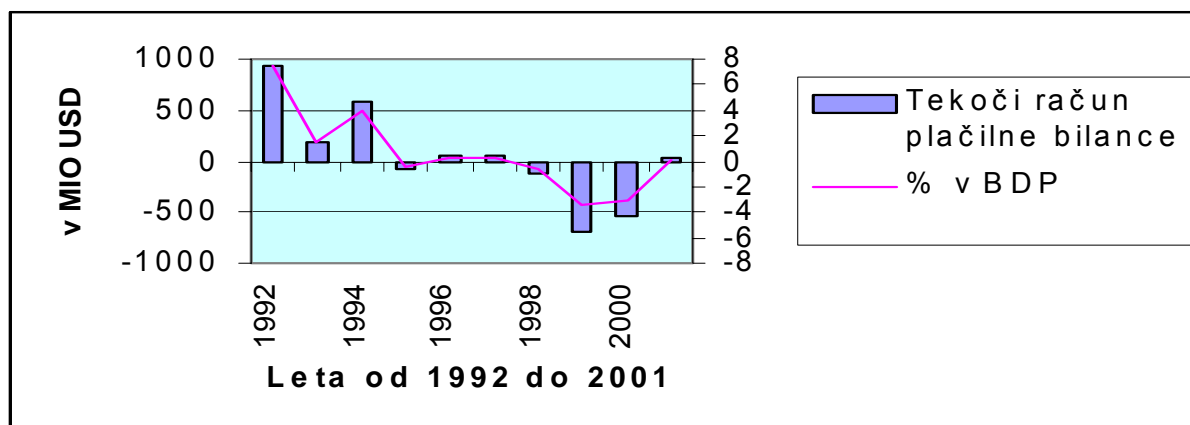
T = davki

G = izdatki državnega sektorja

Privatni sektor ponavadi privarčuje več kot investira, zato primankljaj v tekoči bilanci pomeni, da privatni sektor v državi ne ustvari dovolj neto prihrankov, da bi z njim pokril proračunski primankljaj države. Zmanjšanje primankljaja v tekočem delu se lahko doseže samo z zmanjšanjem primankljaja v državnem proračunu (Mrak, 2001, str. 30).

Slovenija je bila s pozitivnimi vrednostmi tekočega računa plačilne bilance, z deležem nad 1,51% BDP-ja, v letih od 1992 do 1994 neto izvoznica kapitala. Leta 1995 je bil tekoči račun plačilne bilance negativen. Slovenija je bila neto uvoznica kapitala, z minimalnim deležem v BDP-ju. V letih 1996 in 1997 je bil tekoči račun plačilne bilance rahlo pozitiven z minimalnim deležem v BDP-ju. Po letu 1998 je Slovenija postala neto uvoznica kapitala, najvišji delež tekočega računa v BDP-ju je imela v letih 1999 in 2000. Po relativno ugodnem saldu tekočega računa Slovenije je le-ta od osamosvojitve v letu 1999 prvič izkusil precejšen primankljaj. Ključni dejavnik primankljaja je bila naraščajoča investicijska aktivnost od leta 1999, ki presega pozitivno, toda manj dinamično rast varčevanja (Plačilna bilanca Slovenije, 2001, str. 201). Saldo tekočega računa je imel v celotnem obdobju od 1992 do 2000 tendenco zniževanja (Slika 6).

Slika 6: Tekoči račun plačilne bilance Slovenije od 1992 do 2001 (v MIO USD ter v % BDP-ja)

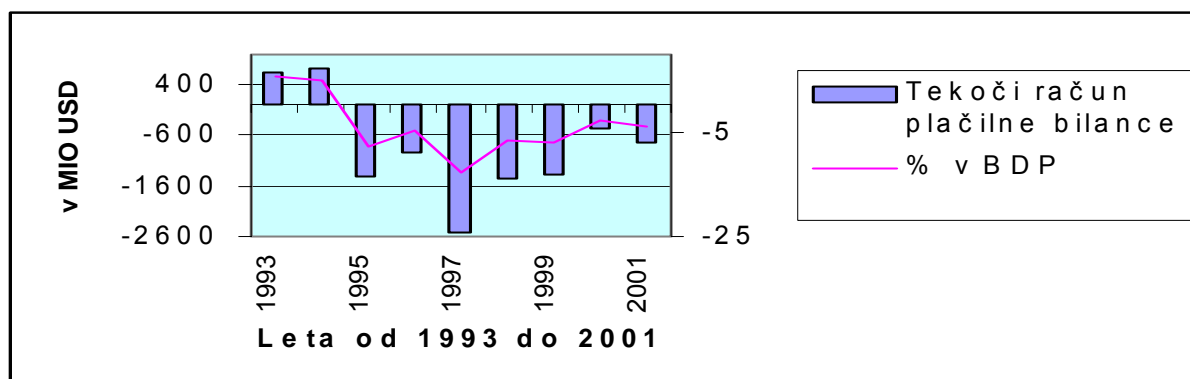
Vir: Priloga 2, Tab.7.

Dinamika ostalih glavnih agregatov izdatkov, zasebne in državne potrošnje, ni neugodno vplivala na gibanje tekočega računa. Prav tako je bil skromen primankljaj države (zaradi konstantne ravni nacionalnega varčevanja po letu 2000 naj bi naraščajoča raven pozitivno vplivala na saldo tekočega računa). V letu 1999 in 2000 so bili obenem prisotni gospodarski šoki povezani z inflacijskimi pričakovanji (uvedba DDV-ja leta 1999) in poslabšanje pogojev menjave v letu 1999 in 2000. Po drugi strani je bil vpliv transakcij države na primankljaj tekočega računa skromen. Glavni razlog poslabšanja plačilnobilančnega salda Slovenije je v povečanem trgovinskem primankljaju (glej gibanje trgovinske bilance Slika 8), kateremu se je v zadnjih letih pridružil tudi primankljaj na računu dohodkov kot posledica naraščajoče zadolženosti Slovenije. Šele leta 2001 je bil tekoči račun plačilne bilance pozitiven, z minimalnim deležem v BDP-ju.

Tekoči račun plačilne bilance Hrvaške je bil od leta 1992 do 1994 pozitiven, po letu 1995 pa konstantno negativen z vrednostmi od 459 MIO USD do 2512 MIO USD ter z deleži v BDP-ju nad 15%. Po letu 1995 je imela Hrvaška primankljaj na tekočem računu plačilne bilance, predvsem zaradi visokega primankljaja v zunanjetrgovinski bilanci (Benko, 2002, str. 15).

Primankljaj TR-ja Hrvaške je bil največji leta 1997, ko je znašal kar 11,6 odstotkov. Zaradi močnega povečanja uvoza je bil v letu 1997 hkrati najvišji tudi zunanjetrgovinski primankljaj. Saldo storitvene bilance je bil sicer zaradi prihodkov od turizma pozitiven, toda nezadosten za pokrivanje tekočega primankljaja. Od leta 1998 se je primankljaj skoraj v celoti pokrival iz naslova tujih neposrednih naložb. Kumulativne tuje neposredne naložbe na Hrvaško so v obdobju od leta 1993 do konca leta 2000 znašale 4,68 milijarde dolarjev, toda samo v letu 2000 je vrednost tujih neposrednih naložb znašala 868 milijonov dolarjev (največja tuja naložba na Hrvaškem je prodaja tujih neposrednih naložb - prodaja skupno 51 odstotkov Telekoma nemškemu investitorju) (Benko, 2002, str. 14).

Slika 7: Tekoči račun plačilne bilance Hrvaške od 1993 do 2001 (v MIO USD ter v % BDP-ja)

Vir: Priloga 2, Tab.7.

Glavni problem na plačilnobilančnem področju Hrvaške je nizka rast izvoza, ki je bila do sedaj bistveno nižja kot v drugih tranzicijskih državah (glej Priloga 1, Metodološka pojasnila, št.7). Izvoz se je namreč v obdobju 1995-2000 realno povečal le za 7,2 odstotka, medtem ko je uvoz narasel za 39,2 odstotka (Benko, 2002, str. 11). Razlogov za nizko rast izvoza je več: precenjena domača valuta, hitra rast plač, visoke carinske in necarinske ovire za izvoz hrvaškega blaga ter počasno prestrukturiranje industrije.

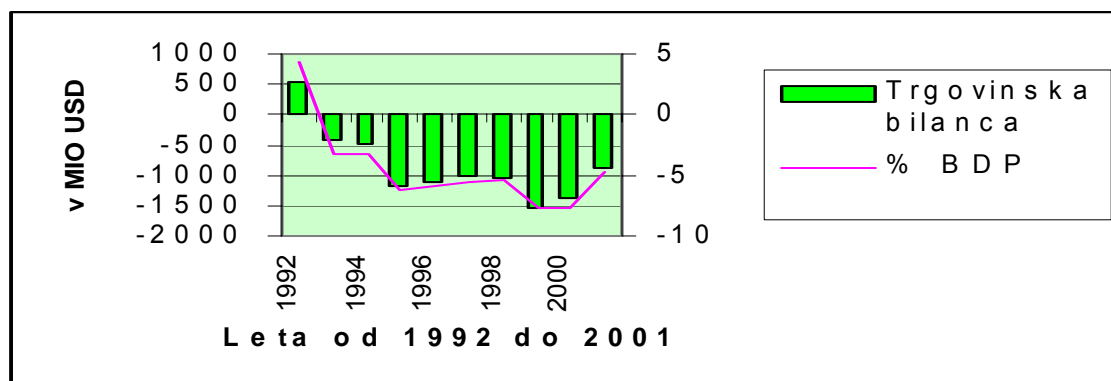
Slovenija je imela po letu 1995 pretežno izravnani tekoči račun plačilne bilance z izjemama v letih 1999 in 2000 ter s stabilnim deležem v BDP-ju, ki se je večkrat približal nizkim vrednostim. Presežek plačilne bilance Slovenije (sicer padajoč) in rastoči prilivi na finančni račun so se šele z osamosvojitvijo izrazili v hitri rasti deviznih rezerv. Pozitivna tekoča bilanca Slovenije povečuje priliv deviz na trg, povečuje devizne rezerve Banke Slovenije in zmanjšuje zunanji dolg ter obveznosti na saldu finančnega računa. Apreciacija obenem povečuje negativni saldo tekoče bilance. Zahvaljujoč pozitivnemu razvoju v sektorju zunanje trgovine, je Slovenija uspela ustvariti znatne devizne rezerve ter solidno zunanjo finančno pozicijo. Slovenija po osamosvojitvi obenem redno servisira njej dodeljene dolgove, vsem skupinam upnikov.

2.1.4.1 Trgovinska bilanca Slovenije in Hrvaške

Trgovinsko bilanco (TB) oziroma neto rezultate tokov blaga z drugimi gospodarstvi spremljamo običajno na dva načina. Lahko prikazujemo absolutno velikost razlike med uvozom in izvozom ali pa relativne odnose med uvozom in izvozom oziroma pokritost uvoza z izvozom (Mencinger, 1990, str. 200). V nadaljevanju je trgovinska bilanca Slovenije in Hrvaške prikazana z absolutnega vidika. Trgovinska bilanca Slovenije je bila leta 1992 pozitivna, po letu 1992 negativna, z višjimi trgovinskimi primankljaji po letu 1994 ter z najvišjimi leta 1999 in 2000. V toku let je bil delež TB-ja v BDP-ju nad 3%.

Trgovinska bilanca Slovenije je do konca leta 1992 izkazovala presežek predvsem po zaslugi dveh dejavnikov: sorazmerno hitre preusmeritve izvoza na zahodna tržišča in domače transformacijske recesije. Izvoz blaga v pravo tujino (brez držav nekdanje Jugoslavije) se je po letu 1992 vrnil na raven leta 1990.

Slika 8: Stanje trgovinske bilance Slovenije od 1992 do 2001 (v MIO USD in v % v BDP-ja)

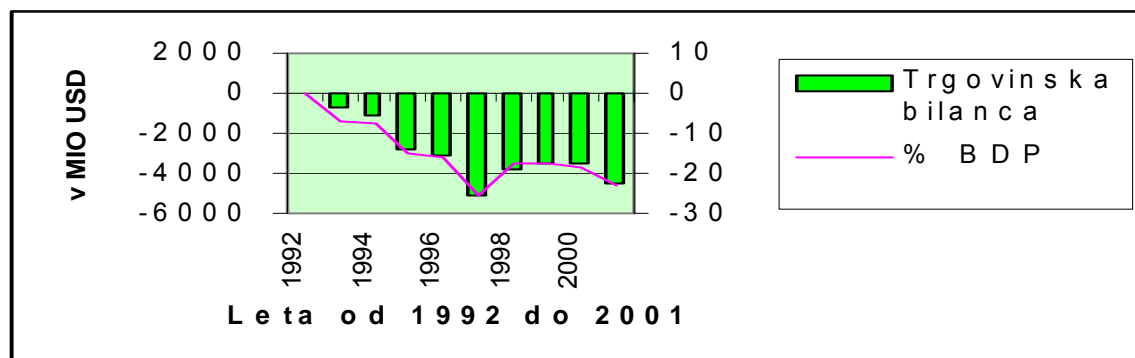
Vir: Priloga 2, Tab.7.

Gospodarska recesija je v večjem delu prispevala k trgovinskemu presežku z zadrževanjem rasti uvoza. Tovrstna gibanja so prevladovala v glavnem v prvih devetih mesecih leta 1992, medtem ko je prišlo v zadnjem kvartalu do porasta domačega povpraševanja. Okrepitev domačega povpraševanja zaradi povečanja plač in drugih prejemkov prebivalstva je pričelo izrinjati tuje povpraševanje in povečalo uvoz predvsem blaga za široko potrošnjo. Takšna gibanja so se v letu 1993 nadaljevala, zato je prišlo do precejšnjega trgovinskega primankljaja. Ta je leta 1994 znašal 476 MIO dolarjev, leta 1996 pa kar 1.112 MIO dolarjev. Višji ravni zunanjetrgovinske menjave, ki je nastopila kot posledica gospodarskega oživljanja v sredini leta 1994, je sledil tudi občuten porast primankljaja. Podrobnejši pregled dinamike trgovinske bilance kaže, da je osnovni razlog za povečevanje mejnega primankljaja hitrejša rast domačega uvoznega povpraševanja od izvoza. Izguba velikega dela trga, hiter proces zunanjetrgovinske liberalizacije ob hkratnem nujnem preusmerjanju prodaj na tuje trge, je ob počasnem procesu privatizacije in strukturnega prilagajanja gospodarstva nedvomno vplivalo na vztrajno slabšanje trgovinske bilance slovenskega gospodarstva, kar odraža relativno nizko in še nadaljno padajočo izvozno konkurenčnost slovenskega gospodarstva, ki uspeva povišati izvozne deleže v proizvodnji le z zniževanjem/ukinjanjem nekonkurenčnih proizvodov in ohranjanjem že izvozno usmerjene proizvodnje

Trgovinska bilanca Hrvaške je bila po letu 1993 negativna. Leta 1992 je bil delež trgovinske bilance neznamen, 0,14% BDP-ja. Do leta 1994 je narasel na 7,7%, po letu 1994 pa na najvišjo stopnjo 25,5% BDP-ja ter leta 2001 upadel na 22,9% BDP-ja. Hrvaška je od leta 1993 do leta 2001 imela negativno trgovinsko bilanco, katero je deficit blagovne menjave s Slovenijo še povečeval. V letih 1993 in 1994 so bile vrednosti na drugih postavkah tekočega računa dovolj velike, da so pokrile negativno vrednost trgovinske bilance, Hrvaška je bila neto izvoznica kapitala.

Po letu 1996 je bila Hrvaška neto uvoznica kapitala, saj je morala negativne vrednosti tekočega računa pokrivati z neto prilivi na finančnem računu.

Slika 9: Stanje trgovinske bilance Hrvaške od 1992 do 2001 (v MIO USD in v % BDP-ja)

Vir: Priloga 2, Tab.7.

S pomočjo podatkov o tekočem računu, o trgovinski bilanci, o ostalih bilancah tekočega računa za Slovenijo in za Hrvaško, o trgovinskih bilancah Slovenije s Hrvaško ter Hrvaške s Slovenijo ugotavljam, koliko je trgovinska bilanca Slovenije s Hrvaško ter obratno Hrvaške s Slovenijo prispevala k njuni celotni trgovinski bilanci ter s tem k celotnemu tekočemu računu obeh držav od 1992 do 2001 (Tabela 3).

Leta 1992 so bile za Slovenijo tako trgovinska bilanca kot ostale postavke tekočega računa pozitivne in so skupno prispevale k neto izvozu kapitala. Od leta 1993 do leta 1997 je bila trgovinska bilanca negativna, vrednosti ostalih transakcij tekočega računa so jo izravnale ter prispevale k neto odlivu kapitala, z izjemo leta 1995, ko ostale postavke tekočega računa niso pokrile negativno vrednost trgovinske bilance. Slovenija je bila uvoznica kapitala. V ostalih letih od 1993 do 1997 je uspela pokriti trgovinsko bilanco s prilivi iz ostalih bilanc tekočega računa. Z gospodarskim odpiranjem Slovenije se je v obdobju 1991-1996 povečal uvoz investicijske opreme. Le ta je leta 1991 znašal 4,9 odstotkov BDP-ja, leta 1996 pa 8,2 odstotkov. Povečanje blagovnega uvoza za reprodukcijo spričo gospodarskega okrevanja je razumljivo, povečanje primankljaja v trgovinski menjavi pa velja pripisati dolgoročno nevzdržni rasti uvoza blaga za široko porabo. Vrednosti ostalih postavk tekočega računa od leta 1997 do 2000 niso izravnale negativne vrednosti trgovinske bilance. Leta 2001 je bila trgovinska bilanca negativna toda v zadostni meri pokrita z vrednostmi ostalih transakcij tekočega računa.

Trgovinska bilanca Slovenije s Hrvaško je bila od leta 1992 do leta 2001 pozitivna in je pozitivno prispevala k celotni trgovinski bilanci Slovenije. V nasprotnem primeru je negativno vplivala na celotno trgovinsko bilanco Hrvaške, ki je bila že od leta 1993 negativna. Delež negativne trgovinske bilance Hrvaške s Slovenijo je do leta 1994 naraščal, upadal do leta 1997 ter do leta 2001 ponovno naraščal (Tabela 3).

Tabela 3: Postavke tekočega računa (TR) plačilne bilance Slovenije in Hrvaške (1a, 1b), trgovinska bilanca (TB) Slovenije in Hrvaške (2a, 2b), seštevki bilanc TR (brez TB) Slovenije in Hrvaške (3a, 3b), TB Slovenije s Hrvaško ter Hrvaške s Slovenijo od 1992 do 2001 (4a, 4b) (v MIO USD); delež TB Slovenije s Hrvaško v celotni TB Slovenije v letu 1992 (v %) (5a), delež TB Hrvaške s Slovenijo v celotni TB Hrvaške (v %) (5b), od 1993 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	
Slovenija											
1a	TR	926,2	191,9	575	-75	55	51	-118	-698	-548	31
2a	TB	540	-418	-476	-1176	-1112	-998	-1060	-1537	-1384	-893
3a	Ostale bilance TR	386,2	609,9	1051	1101	1167	1049	942	839	836	924
4a	TB SLO s HRV	100	144	240	315	269	373	383	227	240	395
5a		18,5	Delež TB SLO s HRV v celotni TB SLO v %								
Hrvaška											
1b	TR		637,1	711	-1407	-956	-2512	-1453	-1387	-459	-725
2b	TB	14	-748	-1127	-2835	-3141	-5120	-3759	-3497	-3455	-4481
3b	Ostale bilance TR		1385	1838	1428	2185	2608	2306	2110	2996	3756
4b	TB HRV s SLO	-100	-144	-240	-315	-269	-373	-383	-227	-240	-395
5b	Delež TB HRV s SLO v celotni TB HRV v %		19,3	21,3	11,1	8,6	7,3	10,2	6,5	6,9	8,8

Vir: Priloga 2, Tab.7.

Lastni izračuni.

Vzroki začetne pozitivne trgovinske bilance Slovenije in Hrvaške so bili davalvacije in stabilizacijski ukrepi, ki so sprožili kontrakcijo gospodarske aktivnosti, kar je v prvi vrsti zmanjšalo uvozno povpraševanje. Po drugi strani, je hitra liberalizacija povzročila povečanje tuje konkurence in preusmeritev domače proizvodnje na tuje trge. Tako imenovana "export push in import pull" učinka sta v začetku gospodarske transformacije zadostovala za pozitivne trende v trgovinskih bilancah (Beko, 2001, str. 155).

Ekonomska teorija ugotavlja nujnost razvojnega primankljaja za državo na prehodu v tržno kapitalistično gospodarstvo. Slovenija je izstopala iz povprečja držav zaradi manjšega primankljaja in manjših neto prilivov deviz iz tujine na finančni račun. Kljub temu pa je morala skrbeti za monetizacijo in sterilizacijo neto priliva deviz sredi devetdesetih. Ni pa doživela finančne krize (Eatwell, 1996, str. 78).

Dejstvo je, da je tržno prestrukturiranje v začetku spodbudil hiter uvoz investicijskih dobrin in uvoz proizvodov na reprodukcijo. Odpiranje gospodarstva, ki je bilo prej brez večjih povezav z

zahodnimi trgi, je zahtevalo oblikovanje novih proizvodov, popolno tehnično in tehnološko posodobitev domače proizvodnje, saj je le-to omogočalo veliko izvozno konkurenčnost. Povečanje uvoza reprodukcijske in investicijske opreme je neizogibna posledica prestrukturiranja teh gospodarstev ter oživljanja gospodarske aktivnosti po doseženi cenovni stabilizaciji. K dodatnemu primankljaju je z zamikom prispeval tudi porast uvoza blaga za široko potrošnjo, induciran na eni strani s porastom domače kupne moči, izvirajoč iz povečane gospodarske aktivnosti, na drugi strani pa z dolgoročno nevzdržnim lovljenjem življenjskega standarda zahodnih, bolj razvitih gospodarstev (Beko, 2001, str. 156).

3. ZUNANJA TRGOVINA SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Uspešno, odprto, izvozno usmerjeno gospodarstvo išče trge in vložke povsod po svetu. Slovensko gospodarstvo mora biti ne glede na svoj evropski položaj v ekonomskih odnosih s tujino globalno usmerjeno. To še posebej velja za uvozno in tehnološko stran, medtem ko so pri izvozu ekonomski odnosi s tujino bolj regionalno opredeljeni, zaradi dejavnika bližine. Globalna orientacija krepi položaj v Evropi. Navkljub evropski usmeritvi Slovenije in dejstvu, da vse države največ svoje trgovine opravijo z bližnjimi državami, bo Slovenija v prihodnje strmela k diverzifikaciji svojih ekonomskih odnosov s tujino. Pri tem gre za absolutno večanje sodelovanja z obstoječimi najpomembnejšimi partnerji, vendar ob hitrejši rasti menjave s potencialno pomembnimi državami.

3.1 PRAVNA PODLAGA ZA UREJANJE ZUNANJIH ODNOSOV SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Liberalizacija zunanje trgovine ima pozitivne učinke na preusmeritev domače proizvodnje h komparativnim prednostim, na porast nacionalne potrošnje in na možnost dodatne rasti investicij. Obenem ima trgovinska liberalizacija na regionalnem in globalnem nivoju tudi negativne posledice. Slednje so predvsem prestrukturiranje in umiranje nekaterih proizvodenj, ki nimajo možnosti, da se prilagodijo povečani konkurenci na domačem trgu, posledica pa je povečan obseg brezposelnosti. Negativni učinki se pojavijo tudi, ko je liberalizacija izvedena hitro, kot je na primer Hrvaška.

Hrvaška se v zadnjih dveh letih pospešeno vključuje v evropske integracijske procese. Leta 2000 je postala članica WTO, 29.10.2001 je z EU je podpisala stabilizacijsko-asociacijski sporazum, 1.3.2003 je postala članica CEFTE. Od januarja 2002 so domači proizvodi soočeni s konkurenco ne samo iz EU (75% procentov industrijskih proizvodov iz EU se uvozi brez carine, vzpostavljanje cone svobodne trgovine je asimetrično, tako da ima EU brezcarinski sistem za vse industrijske proizvode, Hrvaška pa bo carinske stopnje zmanjševala postopno v dogovorjenem roku), temveč tudi iz CEFTE (kjer se vsi industrijski proizvodi uvozijo brez carine) in EFTE (iz katere se okoli 75% industrijskih proizvodov uvozi brez carine). Leta 1992 je EU Hrvaški odobrila carinske olajšave, katerih predmet so kvote in najvišje cene za izdelke. V okviru procesa stabilizacije in asociacije nudi EU Hrvaški (ter Albaniji, bivši jugoslovanski republiki Makedoniji, BiH, ZRJ) individualno oblikovan proces, kar vključuje finačno pomoč, sodelovanje, politični dialog, oblikovanje prosto trgovinskega območja, približevanje

evropskemu pravu ter praktično sodelovanje na področjih, kot so sodstvo in notranja politika. Pod okriljem Pakta stabilnosti je skupaj z Albanijo, BiH, Bolgarijo, Makedinijo, Romunijo in ZRJ konec junija 2001 podpisala memorandum o liberalizaciji in oljajšanju pogojev za medsebojno trgovino, z namenom, da se carine in dajatve zmanjšajo za najmanj 90% do leta 2008. Kratkoročno se izvoz ne bo povečal saj so sporazumi šele sklenjeni. Izvoz bo po napovedih začel hitreje naraščati po letu 2003 hkrati pa bo začel upadati tudi primankljaj na tekočem računu. Pričakuje se tudi višjo raven tujih neposrednih naložb (greenfield) (Bobek, 2003, str. 251).

Do leta 2002 je imela Hrvaška princip svobodne trgovine z blagom le s štirimi državami (Makedonija, Slovenija, BiH ter od 2001 Madžarska). Z EU je sklenjen sporazum o stabilizaciji in pridruženju kot okvir za partnerstvo in institucionalizacijo odnosov z EU ter postopno vzpostavljanje cone proste trgovine. Sporazum o svobodni trgovini s Slovenijo je zasnovan na principu simetričnosti in enakosti vzajemnih prednosti. Sporazum je v veljavi od leta 1998, katerega cilj je bil postopno ukiniti vse carinske in necarinske prepreke v medsebojni trgovini ter vzpostaviti cono proste trgovine najkasneje do leta 2001.

Slovenija je po osamosvojitvi leta 1993 podpisala z EU Sporazum o gospodarskem sodelovanju (vsebinsko se je naslanjal na tistega, ki ga je EU imela z bivšo Jugoslavijo, razširil pa se je na nova področja sodelovanja – veljal je do uveljavitve asociacijskega sporazuma) in nato evropski sporazum o pridružitvi leta 1996. Slednji je stopil v veljavo 1.2.1999, v vmesnem obdobju pa je medsebojna gospodarska vprašanja urejal Začasni sporazum o trgovini in zadevah v zvezi s trgovino, ki je stopil v veljavo 1.1.1997. S tem datumom je Slovenija začela zniževati carinske stopnje na uvoz industrijskih izdelkov iz EU, medtem ko je EU sprostila večino uvoza industrijskih izdelkov iz Slovenije že v Sporazumu o gospodarskem sodelovanju.

Temeljna določila Evropskega sporazuma o pridružitvi so: trgovinski del tega sporazuma je identičen z Začasnim sporazumom o trgovini in zadevah v zvezi s trgovino in določa, da Slovenija in EU v prehodnem obdobju, ki traja največ šest let, vzpostavita območje proste trgovine in da s 1.1.1997 začneta z zniževanjem carinskih stopenj (Bobek, 2003, str. 245).

3.1.1. Sporazumi o sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško

Republika Slovenija (RS) in Republika Hrvaška (RH) sta od vzpostavitve diplomatskih odnosov 6. 2. 1992 do danes razvili dobre, prijateljske in vsestranske odnose, čeprav sta razpad nekdanje skupne države ter razglasitev svoje samostojnosti in suverenosti 25. junija 1991 odprla vrsto zapletenih in zahtevnih vprašanj. Nadaljno razvijanje odnosov bo v luči njunega strateškega partnerstva. Državi sta v desetih letih svojega obstoja rešili mnoga vprašanja. Vzpostavljeni so bili celoviti odnosi na vseh področjih medsebojnega sodelovanja, kar se kaže v podpisih 35 dvostranskih sporazumov, od tega je 30 veljavnih, pripravlja pa se nekaj novih. (glej Priloga 7, sklenjeni sporazumi med Slovenijo in Hrvaško)

Tabela 4: Pomembnejši sklenjeni sporazumi med Slovenijo in Hrvaško po letu 1992

Začetek veljave	Naziv dogovora
06. 02. 1992	Sporazum o vzpostavitvi diplomatskih odnosov
28. 08. 1994	Sporazum o trgovinskem in gospodarskem sodelovanju
14. 04. 1999	Sporazum o prosti trgovini
1. 01. 1998	Pogodba o ureditvi premoženjsko pravnih razmerij med državama
29. 06. 2001 (podpisan)	Nasledstveni sporazum
5. 11. 2001	Sporazum o obmejnem prometu in sodelovnju

Vir: <http://www.gov.si/mzz>

Med naštetimi je najpomembnejši Sporazum o prosti trgovini, v okviru katerega je bila sproščena trgovina z industrijskimi izdelki, ob vstopu Hrvaške v Svetovno trgovinsko organizacijo pa so bile v okviru prostotrgovinskega sporazuma še povečane koncesije v trgovini s kmetijskimi proizvodi (gre za povečanje kvot za uvoz posameznih kmetijskih proizvodov po preferencialnih stopnjah oziroma brez carin). Podpisan je tudi Sporazum o medsebojnem spodbujanju in zaščiti naložb, vendar ga hrvaška stran še ni ratificirala, v teku pa so tudi pogajanja o sklenitvi Sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčenja.

Z vstopom Slovenije v EU se bo režim trgovanja s Hrvaško spremnil. Ker države članice EU niso pristale na slovenske zahteve po desetletnem prehodnem obdobju pri trgovanju s Hrvaško, Makedonijo ter BiH, s katerima ima Slovenija sklenjene prosto trgovinske sporazume, bodo le-ti z vstopom Slovenije v EU ukinjeni, zamenjal pa jih bo trgovinski režim, ki ga ima z omenjenimi državami celotna EU. Ta razen postopnega odpravljanja carin za Makedonijo in Hrvaško, ki ga določata stabilizacijsko–asociacijska sporazuma (SAS), za zdaj ne predvideva nobenih drugih ugodnosti. Po SAS-u bodo carine za industrijske izdelke med EU in Hrvaško ukinjene 1.1.2007 (interni podatki Urada vlade za informiranje).

3.2 KOEFICIENT ODPRTOSTI SLOVENSKEGA IN HRVAŠKEGA GOSPODARSTVA

Odvisnost od uvoza in nujnost izvoza sili gospodarstva majhnih držav k odprtosti in večji specializaciji kakor večje države. Izvoz je pogosto edina možnost majhnega gospodarstva za doseg ekonomij obsega. Odprtost države prikazuje kakšen je zanj pomen mednarodne menjave. Le to lahko proučujemo preko izračuna koeficienta odprtosti (KO). Dobimo ga z deljenjem vsote izvoza in uvoza z BDP-jem. V majhnih gospodarstvih zunanjetrgovinska menjava dosega ali presega BDP. Z gospodarskim razvojem se delež zunanjetrgovinske menjave v BDP-ju običajno povečuje, vendar pa je tako njegoval velikost kot tudi povečevanje odvisno še od koncepcije razvoja in politike industrializacije – uvozno substitutivne ali izvozno ekspanzivne (Mencinger, 1990, str. 176).

$$KO = \frac{IZVOZ + UVOZ}{BDP} \quad \text{Enačba (2)}$$

Višji kot je koeficient odprtosti, večji je delež vrednosti mednarodne menjave v BDP-ju in tem bolj je gospodarstvo odvisno in udeleženo v svetovni mednarodni menjavi. V primerjavi z drugimi državami v tranziciji je slovenska odprtost gospodarstva zelo velika in presega odprtost vseh držav na prehodu. Slovenija je bila ob izgubi jugoslovanskih trgov izredno odprta zaradi preusmeritve na evropsko tržišče. Takšno odprtost je vzdrževala tudi tekom let. V primerjavi s Slovenijo je KO Hrvaške v toku let nekoliko nižji.

Tabela 5: Koeficient odprtosti (KO) Slovenije in Hrvaške (1a, 1b), KO Slovenije do Hrvaške ter Hrvaške do Slovenije (2a, 2b); stopnje rasti KO Slovenije do Hrvaške ter Hrvaške do Slovenije (3a, 3b) v %, od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	
1a	KO SLO	1,02	0,99	0,98	0,95	0,94	0,97	0,98	0,93	1,04	1,03
1b	KO HRV	0,87	0,79	0,68	0,63	0,63	0,65	0,64	0,56	0,62	0,75
KO Slovenije do Hrvaške											
2a	SLO do HRV	0,144	0,105	0,086	0,078	0,077	0,071	0,064	0,056	0,063	0,064
3a	Stopnje rasti KO v %		-27	-18	-9	-1,2	-7,8	-9,9	-12,5	12,5	1,56
KO Hrvaške do Slovenije											
2b	HRV do SLO	0,176	0,122	0,085	0,078	0,073	0,065	0,058	0,056	0,062	0,062
3b	Stopnje rasti KO v %		-30,7	-30,3	-8,2	-6,4	-10,9	-10,8	3,4	10,4	4

Vir: Priloga 3, Tab.1.

Po letu 1992 se je odprtost Slovenije in Hrvaške zmanjšala zaradi stabilizacije notranjih razmer ter izgube trgov bivše Jugoslavije. KO Slovenije je bil od leta 1993 do leta 1999 na nivoju nad 0,93 . KO Hrvaške je v istem obdobju upadal in dosegel najnižjo vrednost leta 1999. Po letu 1999 je KO Slovenije in Hrvaške začel naraščati (Tabela 5).

Hrvaško gospodarstvo je bilo leta 1992 bolj odvisno od slovenskega gospodarstva kot slovensko od hrvaškega, hkrati sta bili istega leta glede na kasnejše obdobje medsebojno najbolj odvisni. KO Hrvaške do Slovenije je v največji meri upadal do leta 1994 ter z večjimi upadi do leta 1998. KO Slovenije do Hrvaške je upadal v večji meri do leta 1994 ter v manjši meri do leta 1999. KO Hrvaške do Slovenije je začel naraščati leta 1999 ter z 10,4 letno stopnjo rasti leta 2000. KO Slovenije se je začel povečevati po letu 2000 z 12,5 letno stopnjo rasti leta 2000.

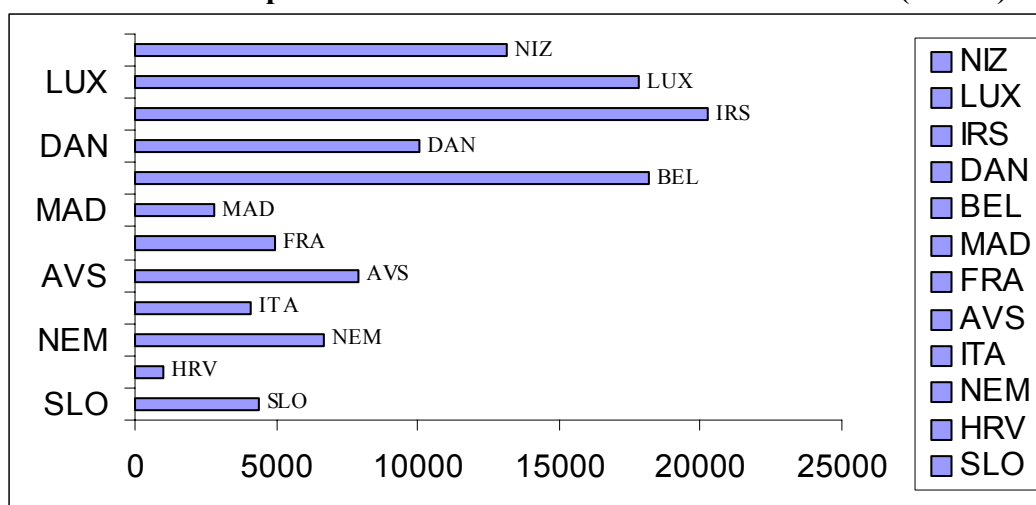
3.3 POLOŽAJ SLOVENIJE IN HRVAŠKE V SVETOVNI MENJAVI

Sodelovanje gospodarstva v svetovni menjavi je odvisno od več faktorjev. Najvažnejši so velikost gospodarstva, stopnja razvitosti in družbenoekonomska ureditev, ki se odraža tudi v vključevanju v mednarodno menjavo. Manjše gospodarstvo manj vpliva na dogajanja, je pa bolj odvisno od dogajanj v svetovnem gospodarstvu (Mencinger, 1990, str. 175). Slovenija in

Hrvaška sta postavljeni v geografski prostor Evrope, ki s svojim deležem pomembno prispeva k svetovni trgovini. Svetovna dogajanja določajo trende razvoja, kateremu sledijo od zunanjih dejavnikov odvisne države. Izvoz in uvoz Slovenije in Hrvaške sta odvisna od konjunktura v njenih glavnih trgovinskih partnericah (Nemčija, Italija, Avstrija, Francija, Slovenija za Hrvaško in Hrvaška za Slovenijo). Dohitevanje povprečja razvitih držav je obenem cilj Slovenije in Hrvaške.

Za majhne države je z razvojnega vidika izvoz na prebivalca pomembna informacija. Primerjavo izvoza na prebivalca Slovenije in Hrvaške z najvišjim izvozom na prebivalca v evropskih državah v letu 2000 nam omogoča Slika 10.

Slika 10: Izvoz na prebivalca za izbranih deset držav v letu 2000 (v USD)

Vir: Slovenija v številkah, 2002.

Slovenija se po izvozu na prebivalca lahko primerja z vsemi svojimi glavnimi trgovinskimi partnericami, razen s Hrvaško. Vrednosti držav Beneluksa, Irske in Danske presegajo vrednost Slovenije v letu 2000. Hrvaška po izvozu na prebivalca ni primerljiva z nobeno državo, saj njegova vrednost predstavlja četrtino slovenskega.

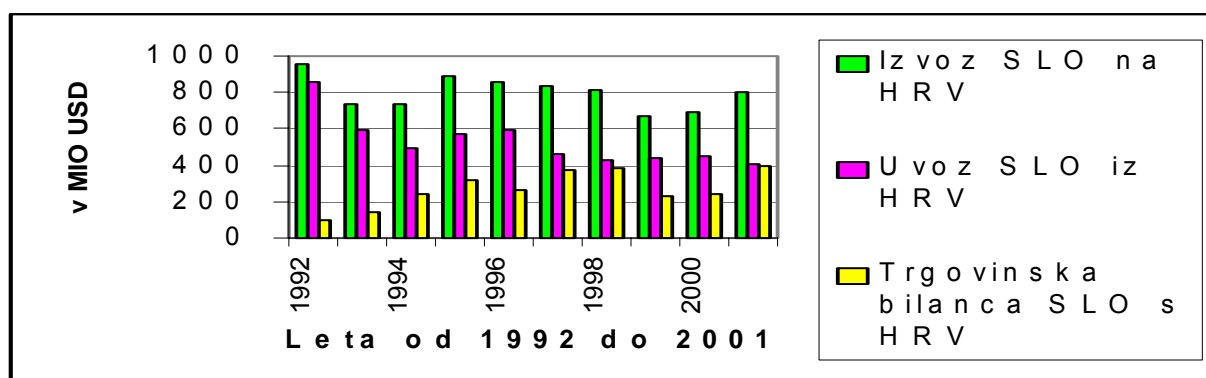
Mednarodna trgovina blaga in storitev ter mednarodni finančni tokovi, so v preteklih letih v povprečju prehiteli rast svetovne proizvodnje skoraj za dvakratno vrednost. WTO predstavlja institucionalno globalno svetovno odpravljanje preprek mednarodnim ekonomskim in finančnim tokovom. Vse močnejše tendence regionalnega povezovanja institucionalne narave lahko predstavljajo negativni zaviralni element nadaljnega razvoja mednarodnih ekonomskih odnosov na globalni ravni. Ob jačanju notranje integracije EU bo za države, ki so preko trgovinskih tokov pomembno povezane s članicami EU in obenem izven EU, vse bolj škodljivo.

3.4 ZUNANJETRGOVINSKI TOKOVI SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Obseg zunanje trgovine Slovenije in Hrvaške se je leta 1995 glede na predhodno leto zelo povečal ter do leta 2001 postopoma naraščal (Priloga 3, Tab.1). Dinamika obsega blagovne menjave med Slovenijo in Hrvaško je bila v toku let prav tako različna ter se je obenem

razlikovala glede na gibanje celotnih zunanjetrgovinskih tokov obeh držav. Obseg medsebojne blagovne menjave se je zmanjševal do leta 1994, narasel je leta 1995 ter ponovno upadal do leta 1999. Vzroki upada medsebojne menjave po osamosvojitvi so bili predvsem razpad enotnega tržišča bivše Jugoslavije, slabe gospodarske razmere na Hrvaškem, poslabšani politični odnosi, nezmožnost reševanja lastninskih vprašanj in manjše pravne varnosti slovenskih podjetij na hrvaškem. Po letu 2000 se je obseg medsebojne blagovne menjave nekoliko povečal, toda obsega iz leta 1992 in 1995 ni dosegel. V obravnavanem obdobju beleži Slovenija v trgovini s Hrvaško suficit, ki je v toku let naraščal, z izjemami v letih 1996 in 2000 (Slika 11).

Slika 11: Izvoz in uvoz Slovenije na Hrvaško od 1992 do 2001 (v MIO USD)

Vir: Tabela 6.

Delež blagovne menjave med Slovenijo in Hrvaško v celotni zunanji trgovini obeh držav je od leta 1992 do leta 1995 upadal z velikimi negativnimi letnimi stopnjami rasti (Tabela 6). Po letu 1995 je bil delež slovenskega izvoza na Hrvaško ustaljen na 10%, z nekoliko nižjimi vrednostmi v letih od vključno 1998 do vključno 2000, ter z velikim porastom leta 2001, ko je skoraj dosegel raven iz leta 1994. Delež uvoza Slovenije iz Hrvaške je v obravnavanem obdobju postopoma upadal z velikimi negativnimi letnimi stopnjami rasti.

Delež hrvaškega izvoza v Slovenijo se je po letu 1992 postopoma zniževal. Izjemi sta leto 1995, ko je delež občutno narasel ter leto 2001, ko je delež občutno upadel (Tabela 6). Delež uvoza Hrvaške iz Slovenije je po letu 1995 postopoma upadal, z večjimi negativnimi letnimi stopnjami rasti v letih 1998 ter 1999. Leta 2001 se je glede na predhodno leto občutno povečal.

Deleži izvoza Slovenije na Hrvaško so bili od leta 1992 do leta 2000 nižji glede na deleže izvoza Hrvaške v Slovenijo v celotnem izvozu za obe državi. Za Hrvaško je bil slovenski izvozni trg bolj pomemben kot hrvaški izvozni trg za Slovenijo. Leta 2001 se je situacija spremenila, ko je hrvaški trg postal bolj pomemben za Slovenijo kot slovenski trg za Hrvaško. Deleži uvoza Slovenije iz Hrvaške so bili od leta 1992 do leta 2001 nižji glede na deleže uvoza Hrvaške iz Slovenije v celotnem uvozu za obe državi. Za Hrvaško je bil slovenski uvozni trg prav tako bolj pomemben kot hrvaški uvozni trg za Slovenijo. Slovenija je bila v razdobju od 1992 do 2000 na podlagi zunanjetrgovinskih tokov bolj pomembna za Hrvaško kot pa Hrvaška za Slovenijo. Leta 2001 se je ohranil pomen z uvoznega vidika, na podlagi izvoza pa je bila Hrvaška za Slovenijo bolj pomembna kot Slovenija za Hrvaško.

Na podlagi primerjave deležev izvoza in uvoza med Slovenijo na Hrvaško so izvozni deleži glede na uvozne deleže od leta 1992 do 2001 za obe državi višji, toda za Hrvaško bolj izenačeni z uvoznimi.

Tabela 6: Vrednosti izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške (1a, 1b, 5a, 5b), vrednosti izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško (2a, 6a), vrednosti izvoza in uvoza Hrvaške iz Slovenije (2b, 6b) po tekočih cenah (v MIO USD); delež izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško v celotnem izvozu in uvozu Slovenije (3a, 7a), delež izvoza in uvoza Hrvaške v Slovenijo v celotnem izvozu in uvozu Hrvaške (3b, 7b) (v %); stopnje rasti deležev (4a, 8a, 4b, 8b) (v %), od 1992 do 2001

LETO		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1988	1999	2000	2001
Slovenija											
1a	Izvoz	6681	6083	6828	8316	8306	8372	9051	8346	8732	8252
2a	Izvoz na HRV	952	739	738	891	859	838	815	671	688	799
3a	Delež	14,2	12,1	10,8	10,7	10,3	10	9	8	7,9	9,7
4a	Stopnje rasti		-14,7	-11	-0,87	-3,48	-3,2	-10	1,44	-13,7	22,89
5a	Uvoz	6141	6501	7304	9492	9421	9367	10111	10083	10116	10145
6a	Uvoz iz HRV	852	595	498	576	590	465	432	444	448	404
7a	Delež	13,9	9,2	9,8	6,1	6,3	5	4,3	4,4	4,4	4
8a	Stopnje rasti		-34	-25,5	-11	3,2	-20,7	-13,9	3,6	0,6	-10,1
Hrvaška											
1b	Izvoz	4445	3910	4403	4517	4643	3981	4517	4302	4432	4666
2b	Izvoz v SLO	852	595	498	576	590	465	432	444	448	404
3b	Delež	19,2	15	11	12,8	12,7	11,7	9,6	10	10	8,7
4b	Stopnje rasti		-20,6	-25,7	12,7	-0,35	-8,1	-18	7,9	-2,06	-14,3
5b	Uvoz	4431	4658	5530	7352	7784	9101	8276	7799	7887	9147
6b	Uvoz iz SLO	952	739	738	891	859	838	815	671	688	799
7b	Delež	15,5	11,4	10	9,4	9	8,9	8,1	6,7	6,8	7,9
8b	Stopnje rasti		-26,7	-11	-7,1	-2,9	-1,9	-9,9	-17	2,2	15,8

Vir: Bilten Banke Slovenije, marec 2003; Statistički ljetopis Hrvatske, ljetnik 2002; Bedneš, 2002, str. 15.

Najvišji deleži izvoza in uvoza Slovenije iz Hrvaške ter Hrvaške iz Slovenije so bili leta 1992. Na nižji ravni se je leta 2001 okreplil izvoz Slovenije na Hrvaško ter uvoz Hrvaške iz Slovenije.

4. ZNAČILNOSTI IN POSEBNOSTI RAZVOJA ZUNANJE TRGOVINE SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Najpomembnejše trgovinske partnerice Slovenije in Hrvaške so in tudi bodo evropske države, predvsem države EU. Ne glede na to je Slovenija v ekonomskem sodelovanju s tujino usmerjena globalno. Možnosti sodelovanja Slovenije in Hrvaške z državami zahodne Evrope predstavljajo višji nivo konkurence in obenem razvoj domačega gospodarstva. Ekonomski odnosi Slovenije s

tujino so v vlogi globalnih ciljev slovenskega gospodarskega razvoja opredeljeni že v Strategiji gospodarskega razvoja Slovenije.

4.1 REGIONALNA USMERJENOST ZUNANJETRGOVINSKIH TOKOV SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Slovenija in Hrvaška sta po osamosvojitvi spremenili glavne trgovinske partnerice kar je vplivalo na usmeritev njune celotne trgovine ter na relativno zmanjšanje pomena njune medsebojne menjave. Do leta 1993 so bili trgovinski tokovi Slovenije pod vplivom domače transformacijske recesije in pojemajoče konjunktura na zahodnoevropskih trgih.

Slovenska zunanjetrgovinska menjava je bila zaznamovana s tremi procesi

- proces liberalizacije, katere neposredna posledica je bila širitev blagovne menjave,
- proces substitucije, to je nadomeščanje trgovinskih partnerjev znotraj držav, ki se povezujejo v različne širše integracijske tvorbe,
- proces diverzije in distorzije trgovine, ki se je kazal v izrinjanju trgovinskih partnerjev izven integracijskih procesov iz mednarodne blagovne menjave.

Vsi trije procesi so vplivali na geografsko, blagovno in tehnološko strukturo gospodarstva (Beko, 2002, str. 67).

Poglavje prikazuje usmeritev izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške po državah in po regijah od 1992 do 2001. Prikazana je tudi struktura zunanjetrgovinskih tokov po blagovnih sektorjih v istem razdobju. Vse bolj je pomembna tudi internacionalizacija proizvodnje ter vloga neposrednih tujih investicij. Velikost trga in njegova širitev je eno od osnovnih razvojnih vprašanj za majhno gospodarstvo kot je slovensko in hrvaško. Integracija v EU bi pomenila širitev trga, vključitev v evropske tokove kapitala, transfer tehnologije in dostop do evropske baze idej. Slovenska naravnost k tržiščem razvitih držav bo povečala učinkovitost in konkurenčnost njenega gospodarstva ter pripomogla k vključevanju v evropske integracijske procese ter k prenosu znanja na države bivše Jugoslavije.

4.1.1 Geografska struktura slovenske in hrvaške blagovne menjave

Najpomembnejša značilnost izvozno-uvoznih tokov Slovenije in Hrvaške v razdobju od 1992 do 2000 je bila sprememba njihove regionalne usmerjenosti (Beko, 2001, str. 167). Za majhna gospodarstva je vselej značilna visoka stopnja koncentracije na le nekaj tujih trgih, tako pri virih ponudbe kot pri prodajnih trgih, kjer se majhne države navadno navežejo na eno ali več sosednjih držav. Slovenija in Hrvaška sta se po osamosvojitvi preusmerili na razvite države.

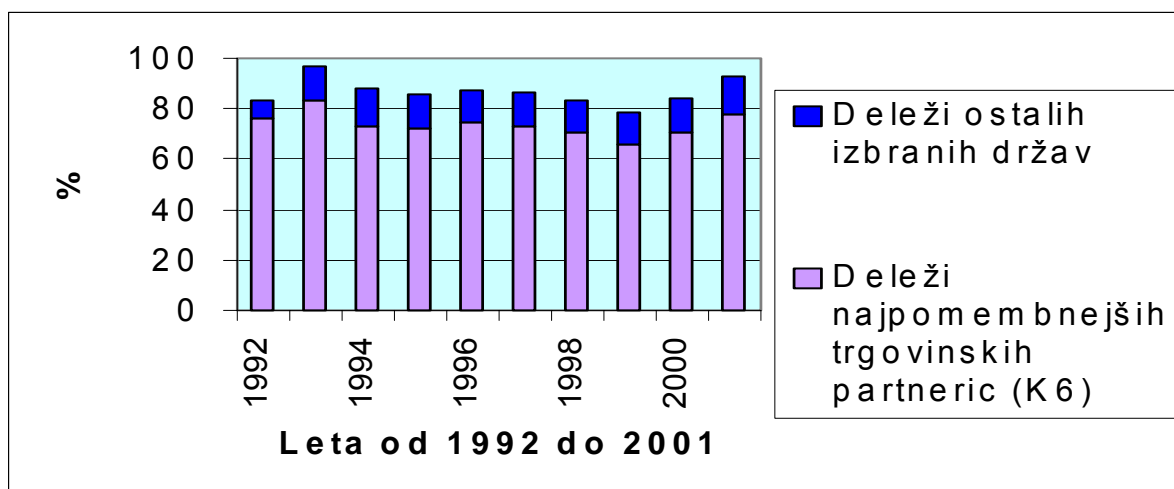
Regionalen prikaz izvoza in uvoza je izveden z izborom držav, ki predstavljajo nad 79% izvoza ter nad 77 % uvoza Slovenije in Hrvaške, ter z izborom regij, ki pojasnjujejo od 71% do 99% izvozno-uvoznih tokov Slovenije in Hrvaške, od 1992 do 2001 (Priloga 3, Tab.2, 5).

4.1.1.1 Blagovna menjava Slovenije in Hrvaške po državah

Izbrane države (Nemčija, Italija, Slovenija ter – Hrvaška za Slovenijo, Avstrija, Francija, države nekdanje Jugoslavije², Ruska federacija, Poljska, ZDA, VB, Češka, Madžarska) so v letu 2001 predstavljale 93% slovenskega in 79% hrvaškega izvoza ter 77% slovenskega in 94% hrvaškega uvoza (Priloga 3, Tab.6, 6).

Najpomembnejše trgovinske partnerice v razdobju od 1992 do 2001 so za obe državi Nemčija, Italija, Hrvaška za Slovenijo in Slovenija za Hrvaško, Avstrija, države bivše Jugoslavije ter Francija (Priloga 3, Tab.3). Deleži najpomembnejših izvoznih partneric (glej Slika 12) so se v obravnavanem obdobju gibali nad 70,76%, z izjemo leta 1999, ko je bil delež 65,7% (koeficient koncentracije K_6 , ki prikazuje kolikšen delež blaga kupuje, prodaja šest najpomembnejših partneric v zunanjetrgovinski menjavi Slovenije). V obravnavanem obdobju je šest najpomembnejših trgovinskih partneric kupilo nad 70,76% blaga v celotnem izvozu Slovenije. Delež najpomembnejših trgovinskih partneric je bil za Slovenijo z izvoznega vidika od leta 1994 do leta 1999, glede na predhodna leta na nekoliko nižji ravni, toda po letu 1999 je delež začel naraščati. Deleži izbranih držav so bili za Slovenijo, z izvoznega vidika, od leta 1992 do 2001 na približno enakem nivoju, z izjemami v letih 1993 in 2001.

Slika 12: Deleži izbranih izvoznih trgovinskih partneric za Slovenijo od 1992 do 2001 (v %)

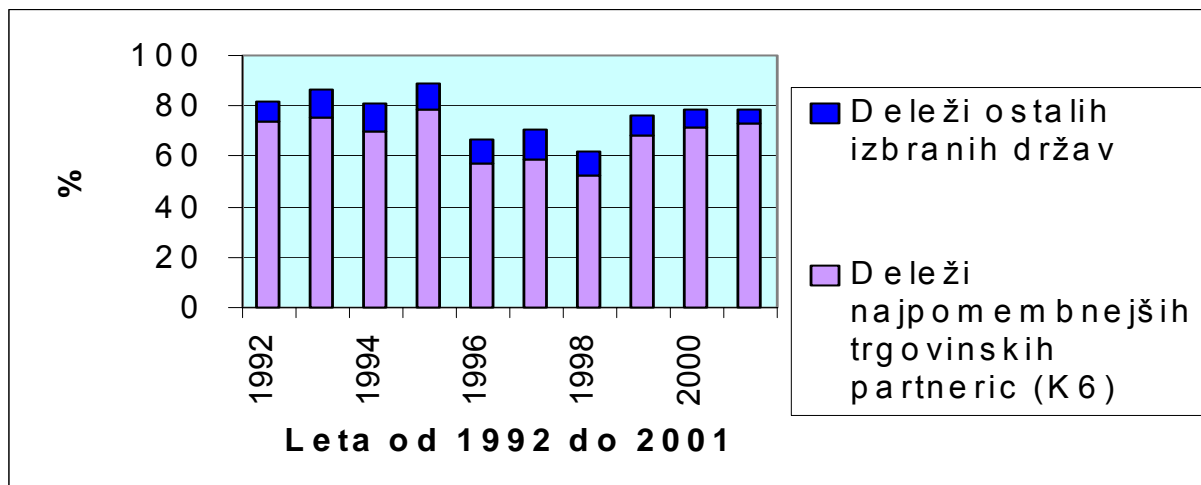

Vir: Priloga 4, Tab.3.

Za Hrvaško se je z izvoznega vidika K_6 gibal nad 70%, z izjemo v letih 1996 do 1999. (Slika 13). Pomen se je zmanjšal leta 1996 ter začel naraščati šele leta 1998. Deleži izbranih držav so bili za Hrvaško, z izvoznega vidika, od leta 1992 do 2001 na različnem nivoju.

V obravnavnem obdobju se je v Sloveniji na račun približno enakega deleža najpomembnejših partneric nekoliko povečal izvoz v druge obravnavane države kar dokazuje diverzifikacijo slovenskega izvoza (Slika 12). Za Hrvaško v razdobju devetih let opazim upad izvoza v glavne trgovinske partnerice ter povečanje izvoza v druge države (Slika 13).

Slika 13: Deleži izbranih izvoznih trgovinskih partneric za Hrvaško od 1992 do 2001 (v %)

Vir: Priloga 4, Tab.3.

Hrvaška je imela v skupini najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Slovenije največji pomen do leta 1993, po letu 1993 pa se je njen pomen začel zmanjševati. Okrepil se je šele leta 2001, ko je bila Hrvaška tretja najpomembnejša izvozna država (Tabela 7, (a) Hrv).

Tabela 7: Deleži posameznih najpomembnejših izvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v %, delež Hrvaške v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v delih celote ((a) Hrv), od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
NEM	35	41	41	41	41	40	40	43	38	37
ITA	17	17	19	20	18	20	20	19	19	18
HRV	18	17	15	15	14	14	13	11	11	12
A	6,6	7	7	9	9	9	10	10	11	11
FRA	12	12	12	9	10	8	12	8	10	8
DRJ	11	5	6	5	9	9	7	9	11	12
(a) Hrv	1/5	1/5	1/7	1/7	1/7	1/7	1/8	1/10	1/10	1/8

Lastni izračuni.

V toku desetih let je bila Nemčija najpomembnejša izvozna trgovinska partnerica Slovenije, drugo mesto je v odnosu do Hrvaške postopoma zasedla Italija, države bivše Jugoslavije brez Hrvaške so postopoma zasedle tretje mesto in izpodrinile Francijo. Francija je v toku devetih let zasedla četrto mesto, Avstrija pa peto. Slovenija opravi večino svojega izvoza z Nemčijo ter s sosednjimi državami.

Leta 1992 je bila Slovenija za Hrvaško najpomembnejša izvozna trgovinska partnerica, sledile so ji Italija, Nemčija ter države bivše Jugoslavije brez Slovenije, v manjši meri Avstrija in Francija. Leta 1993 se je Hrvaška preusmerila na zahodne trge, pomen Slovenije se je zmanjšal in zasedel tretje mesto (Tabela 8, (a) Slo). Do leta 2001 je pomen Slovenije kot izvozne trgovinske

² V poglavju o usmeritvi blagovne menjave po državah, države bivše Jugoslavije ne vključujejo Slovenije, ko obravnavam blagovne tokove Hrvaške ter ne vključujejo Hrvaške, ko obravnavam blagovne tokove Slovenije

partnerice upadal, bil pa je usklajen do leta 1998, večinoma na četrtini izvoza. Na pomenu so pridobivali trgi Nemčije in Italije ter Avstrije in Francije. Leta 2001 je bila Slovenija v izvozu Hrvaške po državah na četrtem mestu.

Tabela 8: Deleži posameznih najpomembnejših izvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v %, delež Slovenije v skupnem deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v delih celote ((a) Slo), od 1992 do 2001

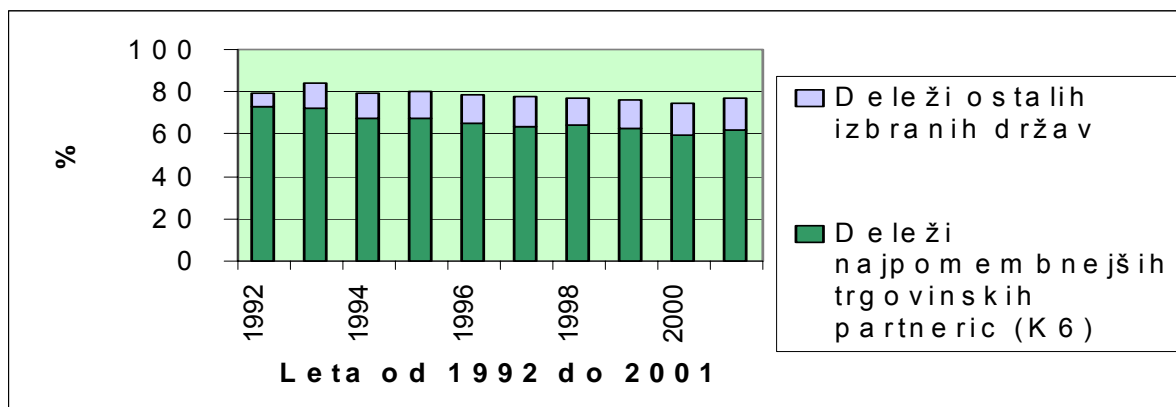
Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
NEM	23	30	30,1	28	31	32	33	23	20	20
ITA	27	28	30	31	35	34	34	26	31	32
SLO	33	24	18,1	17,1	23	22	18,4	16	15	12
A	3,2	4,4	4,8	5,6	7,4	9,5	10,5	9,4	9,2	7,8
FRA	1,7	4,5	3,6	5,6	3	3,4	4	3,7	4	4,9
DRJ	11	8,6	13	12,7	0	0	0	22	21	22
(a) Slo	1/3	1/3	¼	1/4	1/4	1/4	1/4	1/7	1/7	1/8

Lastni izračuni.

Trgi nekdanje Jugoslavije brez Slovenije so za Hrvaško, od leta 1992, začeli pridobivati na izvoznem pomenu in od leta 1999 do leta 2001 dosegli 22% delež v deležu najpomembnejših izvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške. Leta 2001 je bilo 50% hrvaškega izvoza usmerjeno na trge Nemčije in Italije. Pomen Slovenije je enak skupnemu pomenu Avstrije in Francije. Skoraj za polovico večji pomen od Slovenije pa imajo trgi bivše Jugoslavije brez Slovenije. Hrvaška največ izvozi v Nemčijo in Italijo ter v države bivše Jugoslavije brez Slovenije. Hrvaška je kot izvozni trg bolj pomembna Sloveniji kot je Slovenija Hrvaški.

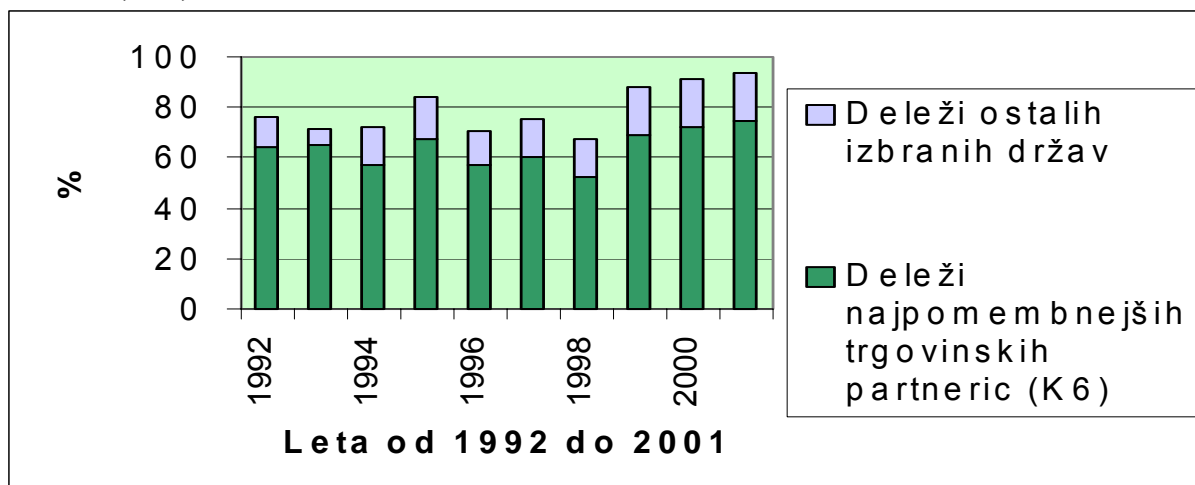
V razdobju devetih let so izbrane države pojasnjevale nad 77% uvoza Slovenije in 94% uvoza Hrvaške. (Priloga 3, Tab. 5). S strani uvoza je K_6 Slovenije od 1992 do 2001 upadel, za Hrvaško pa se je povečal. (Sliki 14, 15). Obe sta povečali uvozni delež iz drugih držav.

Slika 14: Deleži izbranih uvoznih trgovinskih partneric za Slovenijo od 1992 do 2001 (v %)

Vir: Priloga 4 Tab.6.

Slika 15: Deleži izbranih uvoznih trgovinskih partneric za Hrvaško od 1992 do 2001 (v %)

Vir: Priloga 4, Tab.6.

Hrvaška je za Slovenijo kot uvozna država izgubljala na pomenu. Pomen Hrvaške sta v toku devetih let izrinili Avstrija in Francija. Leta 2001 je bila Hrvaška v uvozu Slovenije na petem mestu. Slovenija je uvozno večinoma usmerjena na zahodne trge (Tabela 9). Slovenija je za Hrvaško pomembna kot uvozna ne pa toliko kot izvozna država. Izvoz Slovenije je bil leta 2001 neenakomerno porazdeljen po glavnih trgovinskih partnericah z izjemo Nemčije. Delež izvoza na Hrvaško je bil pomemben. Kot uvozna država je Hrvaška izgubila na pomenu na račun Avstrije in Francije.

Tabela 9: Deleži posameznih najpomembnejših uvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v %, delež Hrvaške v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Slovenije v delih celote ((a) Hrv), od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
NEM	31	34	35	35	33	33	32	33	31	31
ITA	19	22	25	25	26	27	26	27	29	29
HRV	19	13	10	9	10	8	7	7	7	7
A	11	12	15	15	14	13	12	13	14	14
FRA	11	11	12	15	15	17	20	18	17	17
DRJ	8	7,9	1,7	1,5	2	2	2,5	2	2	2,2
(a) Hrv	1/5	1/8	1/10	1/10	1/10	1/12	1/14	1/14	1/14	1/14

Lastni izračuni.

Hrvaška je bila leta 1992 uvozno usmerjena na Nemčijo, Italijo in na Slovenijo (Tabela 10). Manjši pomen so imele Avstrija, Francija in druge države bivše Jugoslavije brez Slovenije. V toku devetih let se je pomen Nemčije in Italije ohranil. Zmanjšal se je pomen Slovenije na račun skupnega pomena Francije in Avstrije, nekoliko pa tudi na račun držav bivše Jugoslavije brez Slovenije. Tako kot Slovenija se je tudi Hrvaška uvozno hitreje preusmerila na zahodne trge. Leta 2001 je bila Slovenija v uvozu Hrvaške na tretjem mestu.

Slovenija je za Hrvaško v toku devetih let pridobila na pomenu kot uvozna država na račun Francije in do drugih držav bivše Jugoslavije, izgubila pa je na izvoznem pomenu na račun drugih držav bivše Jugoslavije ter skupno do Francije in Avstrije.

Tabela 10: Deleži posameznih najpomembnejših uvoznih trgovinskih partneric v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v %, delež Slovenije v skupnem deležu najpomembnejših uvoznih trgovinskih partnericah Hrvaške v delih celote ((a) Slo), od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
NEM	28	32	35	31	35	35	20	18	30	30
ITA	27	29	32	28	31	32	18	16	30	32
SLO	31	23	17	17	17	14	8,7	8	14	14
A	7	10	11	11,8	13	13	7,4	7	12	12
FRA	2,5	3,2	3,7	11,8	4,3	5,5	4,8	5	10	8
DRJ	5,5	2	1	0,9	0	0	0	2,4	4	4
(a) Slo	1/3	1/4	¼	1/4	1/4	1/7	1/11	1/12	1/7	1/7

Lastni izračuni.

Večji del izvoza je Slovenija leta 2001 ustvarila z razvitimi državami Evrope ter s sosednjimi državami, Hrvaška pa z razvitimi državami ter z državami bivše Jugoslavije, brez Slovenije. Večji del uvozi Slovenija iz Nemčije, Francije, Italije, Avstrije, Hrvaška pa iz Nemčije, Italije, Avstrije ter Slovenije. Sloveniji je Hrvaška pomembna predvsem kot izvozna država, obratno pa je Hrvaški Slovenija pomembna kot uvozna.

4.1.1.2 Blagovna menjava Slovenije in Hrvaške po regijah

Hrvaška je ob osamosvojitvi začela trgovinsko liberalizacijo svoje zunanje trgovine in odnose z inozemstvom v najširšem smislu. Zaradi majhnega gospodarstva in izgube tradicionalnih trgov, se je Hrvaška usmerila izvozno. Z razliko od ostalih tranzicijskih držav, ki so lahko liberalizacijo izvajale postopoma in se temu strukturno prilagajale ter ublažile možne kratkoročne negativne učinke, je Hrvaška imela razmeroma malo časa za prilagajanje.

Dolgoročnejši problem slovenskega gospodarstva je premajhna konkurenčnost, ki se kaže v skromnem naraščanju tržnih deležev na trgih EU. Med letoma 1992 in 1993 je bila v največji meri dokončana preusmeritev slovenske zunanjetrgovinske menjave od jugoslovanskih tržišč na svetovna, predvsem evropska tržišča. Od svoje ravni v letu 1986 do zaključka geografskega preusmerjanja slovenske blagovne menjave ob koncu leta 1995, se je tako izvoz v države Evropske unije povečal z 20 odstotkov na 67 odstotkov skupnega slovenskega izvoza blaga. Podobna preusmeritev velja tudi za uvoz. Od leta 1986 do leta 1995 se je delež uvoza iz Evropske unije povečal s 25 odstotkov na 69 odstotkov skupnega slovenskega uvoza. Slovenska zunanjetrgovinska menjava je danes skoncentrirana na države Evropske unije, saj 62 odstotkov slovenskih prodaj v tujino predstavlja izvoz v Evropsko unijo ter 68 odstotkov njenih nakupov tvori uvoz iz držav Evropske unije (Beko, 2001, str. 167).

Opozoriti velja, da so gibanja menjave Slovenije po osamosvojitvi le nadaljevala razdor gospodarskih vezi, ki so najhujši padec doživele v obdobju osamosvajanja. Hude posledice močnega skrčenja menjave po osamosvojitvi dejansko zelo nazorno predstavljajo ocene modelnih izračunov. Modelski izračuni posledic skrčenja menjave z nekdanjimi republikami so pokazali, da lahko kar dve tretjini znižanja BDP-ja pripišemo znižanju menjave (T.BUERHER 1994). Po drastičnem padcu menjave se je trend padanja le še nadaljeval (Pogajalska izhodišča Republike Slovenije, 2000, str. 292).

Izvoz Slovenije na trge EU v celotnem izvozu se je od leta 1992 do leta 2001 povečal (Tabela 11). Leta 1995 je bil delež najvišji, v letih po 1995 se je zmanjševal, tudi zaradi povečanja izvoza v države bivše Jugoslavije ter v manjši meri v druge države. Upadel je izvoz v države EFTE, povečal se je izvoz z državami CEFTE. Druge razvite države so prav tako pridobivale na pomenu. Za Hrvaško so v toku let države EU pridobivale na pomenu. Najvišji delež je bil leta 1995, ki se je do leta 2001 postopoma zmanjševal. Skoraj polovičen pomen Evropske unije imajo za Hrvaško z izvoznega vidika države bivše Jugoslavije, medtem ko je v toku let narasel pomen drugih razvitih držav.

Tabela 11: Izvoz Slovenije in Hrvaške v posamezno regijo v % celotnega izvoza od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	54,9	57	59	67	64,6	63,5	58	63,5	63,9	62
	44	53	57	58	50	52,1	47,8	49	54,5	47,6
EFTA	6,9	6,9	7,5	10,4	0,9	10,3	0,9	1,3	1,4	12
	11,5	5,1	1,5	1,3	0,9	1,2	1,77	11	0,9	4
DRD	4,9	6,1	5,8	5,1	4,7	4,7	4,2	4,9	5,4	0,7
	2,4	3	3	2,9	2,9	2,6	3	4,4	4,6	13
CEFTA	0	4,3	4,5	4,8	5,4	5,7	5,9	7	7,9	8
	26	22	17	17	17	17	13	13,5	13,8	2,9
DR YU	22,6	15,8	15	14,5	16,7	16,6	13,7	14,6	15,6	16,9
	33,1	24,7	21,9	24	27	30	26	25	26	25
Vsota	89%	90%	92%	92%	92%	92%	83%	91%	94%	99%
	91%	86%	84%	86%	53%	74%	66%	78%	73%	68%

Vir: Priloga 4, Tab.7.

Lastni izračuni.

Trgi EU so za Slovenijo v obravnavanem razdobju postali pomembnejši z uvoznega vidika (Tabela 12). Pomen je začel naraščati že od leta 1992 ter dosegel najvišji delež leta 1995, kateri se je večinoma ohranil do danes. V zunanji trgovini Hrvaške trgi EU v obravnavanem obdobju niso bili bolj pomembni od ostalih regij.

Slovenija in Hrvaška sta v obravnavanem obdobju povečevali delež svojega izvoza in uvoza v države EU. Delež Slovenskega izvoza v države EU je porasel s 14% v osemdestih na 55% v letu 1992 in na 67,8% v prvih devetih mesecih leta 1995. V istem času pa se je pojavil močan upad v trgovini z ostalimi področji bivše Jugoslavije, in sicer od 70% v osemdesetih letih na 22% v letu

1992 in na 14,5% leta 1995. Slovenska orientacija k tržiščem razvitih držav je premik k povečanju učinkovitosti in konkurenčnosti njenega gospodarstva ter k njenemu vključevanju v evropske integracije.

Tabela 12: Uvoz Slovenije in Hrvaške v posamezno regijo v % celotnega uvoza od 1992 do 2001

Leto	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	50	56	57,1	68,8	67,5	67	69	69	68	68
	42	48	56	63	59	59	60	57	55	54
EFTA	11	12	1,5	2,5	2,6	2	2,1	2,4	2,1	1,7
	7,5	9,9	2	2,9	2,3	2,7	2,8	2,6	2,4	0,3
DRD	5,7	6,7	6,6	6,9	7,6	7,5	8,6	8,5	8,4	1,4
	4,4	4,9	5,7	5,7	5,9	6,6	7,4	7,5	6,9	3,3
CEFTA	-	5,1	6,2	6,7	6,5	7,3	7,7	8,4	9,1	9,5
	27	19	16	16	16	15	15	14	15	3,2
DR YU	19,8	15	7,9	7,1	7,5	6,3	5,9	5,7	5,9	5,3
	23	16,6	10	11,6	11	10	11	15	10	10,3
Vsota	87%	94%	79%	92%	92%	91%	94%	94%	93%	86%
	77%	79%	74%	84%	67%	100%	86%	80%	79%	71%

Lastni izračun, Priloga 4, Tab.8.

EU je za Slovenijo pomembna z uvoznega vidika, medtem ko se ji z izvoznega vidika pridružujejo še trgi bivše Jugoslavije (predvsem Hrvaška). V blagovni menjavi Hrvaške so trgi EU enako pomembni kot trgi držav bivše Jugoslavije (z izvoznega vidika ne toliko Slovenija, z uvoznega vidika pa predvsem Slovenija).

Države nastale na ozemlju nekdanje Jugoslavije, kljub razpadu domačega trga, vojnih razmer, vzpostavitvi lastnih carinskih sistemov in nujnemu preusmerjanju izvoza slovenskega blaga na tuje trge, so še do leta 1997 predstavljale za Slovenijo zelo pomemben trg. Zlasti na uvozni strani je padanje deleža teh držav bilo hitro, saj je v obdobju 1992-1997 delež padel od 19% na dobrih 6%. Zniževanje izvoznega deleža pa ni bilo tako izrazito, saj so te države še vedno predstavljale najpomembnejšega trgovinskega partnerja; delež se je v opazovanem obdobju znižal s 23% na dobrih 16% celotnega izvoza. To je skupaj s pozitivno in rastočo trgovinsko bilanco kazalo na pomembne komparativne prednosti in na konkurenčnost slovenskega gospodarstva na nekdanjih domačih trgih.

Znotraj skupine ostaja naš najpomembnejši partner Hrvaška, ki v našem izvozu še vedno dosega 10% (Tabela 7). Podpisan sporazum o prosti trgovini, ki naj bi negativne trende v menjavi vendarle obrnil, tudi zaradi kratkega roka izvajanja in postopnega odpiranja trga za naše blago, ni uspel zaustaviti padajočih trendov. Po drugi strani se je po umiritvi vojnih razmer v BiH lahko zasledilo zelo hitro naraščanje izvoznega deleža v to državo in v ZRJ (4,8% leta 1997), ki pa mu ni sledil tudi obratni tok njihovega blaga, kar dodatno kaže na nenormalne gospodarske razmere na tem področju. Pomen izvoza blaga v Makedonijo se je po začetnem povečevanju, kljub

sporazumu vztrajno zniževal in v letu 1997 dosegal le še 1,8% celotnega izvoza (Pogajalska izhodišča Republike Slovenije, 2000, str. 293).

Vzpostavljene lastnih držav in carinskih sistemov je vsekakor negativno vplivalo na naš izvoz v obravnavanem obdobju. Hitro preusmerjanje na druge trge in sklepanje sporazumov o prosti trgovini z evropskimi grupacijami in državami, se je odrazilo tudi v preusmerjanju izvoza. Tako je kar nekaj sektorjev pomembno znižalo deleže izvoza na trgih nekdanje Jugoslavije. Sklenjeni sporazumi z državami nekdanje Jugoslavije naj bi zaustavili ta trend preusmerjanja trgovine s postopnim ponovnim odpiranjem tega trga. Zavedati se namreč moramo, da je bil velik del domače proizvodnje odvisen od tedanjega domačega trga in da je nizka konkurenčnost onemogočila prodor na bolj zahtevne trge. Visoki deleži v celokupnem izvozu kažejo na tradicionalne gospodarske vezi ter na nujnost prodaj na te trge v procesu strukturnega prilagajanja. Postopno padanje izvozne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in rastoči trgovinski primankljaj vsekakor ne kažejo na primernost zapuščanja trgov držav nekdanje Jugoslavije (Pogajalska izhodišča Republike Slovenije, 2000, str. 294).

4.2 STRUKTURA BLAGOVNE MENJAVE SLOVENIJE IN HRVAŠKE PO SEKTORJIH STANDARDNE MEDNARODNE TRGOVINSKE KLASIFIKACIJE (SMTK)

V zadnjih letih so se znatno spremenili vidiki zunanje trgovine in to ne le z vidika porekla in destinacije izvoza in uvoza, temveč tudi z vidika njene strukture. Analiza pomena izvoza slovenskega blaga na trge držav nekdanje Jugoslavije (Pogajalska izhodišča Republike Slovenije, 2000, str. 298) kaže na posamezne občutljive sektorje, ki bi jim ukinjanje sklenjenih sporazumov lahko povzročilo težave v poslovanju. Rezultati kažejo na dokaj visoko koncentracijo izvoza na nekaj sektorjih in na visok pomen obravnavanih trgov za veliko število sektorjev. Opaziti je lahko tudi velike spremembe v deležih, kar vse odraža posledice strukturnega prilagajanja pa tudi preusmerjanja menjave na druge trge. Glede na dosežene deleže izvoza v celokupnem izvozu bi lahko kot občutljive sektorje, to je sektorje, kjer lahko pričakujemo težave v izvozu in proizvodnji, označili sektorje, katerih deleži so višji od 20%. Na podlagi izračunov je bilo ugotovljeno, da je krog potencialno občutljivih sektorjev dokaj širok in se bo z izvajanjem sporazumov v naslednjih letih še dodatno razširil, saj bo prihajalo do novega preusmerjanja menjave na trge držav nekdanje Jugoslavije. Intenzivnost tega preusmerjanja pa je v veliki meri odvisna od sedanje ravni zaščite gospodarstev. Raven zaščite, ki je bila ocenjena le za hrvaško gospodarstvo (1997), kljub upoštevanju carin, vsekakor ni zanemarljiva, saj v povprečju obremenjuje slovensko blago z 12,7% in dosega za nekatere sektorje 25%. Ukinjanje visokih stopenj bo pozitivno vplivalo na dodatno zvišanje konkurenčnosti našega blaga. Ponovno vzpostavljane carinske tarife ob ukinitvi veljavnega sporazuma o prosti trgovini bi položaj izvoznikov ponovno poslabšalo (Pogajalska izhodišča Republike Slovenije, 2000, str. 293).

V blagovni menjavi Slovenije s tujino prevladujejo visokoprocесivni proizvodi (Beko, 2001, str.169). Proizvodi, klasificirani po materialu ter stroji in transportne naprave ter razni končni materiali, ki predstavljajo 80,5 odstotkov izvoza. Za Hrvaško predstavlja isti odstotek izvoza ista

skupina proizvodov dodatno s kemičnimi izdelki, mineralna goriva in maziva ter živila in žive živali (Priloga 4, Tab.10, 12).

4.2.1 Struktura izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške po blagovnih sektorjih

Izvoz in uvoz Slovenije in Hrvaške po blagovnih skupinah ter delež izvoza in uvoza določene blagovne skupine iz Hrvaške v Slovenijo in obratno iz Slovenije na Hrvaško nam prikazujejo Tabele 13-16, v Prilogi 4. Pri obravnavanju deležev upoštevam dejstvo, da so glavne uvozne trgovinske partnerice Slovenije države EU, z izvoznega vidika pa dodatno še države bivše Jugoslavije. Pri Hrvaškem upoštevam dejstvo, da so pomembne partnerice pri izvozu države EU ter enakovredno države bivše Jugoslavije brez Slovenije, pri uvozu pa so enakovredno državam EU pomembne tudi države bivše Jugoslavije skupaj s Slovenijo.

Glavne dinamične spremembe v strukturi blagovne menjave (glej legendo Priloga 4, Tab.17) Slovenije in Hrvaške so predvsem te, da v menjavi prevladujejo visoko obdelani proizvodi blagovnih skupin 5, 6, 7 (strojna in transportna oprema, kjer delež uvoza prehiteva delež izvoza) (Priloga Tabele 13-16). Pomembnejše premike v skupini visokoprocесivnih proizvodov za Slovenijo kažejo le kemični izdelki, katerih uvoz se od leta 1989 zmanjšuje (Beko, 2001, str. 170). V slovenskem izvozu in uvozu je v razdobju devetih let upadel delež primarnih izdelkov 0, 1, 2, 3, 4, ter prav tako v hrvaški uvozni in izvozni strukturi blagovna skupina 0, zmanjšal se je delež izvoza v blagovnih skupinah 0, 2 ter delež uvoza v blagovnih skupinah 0, 1, 2, 4, ter se povečal delež v 1, 3, 2 ter uvozni delež v blagovni skupini 3. Za Slovenijo je opaziti trendno naraščanje uvoza živil in mineralnih goriv (in obratno znižanje njunega deleža v skupnem izvozu), kar po izgubi jugoslovanskih tržišč surovin kaže na večjo odvisnost Slovenije od uvoza primarnih proizvodov. Zmanjšanje izvoza strojev in opreme v letih 1992-1994 je bilo v Sloveniji povezano s pomanjkanjem kreditne podpore. Porast izvoznega in uvoznega deleža drugih končnih izdelkov, pa je pokazatelj vse večje globalizacije proizvodnje, katere odraz je izdelava v posamezni državi in kasnejši izvoz oziroma uvoz le delov proizvodov (Beko, 2001, str. 176).

Blagovna menjava skupin 5, 6, 7, 8, predstavlja najvišje deleže v zunanji trgovini Slovenije in Hrvaške po blagovnih skupinah. Blagovna menjava med Slovenijo in Hrvaško v skupini kemičnih izdelkov se v razdobju devetih let ni spremenila. V letu 2001 je njuna medsebojna menjava te skupine predstavljala četrtno celotne menjave skupine kemičnih izdelkov za Slovenijo in za Hrvaško. V toku let se je povečal delež izvoza Slovenije na Hrvaško v skupini Proizvodi, klasificirani po materialu ter zmanjšal delež uvoza te blagovne skupine na Hrvaško v obravnavanem razdobju. Z vidika Hrvaške se je zmanjšal delež izvoza iste blagovne skupine, delež uvoza pa je v obravnavanem obdobju ostal nespremenjen. V obravnavanem obdobju je najbolj narasla medsebojna menjava skupine Stroji in prometne naprave ter v letu 2001 predstavljala tretjino celotne menjave obeh držav iste skupine. Hrvaški izvoz strojev in naprav je narasel v isti smeri kot uvoz Slovenije v razdobju devetih let, uvoz pa se je z leta 1992 v letu 2001 povečal. Narasel je tudi slovenski izvoz na Hrvaško skupine 8, ter leta 2001 dosegel četrtno celotnega slovenskega izvoza iste blagovne skupine. Bistveno se je povečal uvoz Hrvaške iz Slovenije blagovne skupine 8, ki je leta 2001 predstavljal tretjino celotnega Hrvaškega uvoza iste blagovne skupine. Slovenski izvoz na Hrvaško proizvodov blagovnih

skupin 0, 1, 3, 4, 9 je v obravnavanem obdobju upadel, narasla je le blagovna skupina 2 (Neobdelani materiali, razen goriv). Zmanjšal se je slovenski uvoz iz Hrvaške blagovnih skupin 0, 1, 2, ter se povečal uvoz 2, 3, 4. Kjer Slovenija in Hrvaška v celoti zmanjšujeta delež celotnega izvoza določene blagovne skupine in obenem povečujeta delež izvoza iste blagovne skupine v medsebojni blagovni menjavi to pomeni, da imata v tovrstnih proizvodih konkurenčno prednost na njunih trgih, pri povečevanju deleža medsebojnega uvoza pa, da posamezna država predstavlja pomembno uvozno trgovinsko partnerico. V obravnavanem obdobju se je zmanjšal hrvaški izvoz v Slovenijo blagovnih skupin 0, 1 ter se povečal izvoz blagovnih skupin 2, 3, 4. Zmanjšal se je prav tako Hrvaški uvoz iz Slovenije blagovnih skupin 0, 1, 3, 4 ter se povečal za blagovno skupino 2.

Gibanje slovenskega izvoza na Hrvaško blagovnih skupin 0, 1, 3, 4 je bilo v smeri zmanjševanja tako kot tudi v celotnem izvozu Slovenije. Izvoz blagovne skupine Neobdelanih materialov, razen goriv se je povečal, tako na Hrvaškem kot v Sloveniji. Slovenski izvoz na Hrvaško blagovnih skupin 5, 6 se ne giblje enakomerno v isti smeri kot celoten izvoz Slovenije v tej skupini. Izvoz na Hrvaško blagovne skupine 5 je ohranjal bolj ali manj isto vrednost, medtem, ko se je celoten izvoz povečal. Slovenski izvoz na Hrvaško blagovne skupine 6 je prav tako ohranjal približno enako vrednost, celotni izvoz Slovenije iste blagovne skupine pa se je zmanjševal. Enake so spremembe v slovenskem izvozu in celotnem izvozu blagovne skupine 7 kjer se je delež izvoza Slovenije na Hrvaško povečeval. Delež celotnega izvoza Slovenije skupine 8 se je zmanjševal, nasprotno pa velja za izvoz iste blagovne skupine na Hrvaško. Enake tendence kot pri celotnem izvozu Slovenije, ki označujejo enako gibanje deležev celotnega izvoza po blagovnih skupinah ter pri izvozu Slovenije na Hrvaško zaznamo pri slovenskem uvozu iz Hrvaške blagovnih skupin 0, 1, 2. Razlika je v skupini Mineralna goriva in maziva, kjer se slovenski uvoz iz Hrvaške povečuje v nasprotju z zmanjševanjem uvoza tovrstne blagovne skupine. Slovenski uvoz iz Hrvaške blagovnih skupin 5, 6, 7, 8 je ostal na približno isti ravni.

Struktura mednarodne menjave Slovenije s Hrvaško skupin 5, 6, 7, 8 se ni bistveno spremenila. Zmanjšala se je mednarodna menjava s Hrvaško v primarnih proizvodih. Hrvaški celotni izvoz blagovnih skupin 5, 6, 7, 8 se prav tako ni bistveno spremenil ter obenem tudi hrvaški izvoz v Slovenijo iste blagovne skupine, hrvaški uvoz iz Slovenije iste blagovne skupine se je spreminjal v nasprotju ali z različno dinamiko kot celotni uvoz. Zaznamo upad deleža celotnega uvoza blagovne skupine 5, rahel porast deleža izvoza blagovne skupine 6, medtem ko je delež celotnega uvoza skupine 6 narasel ter se povečal delež uvoza blagovne skupine 7, 8.

Izvozna in uvozna struktura blagovne menjave po izdelkih med državama se v zadnjih sedmih letih ni bistveno spremenila. Edina večja sprememba je, da Slovenija po letu 1998 na Hrvaško več ne izvažata električne energije, kar je posledica nerešenega vprašanja skupne Jedske elektrarne Krško.

Največji delež v izvozu na Hrvaško po letu 1995 predstavljajo zdravila, osebni avtomobili in druga motorna vozila, pohišstvo in njegovi deli, hladilniki, zamrzovalniki in druge naprave za gospodinjstva ter pnevmatične gume (plašči). Poglavitni izdelki, ki jih Hrvaška izvažata v

Slovenijo so motorni bencin, zdravila, naftni plini, in drugi plinasti ogljikovodiki, mineralna ali kemična dušikova gnojila, mešanice mineralnih ali kemičnih gnojil ter obdelan les.

5 ANALIZA TRGOVINE MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO V OBDOBJU 1992-2000

V teoriji zunanjetrgovinske menjave so tokovi dobrin in storitev med deželami določeni z relativnimi odnosi med cenami dobrin in storitev, ekonometrične analize pa kažejo, da na tokove vpliva še niz drugih faktorjev, ki jih je največkrat težko kvantificirati. V ekonomski teoriji velja, da povečana gospodarska aktivnost povečuje uvoz države, ob povečanju deviznega tečaja pa se le ta zmanjšuje.

Slovensko gospodarstvo je bilo že nekajkrat ocenjeno v obliki kvartalnega modela slovenskega gospodarstva (Cimperman, 1996, str. 25). S pomočjo linearnega regresijskega modela poskušam na podlagi vzorčnih podatkov slovenskega in hrvaškega gospodarstva kvantificirati vpliv gospodarske rasti (indeks industrijske proizvodnje) ter relativnih cen (indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja v odnosu do košarice valut najpomembnejših trgovinskih parteric, deflaciran z indeksom cen v industriji) na gibanje realnega uvoza Slovenije iz Hrvaške ter realnega uvoza Hrvaške iz Slovenije (deflaciran z izbranim indeksom cen), v razdobju od 1992 do 2000, za Hrvaško od 1993 do 2000. Uvoz je odvisna spremenljivka, indeks industrijske proizvodnje in indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja pa pojasnjevalni.

5.1 UPORABLJENA METODA

Pri ocenjevanju linearnih funkcij uvoza uporabljam metodo najmanjših kvadratov. Metoda najmanjših kvadratov nam po kriteriju, da mora biti vsota kvadratov ostankov čim manjša, zagotavlja oceno regresijske premice, ki se najbolj prilega vzorčnim podatkom. (Podrobnejši opis glej Priloga 1, Metodološka pojasnila, št. 6). Pri izračunih se poslužujem programa SORITEC (glej izpiska Priloga 7). Cilj ocenjevanja obeh uvoznih funkcij je ugotoviti ali spremenljivke gospodarska aktivnost ter relativne cene (realni efektivni menjalni tečaj) pojasnjujeta vrednosti uvoza ter ali je ocenjen regresijski model primeren za napovedovanje vrednosti uvoza.

5.2 OCENA REGRESIJSKEGA MODELA SLOVENSKE IN HRVAŠKE UVOZNE FUNKCIJE

Prehod v tržno gospodarstvo je povzročil velike spremembe makroekonomskih spremenljivk in spremembo izvozno uvoznih tokov po destinaciji in po strukturi. Obseg sodelovanja obeh držav z drugimi državami je vplival na njuno tehnološko strukturo ter na proizvodnjo bolj konkurenčnih izdelkov ter prenos izkušenj v mednarodno menjavo Slovenije in Hrvaške. Tako slovenska kot hrvaška industrija sta bili pod vplivom velikih sprememb, gibanje tečajev pa je bilo v funkciji stabilizacije cen. Slednje se lahko odrazi, da spremenljivke ne pojasnjujejo uvoz in torej model ni primeren za napovedovanje vrednosti uvoza.

Ocenjevanje uvoznih funkcij temelji na kvartalnih podatkih za obdobje od 1992 do 2000, za Hrvaško od 1993 do 2000. Podatke za leto 2001 uporabljam za preizkus napovedne moči modela. Pri poskusu ugotavljanja osnovnih zakonitosti delovanja slovenskega in hrvaškega gospodarstva se srečujem s problemom daljšega nestabilnega obdobja ter s pomanjkanjem za ekonomsko modeliranje ustreznih podatkov.

Pri analizi obnašanja agregatnih funkcij me zanimajo faktorji, ki določajo splošne zveze med makroekonomskimi spremenljivkami. Pomembna je tudi izbira baznega obdobja s stabilnimi gospodarskimi razmerami, zato sem pri oceni uvoznih funkcij kot bazno leto izbrala leto 1995.

5.2.1 Specifikacija uvoznih funkcij

Uvozno funkcijo ocenjujem s pomočjo spremenljivk:

- uvoz Slovenije iz Hrvaške (Hrvaške iz Slovenije) po tekočih cenah (v 1000 USD) (Priloga 5, Tab.1, 8) kot odvisna spremenljivka
- indeks uvoznih dolarskih cen Slovenije za deflacioniranje vrednosti uvoza Slovenije iz Hrvaške (Priloga 5, Tab.3), indeks industrijskih cen v Sloveniji (Priloga 5, Tab.10) za deflacioniranje vrednosti uvoza Hrvaške iz Slovenije
- indeks industrijske proizvodnje Slovenije in Hrvaške (Priloga 5, Tab.5, 12) kot prva pojasnjevalna spremenljivka
- indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja Slovenije in Hrvaške (Priloga 5, Tab.7, 14) kot druga pojasnjevalna spremenljivka

5.3 OCENA LINEARNE FUNKCIJE UVOZA SLOVENIJE IZ HRVAŠKE

Pri ocenjevanju modela uporabljam naslednje oznake:

$$UVOZS = f(IIPS, REMTS) \quad \text{Funkcija (1)}$$

- $UVOZS$ = realni uvoz Slovenije iz Hrvaške v 1000 USD

$$UVOZS = \frac{UVOZNS}{IUCD} * 100 \quad \text{Enačba (3)}$$

- $UVOZNS$ = nominalni uvoz Slovenije iz Hrvaške v 1000 USD

- $IUCD$ = indeks uvoznih dolarskih cen

- $IIPS$ = indeks industrijske proizvodnje Slovenije

- $REMTS$ = indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja slovenskega tolarja

Rezultati ocene uvoza Slovenije iz Hrvaške za obdobje od 1992 do 2000:

$$\hat{UVOZS} = 330304 - 2087,07 IIPS + 121,522 REMTS$$

(t)	5.53001	-7.11180	0.179527
(P)	0.000	0.000	0.859

$$n = 36 \quad R^2 = 0.6339 \quad \bar{R}^2 = 0.6118 \quad s_e = 16458.9 \quad F = 28.5746$$

Na podlagi vzorca kvartalnih podatkov slovenskega uvoza iz Hrvaške skušam z oceno slovenske uvozne funkcije za obdobje od 1992 do 2000 prikazati odvisnost realnega uvoza Slovenije iz Hrvaške od industrijske proizvodnje in realnega efektivnega menjalnega tečaja. Regresijska konstanta nam pove povprečno vrednost odvisne spremenljivke, če sta pojasnjevalni enaki nič. V tem primeru indeksi ne morejo imeti ničelno vrednost, zato vsebinska razlaga konstante odpade. Če se indeks industrijske proizvodnje poveča za eno indeksno točko se vrednost realnega uvoza v povprečju zmanjša za 2087 MIO USD, pri tem pa ostane indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja nespremenjen. Realni uvoz se v povprečju poveča za 121,522 MIO USD, če se realni efektivni menjalni tečaj poveča za eno indeksno točko, indeks industrijske proizvodnje pa ostane nespremenjen.

Za vse regresijske koeficiente so izračunane t-statistike, na podlagi katerih je mogoče za prvi in drugi regresijski koeficient zavrniti ničelno domnevo in vsakokrat sprejeti sklep, da je posamezen regresijski koeficient različen od nič. V tretjem primeru ni mogoče zavrniti ničelne domneve, da je regresijski koeficient enak nič. Na podlagi t-statistike prvega regresijskega koeficienta, obstajajo torej vplivi izven pojasnjevalnih spremenljivk, ki povzročajo pozitivne spremembe pri realnem uvozu. Na podlagi t-statistike drugega regresijskega koeficienta pa industrijska proizvodnja negativno vpliva na obseg realnega uvoza. Vpliv realnega efektivnega menjalnega tečaja na podlagi t-statistike, ne morem potrditi. Z F statistiko preverjam ničelno domnevo, da so vsi regresijski koeficienti v regresijskem modelu enaki nič. Izračunana vrednost F statistike 28,57, je večja od tabelirane pri zanemarljivi stopnji tveganja, tako da lahko sprejemem sklep o ustreznosti regresijskega modela kot celote.

Ocenjeni determinacijski koeficient je za dobra dva odstotka večji od popravljenega determinacijskega koeficienta, in sicer znaša 0,6339, kar pomeni, da je 63 % variance realnega uvoza pojasnjene z linearnim vplivom indeksa industrijske proizvodnje in indeksa realnega efektivnega menjalnega tečaja. Izračunana standardna napaka ocene regresije, ki meri velikost odklonov dejanske vrednosti realnega uvoza, od njihovih ocenjenih vrednosti znaša 16458,9 (1000 USD).

Ugotovljam, da predznaki regresijskih koeficientov spremenljivk indeksa industrijske proizvodnje in relativnih cen niso ekonomsko teretično pravilni. Industrijska proizvodnja pojasnjuje vrednosti realnega uvoza. Menjalni tečaj pa je vse prej kot vplival na mednarodno menjavo obeh držav, igral je predvsem vlogo pri stabilizaciji inflacije.

5.4 OCENA LINEARNE FUNKCIJE UVOZA HRVAŠKE IZ SLOVENIJE

Pri ocenjevanju modela uporabljam naslednje oznake:

$$UVOZH = f(IIPH, REMTH) \quad \text{Funkcija (2)}$$

- $UVOZH$ = realni uvoz Hrvaške iz Slovenije v 1000 USD

$$UVOZH = \frac{UVOZNH}{IICS} * 100 \quad \text{Enačba (4)}$$

- $UVOZNH$ = nominalni uvoz Hrvaške iz Slovenije v 1000 USD

- $IICS$ = indeks industrijskih cen v Sloveniji

- $IIPH$ = indeks industrijske proizvodnje Hrvaške

- $REMTH$ = realni efektivni menjalni tečaj hrvaške kune

Rezultati ocene uvoza Hrvaške iz Slovenije, za obdobje od 1993 do 2000:

$$\hat{UVOZH} = 394004 - 1964,56 IIPH - 163,529 REMTH$$

$$(t) \quad 3.16646 \quad -1.77486 \quad -0.175528$$

$$(P) \quad 0.004 \quad 0.086 \quad 0.862$$

$$n = 32 \quad R^2 = 0.1191 \quad \bar{R}^2 = 0.0584 \quad s_e = 42166.2 \quad F = 1.96107$$

Predznak indeksa realnega efektivnega menjalnega tečaja hrvaške kune se obnaša v skladu s teorijo, nasprotno pa se obnaša indeks industrijske proizvodnje. Statično značilna različnost od nič regresijskih koeficientov je preverjena s t-preizkusi, vendar statistično značilne različnosti ne ugotovljam. F-statistika je manjša od tabelirane, zato model kot celoto zavračam.

Model sem ocenjevala tudi s podatki krajšega obdobja ter se tako skušala izogniti vplivu izjemnih dogodkov v hrvaškem gospodarstvu do leta 1995 (vojne razmere, gospodarska recesija do leta 1993, visoka inflacija do leta 1994 ...). Hrvaška je bila po letu 1995 deležna gospodarske recesije ter nadaljevanja procesa prestrukturiranja industrije in to je lahko tudi vzrok, da tudi po tej metodi nisem dobila zadovoljivega modela. Ocenjevanje sem nadaljevala s celotno serijo podatkov in sicer v dvojno logaritemski funkciji. Tudi slednja mi ni dala zadovoljive rezultate modela. Postopek ocenjevanja Hrvaške uvozne funkcije zaključujem s sklepom, da spremenljivki indeks industrijske proizvodnje in indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja ne pojasnjujeta realno vrednost hrvaškega uvoza iz Slovenije ter da model kot celota ni ustrezen.

5.5 NAPOVEDNA MOČ MODELA

a) Regresijski model na podlagi vzorčnih podatkov Slovenije je primeren za napovedovanje vrednosti uvoza, kar nakazujejo izračunane napake ocenjenih vrednosti od dejanskih v Tabeli 13, v %.

Tabela 13: Kvartalni podatki za leto 2001 za preizkus napovedne moči modela za povprečne pričakovane vrednosti uvoza Slovenije iz Hrvaške

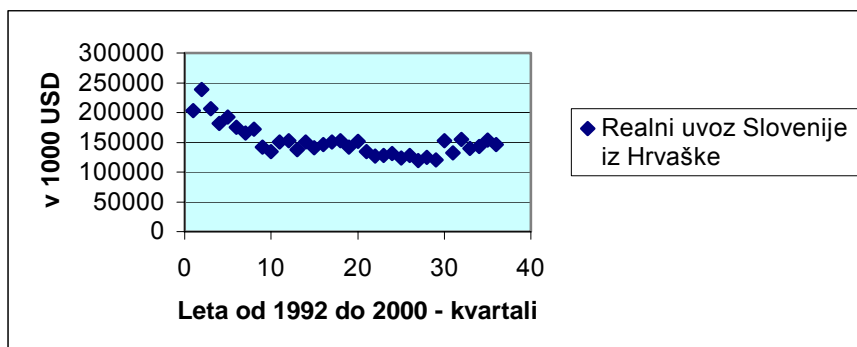
UVOZNS	IUCD	UVOZS	IIPS	REMTS	Ocena	%
100242	78.63333	127480,3	100,0814	91,92272	132597,7	-3,9
99769	75.73333	131737,2	102,1033	90,73265	128233,3	2,7
100761	77.3	130350,6	97,73348	91,2766	137419,5	-5
102984	75.7	136042,3	102,8207	93,23124	127039,6	7,1

Lastni izračuni.

$$\hat{UVOZS} = 330304 - 2087,07 IIPS + 121,522 REMTS$$

Na podlagi izračuna lahko zaključim, da je razlika dejanske vrednosti realnega uvoza Slovenije iz Hrvaške od povprečne pričakovane vrednosti, v letu 2001 po kvartalih, od 2,7% do 7,1%.

Slika 16: Vrednosti realnega uvoza Slovenije iz Hrvaške od 1992 do 2000 (v 1000 USD)

Lastni izračuni.

Realni uvoz Slovenije iz Hrvaške se je v toku let zmanjševal. Ocenjena linearna uvozna funkcija Slovenije daje zadovoljive napovedi vrednosti realnega uvoza Slovenije iz Hrvaške.

b) Regresijski model na podlagi vzorčnih podatkov Hrvaške ni primeren za napovedovanje, kar nakazujejo izračune napake v Tabeli 14, v %.

Tabela 14: Kvartalni podatki za 2001 za preizkus napovedne moči modela za povprečne pričakovane vrednosti uvoza Hrvaške iz Slovenije

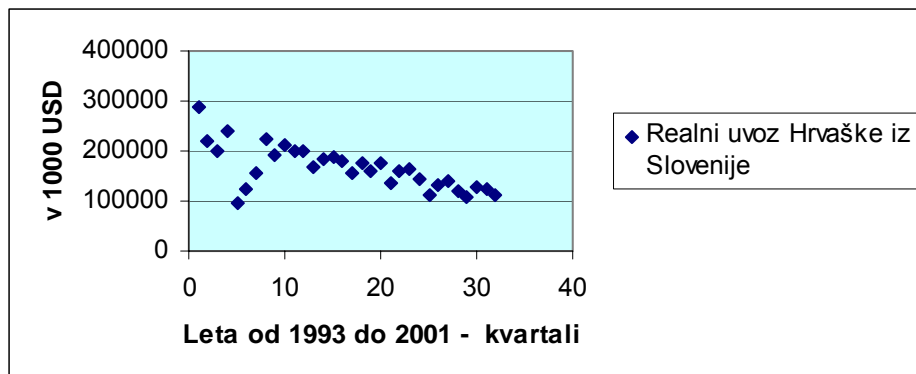
UVOZNH	IICS	UVOZH	IIPH	REMTH	Ocena	%
160000	149.3468	107133,2	112,0667	115,0367	155030,4	-30,9
192000	150.8132	127309,8	123,9	114,5067	131869,8	-3,5
190000	151.5568	125365,5	121,6	112,8133	13665,3	-8,3
170000	152.8993	111184,3	124,4333	112,0167	131229,3	-15,3

Lastni izračuni.

$$\hat{UV\acute{O}ZH} = 394004 - 1964,56 IIPH - 163,529 REMTH$$

Razlika ocenjenih vrednosti od dejanskih vrednosti uvoza Hrvaške iz Slovenije, v letu 2001 po kvartalnih je tudi do 30%, kar nakazuje na neprimernost modela za ocenjevanje.

Slika 17: Vrednosti realnega uvoza Hrvaške iz Slovenije od 1992 do 2000 (v 1000 USD)

Lastni izračuni.

Vrednosti realnega uvoza Hrvaške iz Slovenije so v toku let prav tako upadale. Ocenjena linearna uvozna funkcija Hrvaške ne daje zadovoljive napovedi vrednosti realnega uvoza Hrvaške iz Slovenije.

Namen ocenjevanja regresijskega modela je ugotavljanje vrednosti regresijskih koeficientov. Le ti so zlasti pomembni, ko na podlagi njihovih vrednosti presojava o predpostavkah ekonomske teorije. Poleg tega se modele uporablja za napovedovanje oziroma ocenjevanje verjetne vrednosti odvisne spremenljivke pri danih vrednosti pojasnjevalnih spremenljivk.

Analiza (Beko, 2001, str. 201) premikov deviznih tečajev in stanj v trgovinskih bilancah držav v prehodu kaže na njihovo raznosmerno gibanje. Zunanjetrgovinski tokovi so bolj odraz institucionalnih (liberalizacija trgovinskega režima) ali strukturnih (tehnološko posodabljanje domače proizvodnje) sprememb in manj posledica apreciacijskih pritiskov, s katerimi se ta gospodarstva srečujejo (Beko 2001, str. 201), kar velja tudi za Slovenijo in Hrvaško. Slovenija je zaradi že predhodne možnosti sodelovanja z državami EU imela bolj konkurenčno proizvodnjo, proces transformacije ni bil prekinjen kot na Hrvaškem. Slovenija je po letu 1992 povečala obseg uvoza zaradi potreb prestrukturiranja, Hrvaška pa je za to uporabila domačo proizvodnjo. Devizni tečaji so bili predvsem v funkciji cenovne stabilizacije. Na uvozna gibanja vplivajo tudi pričakovane spremembe tečaja in dejanske spremembe v primerjavi s pričakovanimi spremembami. Šibak vpliv spremembe tečaja zato ni argument za zavračanje politike tečaja kot ukrepa za usmerjanje uvoznih tokov.

6. ZUNANJA POLITIKA SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Medsebojno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško je opredeljeno tudi v njihovih zunanjih politikah. Temeljni cilji Hrvaške zunanje politike so članstvo v EU, članstvo v NATO, promocija politike dobrososedskih odnosov ter sodelovanje z vsemi demokratičnimi državami sveta.

Pogled slovenske zunanje politike je usmerjen v bistveno obzorje EU, posebno pozornost posvečamo Rusiji in Ukrajini. Enako bistveno je Severnoatlantsko zavezništvo, ki se povezuje s prvim obzorjem in ima podobno članstvo, vendar vsebuje še ključni neevropski državi ZDA in Kanado. Ključno je tudi obzorje, ki ga predstavljajo sosednje države in Jugovzhodna Evropa. Naslednje pomembno obzorje predstavljajo države arabskega sveta in Izrael, s katerimi vzdržuje Slovenija tradicionalno dobre odnose. Kot članica EU bo Slovenija svojo zunanjo politiko usklajevala v okviru zunanje politike EU. Poleg usklajevanja v EU in konstruktivnega sodelovanja v NATO se bo slovenska zunanja politika osredotočala na posebne naloge v JVE, na odnose s sosednjimi državami, slovanskimi državami in z državami, kjer živijo slovenski izseljenci in zdomci.

Dobrososedski odnosi in sodelovanje sta osnovni zunanje politični usmeritvi RS. Sodelovanje v regionalnih pobudah in organizacijah je že od osamosvojitve stalnica slovenske zunanje politične usmeritve. V ospredju regionalnega povezovanja so odnosi in sodelovanje s sosednjimi državami, državami JVE, pri čemer ima pomembo vlogo uveljavljanje naših dolgoročnih varnostnih in gospodarskih interesov. Politika dobrososedskih odnosov in regionalnih povezovanj s strani Hrvaške so težnja k regionalni varnosti in stabilnosti ter za demokratično politiko in gospodarski napredek.

7. SKLEP

V diplomski nalogi proučujem pomen trgovine med Slovenijo in Hrvaško v celotni zunanji trgovini obeh držav. Z izračuni deležev ter z njihovo dinamiko ugotovljam, da je bila od leta 1992 do leta 2000 Slovenija, kot izvozni trg, za Hrvaško bolj pomembna kot Hrvaška za Slovenijo. Leta 2001 se je situacija spremenila, ko je Hrvaška, kot izvozni trg, postala bolj pomembna za Slovenijo kot Slovenija za Hrvaško. Z uvoznega vidika je bila v istem obdobju Slovenija bolj pomembna za Hrvaško kot Hrvaška za Slovenijo. Slovenija je bila zato v obravnavanem razdobju v zunanji trgovini Hrvaške bolj pomembna kot Hrvaška v zunanji trgovini Slovenije, z izjemo leta 2001. Na podlagi primerjave deležev medsebojnega izvoza in uvoza Slovenije in Hrvaške, so bili v obravnavanem obdobju izvozni deleži višji od uvoznih deležev za obe državi, toda za Hrvaško bolj izenačeni.

Na podlagi analize izvozno-uvoznih tokov Slovenije in Hrvaške po državah, je Slovenija v zunanji trgovini Hrvaške v obdobju od 1992 do 2001 pridobila na uvoznem pomenu na račun Francije in drugih držav bivše Jugoslavije ter bila leta 2001 na tretjem mestu v uvozu Hrvaške. Na račun istih držav se je zmanjšal pomen Slovenije kot izvozne države. Leta 2001 je bila Slovenija na četrtem mestu v izvozu Hrvaške po državah. Hrvaška je v zunanji trgovini Slovenije izgubila na uvoznem pomenu zaradi povečanja slovenskega uvoza iz Avstrije in Francije. Leta 2001 je bila Hrvaška na petem mestu v uvozu Slovenije po državah. Če izključimo Nemčijo kot

pomembno izvozno državo Slovenije, je bil izvoz leta 2001 približno enakomerno porazdeljen med ostale glavne trgovinske partnerice, kjer je Hrvaška zasedla pomembno tretje mesto. Večino izvoza je Slovenija leta 2001 ustvarila z razvitimi državami Evrope ter s sosednjimi državami, Hrvaška pa z razvitimi državami ter z državami bivše Jugoslavije, brez Slovenije. Večji del uvoza je Slovenija leta 2001 opravila z Nemčijo, Francijo, Avstrijo ter Italijo, Hrvaška pa z Nemčijo, Italijo, Avstrijo in Slovenijo.

Države EU so za Slovenijo pomembne z uvoznega vidika, na izvozni strani pa se jim pridružijo še države bivše Jugoslavije (predvsem Hrvaška). V zunanji trgovini Hrvaške so trgi EU enako pomembni kot trgi držav bivše Jugoslavije (relativno manjši pomen Slovenije v izvozu in relativno večji pomen Slovenije v uvozu).

Trgovina med Slovenijo in Hrvaško je od leta 1992 pozitivno prispevala k celotni zunanji trgovini Slovenije. V nasprotnem primeru pa je negativno prispevala k hrvaški celotni zunanji trgovini. Slovenija je izvozno usmerjena država, katere enako vlogo mora Hrvaška še okrepiti. Pomen hrvaškega trga se je za Slovenijo povečal po letu 2000, za Hrvaško pa že leta 1999, kar dokazujejo vrednosti koeficienta odprtosti.

Glavne dinamične spremembe v strukturi blagovne menjave Slovenije in Hrvaške so, da v menjavi prevladujejo visoko obdelani proizvodi. Izvozna in uvozna struktura blagovne menjave po izdelkih med Slovenijo in Hrvaško se v zadnjih sedmih letih ni bistveno spremenila. Izvoz slovenskega blaga na trge držav bivše Jugoslavije kaže na posamezne občutljive sektorje, ki bi jim ukinjanje sklenjenih sporazumov lahko povzročilo težave v poslovanju. Slovenska podjetja lahko na hrvaškem trgu izkoristijo svoje konkurenčne prednosti ter obenem prenašajo svoje izkušnje in znanja.

Ocenjeni linearni uvozni funkciji sta dala pričakovane rezultate. Nestabilne gospodarske razmere ter vloga deviznega tečaja predvsem kot stabilizatorja cen so vzrok, da ocenjena hrvaška uvozna funkcija ni primerna za napovedovanje vrednosti uvoza Hrvaške iz Slovenije. V slovenskem gospodarstvu industrijska proizvodnja pojasnjuje vrednosti realnega uvoza, prav tako kot drugi dejavniki. Ocenjena slovenska uvozna funkcija je primerna za napovedovanje vrednosti uvoza Slovenije iz Hrvaške.

Na dinamiko zunanje trgovine Slovenije in Hrvaške so vplivali notranji in zunanji dejavniki. Slovenija in Hrvaška sta se morali po začetnem transformacijskem obdobju soočiti z makroekonomsko stabilizacijo ter z uvedbo strukturnih in institucionalnih reform. Liberalizirali sta svoji gospodarstvi ter se preusmerili k razvitim trgovinskim partnericam. Izguba trgov bivše Jugoslavije je bistveno vplivala na zmanjšan obseg gospodarske aktivnosti, katera se je v Sloveniji ponovno okrepila, ko je le-ta uspela nadomestiti izgubljene trge. Hrvaška je bila v slabšem položaju zaradi vojnih razmer ter nekonsistentne ekonomske politike, ki je hrvaško gospodarstvo pripeljalo do recesije leta 1998. Do leta 1995 je njuna mednarodna menjava izgubila na relativnem pomenu v celotni mednarodni menjavi obeh držav. Leta 1995 se je le-ta okrepila ter za Slovenijo in Hrvaško predstavljala pomemben delež. Do leta 2000 je pomen upadal. Hrvaška je izgubljala na konkurenčnosti. Obseg njune medsebojne menjave se je

ponovno povečal po letu 2000. Oživljanje gospodarstva v njunih najpomembnejših trgovinskih partnericah je po petletnem upadanju njune medsebojne menjave omogočil njen porast. K temu so prispevali tudi boljši gospodarski pogoji na Hrvaškem in vse večja odprtost Hrvaške.

Članstvo Slovenije v ekonomskih integracijah ter izključenost Hrvaške iz slednjih je bistveno vplivalo na možnost udeležbe v mednarodni menjavi. Slovenija in Hrvaška si prizadevata za dobre sosedske odnose. Sklenjeni sporazumi so pospešili in olajšali medsebojno mednarodno menjavo, skupno pa težita tudi k regionalnemu sodelovanju.

8. LITERATURA

1. Arh Franc: Statistika 1, obrazci in postopki. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2000. 129 str.
2. Bedneš Hanjana, Bachtiar Djalil, Javornik Stefka: Poslovati sa Slovenijom. Ljubljana: Center za mednarodno sodelovanje in razvoj in Gospodarska zbornica Slovenije, 2002. 80 str.
3. Beko Jani: Devizni tečaj. Maribor: Ekonomsko –poslovna fakulteta, 2001. 290 str.
4. Benko Brane, Bachtiar Djalil, Javornik Štefka: Poslovati s Hrvaško. Ljubljana: Center za mednarodno sodelovanje in razvoj in Gospodarska zbornica Slovenije, 2002. 80 str.
5. Besler Mara, Bregar Lea: Ekonomska statistika. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1998. 145 str.
6. Bregar Lea: Ekonomska statistika. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1998. 163 str.
7. Eatwell John: Iz tranzicije v evropsko povezovanje. Ljubljana: Znanstveno publicistično središče, 1996. 150 str.
8. Bobek Vito: Osnove mednarodnih ekonomskih odnosov. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta, 2003. 355 str.
9. Bohm Andreja: Economic transition report 1996. Ljubljana: CEEP, 1997. 88 str.
10. Bohm Andreja: Privatization in central and eastern Europe 1994. Ljubljana: CEEP, 1995. 120 str.
11. Bohm Andreja: Privatization in central and eastern Europe 1995. Ljubljana: CEEP, 1996. 108 str.
12. Cimperman Feliks: Kvartalni model slovenskega gospodarstva. Ljubljana: UMAR, 1996. 163 str.
13. Daniels John: International Business. New York: Brigham Young University, 1998. 909 str.
14. Harrison Andrew: International Business. New York: Oxford University press, 2000. 491 str.
15. Mencinger Jože: Ekonomika Jugoslavije. Ljubljana: Opcija, 1990. 230 str.
16. Mrak Mojmir: Mednarodne finance. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2001.
17. Pfajfar Lovrenc: Ekonometrija, obrazci in postopki. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. 34 str.
18. Prašnikar: Slovenska podjetja na trgih nekdanje Jugoslavije. Ljubljana: Časnik Finance d.o.o., 2001. 470 str.
19. Pogajalska izhodišča Republike Slovenije. Ljubljana: RS, 2000. 320 str.
20. Senjur: Gospodarska rast in razvojna ekonomika. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1993. 536 str.
21. Senjur: Makroekonomija majhnega odprtega gospodarstva. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1995. 502 str.
22. Strašek Sebastjan: Ekonomska politika. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta, 2001. 265 str.
23. Vujčić Boris: Croatia in the second stage of transition. Zagreb: Croatian National bank, 2000. 110 str.

24. Plačilna bilanca Slovenije. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije, 2001. 426 str.
25. Slovenija v novem desetletju. Ljubljana: UMAR. 2001. 136 str.

9. VIRI

1. Annual report: Croatian National Bank, letniki 1994-2001.
2. Bujas Željko: Veliki hrvatsko-angleski rječnik. Zagreb: Nakladni zavod globus, 1999. 1691 str.
3. Bilten. Ljubljana: Banka Slovenije, različne številke.
4. Bulletin. Zagreb: National Bank of Croatia, številke letnikov 1992-2003.
5. CANSTAT, Statistical bulletin. Warsaw, 2003.
6. Interni podatki Banke Slovenije.
7. Interni podatki Hrvatske gospodarske komore.
8. Interni podatki Hrvatske Narodne banke.
9. Interni podatki Sektorja za makroekonomske analize Hrvaške.
10. Interni podatki Statističnega urada Republike Slovenije.
11. Interni podatki Urada vlade za informiranje.
12. Interni podatki Urada za makroekonomske raziskave in razvoj.
13. Letno poročilo Banke Slovenije. Ljubljana: Banka Slovenije letniki 1992-2002.
14. Mesečni statistični pregled RS. Ljubljana: SURS, mesečne številke od 1992-2003.
15. Mjesečno statističko izvješće, RH. Zagreb: DZS, mesečne številke od 1992-2003.
16. Primerna zunanja politika [URL: <http://www.gov.si/mzz/>], 21. 05. 2003.
17. Priopćenja. Zagreb: Državni zavod za statistiku, različne številke.
18. Regionalno sodelovanje [URL: <http://www.mei.hr.RememberCroatia/CD-sadrzaj/content/03-croatia-on-theroad/03-04.htm>], 31. 09. 2003.
19. Slovenija v številkah. Ljubljana: SURS, 2002.
20. Statistične informacije. Ljubljana: SURS številke letnikov 1992-2003.
21. Statistični letopis Republike Slovenije. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, letniki 1992-2002.
22. Statistički ljetopis Hrvatske. Zagreb: Državni zavod za statistiku, letniki 1992-2002.
23. Zunanjetrgovinska politika (Uradni list RS. Ljubljana, 10/2003).
24. Zunanjetrgovinski podatki [URL: <http://sigov.si/zrs/podatki/krat/ip.html>], 1. 05. 2003.
25. Sklenjeni sporazumi [URL: <http://www.gov.si/mzz/>], 15. 09. 2003.

PRILOGE

SEZNAM KRATIC

A	-	Avstrija
AVS	-	Avstrija
BiH	-	Bosna in Hercegovina
BDP	-	Bruto domači proizvod
BDP/p	-	Bruto domači proizvod na prebivalca
BEL	-	Belgija
CEFTA-		Srednjeevropski sporazum o prosti trgovini (Central European Free Trade Agreement)
Č	-	Češka
DAN	-	Danska
DRD	-	Druge razvite države
DDV	-	Davek na dodano vrednost
DRJ	-	Države nekdanje Jugoslavije (brez Slovenije, ko obravnavam zunanjetrgovinske tokove Hrvaške in brez Hrvaške, ko obravnavam zunanjetrgovinske tokove Slovenije)
DR YU-		Države nekdanje Jugoslavije (vključno s Slovenijo, ko obravnavam zunanjetrgovinske tokove Hrvaške in vključno s Hrvaško, ko obravnavam zunanjetrgovinske tokove Slovenije)
EFTA	-	Evropska skupnost za prosto trgovino (European Free Trade Association)
EU	-	Evropska unija
FRA	-	Francija
HRV	-	Hrvaška
ILO	-	International Labour Organization
IRS	-	Irska
ITA	-	Italija
JVE	-	Jugovzhodna Evropa
KO	-	Koeficient odprtosti
LUX	-	Luksemburg
MAD	-	Madžarska
MIO	-	Milijon
MNKV-		Metoda najmanjših kvadratov
NATO	-	Severnoatlantski sporazum (North Atlantic Treaty Organization)
NEM	-	Nemčija
NIZ	-	Nizozemska
OPEC	-	Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (Organization of Petroleum Exporting Countries)
PB	-	Plačilna bilanca
POL	-	Poljska
RS	-	Republika Slovenija
RH	-	Republika Hrvaška
R.FED-		Ruska federacija
SLO	-	Slovenija

SMTK	-	Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija Organizacije združenih narodov (SMTK, 3. Revizija)
SZ	-	Sovjetska zveza
SURS	-	Statistični urad republike Slovenije
TB	-	Trgovinska bilanca
TR	-	Tekoči račun
WTO	-	World Trade Organization
ZRJ	-	Zvezna Republika Jugoslavija
ZDA	-	Združene države Amerike
USD	-	Ameriški dolar
VB	-	Velika Britanija
SAS	-	Stabilizacijsko-asociacijski sporazum
\$		Ameriški dolar

SEZNAM SPREMENLJIVK

b	cenilka vrednosti populacijskih regresijskih koeficientov
e_t	napake, ostanki regresijskega modela vzorčnih podatkov
F	F - statistika
G	izdatki državnega sektorja
$I_{\text{leto},k \text{ var tal}}$	vrednost indeksa v določenem letu in ustreznem kvartalu
$I_{\text{leto},m}$	vrednost mesečnega indeksa v določenem letu in ustreznem mesecu
I_p	investicije privatnega sektorja
$I_{\%}$	indeks z osnovo v (o)
IUCD	indeks industrijske proizvodnje Slovenije
IICS	indeks industrijskih cen v Sloveniji
IIPH	indeks industrijske proizvodnje Hrvaške
IIPS	indeks industrijske proizvodnje Slovenije
IUC	indeks uvoznih dolarskih cen Slovenije
M	uvoz blaga in storitev
n	število časovnih enot
P	verjetnost
Q_n	posamezni kvartal v letu
$Q_{\text{leto},m}$	„izvorni,, mesečni podatek določenega leta
R^2	determinacijski koeficient
\bar{R}	popravljeni determinacijski koeficient
REMTH	realni efektivni menjalni tečaj hrvaške kune
REMTS	realni efektivni menjalni tečaj slovenskega tolarja

S_e	standardni odklon
S_t	stopnja rasti
S_p	varčevanje privatnega sektorja
$S_{t/o}$	stopnja rasti z osnovo v (o)
t	1,2,...,n
(t)	t - statistika
$T =$	davki
UVOZNH	nominalni uvoz Hrvaške iz Slovenije v 1000 USD
UVOZNS	nominalni uvoz Slovenije iz Hrvaške v 1000 USD
UVOZH	realni uvoz Hrvaške iz Slovenije v 1000 USD
UVOZS	realni uvoz Slovenije iz Hrvaške v 1000 USD
X	matrika neodvisnih spremenljivk
X_c	izvoz blaga in storitev
y_t	povprečna pričakovana pogojna vrednost odvisne spremenljivke v določeni časovni enoti
\hat{y}_t	ocena populacijskega regresijskega modela, na podlagi vzorčnih podatkov, v opazovani časovni enoti
$Y_{t \text{ ali } t-1}$	vrednost podatka v časovni enoti t (ali) v predhodni časovni enoti (t-1)

SEZNAM PRILOG IN TABEL V PRILOGAH

PRILOGA 1:	1
-------------------------	----------

METODOLOŠKA POJASNILA	1
-----------------------------	---

PRILOGA 2	3
------------------------	----------

PODATKI ZA PRIKAZ MAKROEKONOMSKIH AGREGATOV	3
---	---

Tabela 1: Bruto domači proizvod na prebivalca (BDP/p) Slovenije in Hrvaške po tekočih cenah od 1992 do 2001 (v 1000 USD)	3
--	---

Tabela 2: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja za Slovenijo in Hrvaško od 1992 do 2001 (v %)	3
--	---

Tabela 3: Letne stopnje rasti industrije za Slovenijo in Hrvaško od 1992 do 2001 (v %)	3
--	---

Tabela 4: Indeks ($I_{\%}$) obsega industrijske proizvodnje za Hrvaško od 1992 do 2001	3
--	---

Tabela 5: Nominalne letne stopnje rasti izvoza in uvoza Slovenije, letne stopnje rasti izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško od 1993 do 2001 (v %)	3
---	---

Tabela 6: Nominalne letne stopnje rasti izvoza in uvoza Hrvaške, letne stopnje rasti izvoza in uvoza Hrvaške iz Slovenije od 1993 do 2001 (v %)	4
---	---

Tabela 7: Tekoči račun (TR) plačilne bilance Slovenije in Hrvaške, saldo trgovinske bilance (TB) Slovenije in Hrvaške, BDP Slovenije in Hrvaške (v MIO USD); deleži TR, TB v BDP za Slovenijo in Hrvaško (v %), od 1992 do 2001	4
---	---

PRILOGA 3:	5
-------------------------	----------

PODATKI ZA PRIKAZ ZUNANJE TRGOVINE SLOVENIJE IN HRVAŠKE.....	5
--	---

Tabela 1: Podatki za izračun KO Slovenije in Hrvaške (Izvoz, uvoz, BDP v MIO USD), stopnje rasti vsote obsega zunanje trgovine za Slovenijo in za Hrvaško (v %) od 1992 do 2001	5
---	---

PRILOGA 4:	6
-------------------------	----------

PODATKI ZA PRIKAZ ZNAČILNOSTI MEDNARODNE MENJAVE SLOVENIJE IN HRVAŠKE	6
---	---

Tabela 1 : Izvoz Slovenije in Hrvaške po državah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)	6
---	---

Tabela 2 : Delež izvoza Slovenije in Hrvaške, v posamezno državo, v celotnem izvozu Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 7

Tabela 3: Deleže izvoza v najpomembnejše izvozne trgovinske partnerice (1-6), deleži izvoza v ostale izbrane izvozne trgovinske partnerice, deleži izbranih izvoznih trgovinskih partneric Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem) 8

Tabela 4: Uvoz Slovenije in Hrvaške po državah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 9

Tabela 5: Delež uvoza Slovenije in Hrvaške, iz posamezne države, v celotnem uvozu Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 10

Tabela 6: Deleži uvoza iz najpomembnejših uvoznih trgovinskih partneric (1-6), deleži uvoza iz ostalih izbranih uvoznih trgovinskih partneric, deleži izbranih uvoznih trgovinskih partneric Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v%) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem) 11

Tabela 7: Izvoz Slovenije in Hrvaške po regijah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 12

Tabela 8: Uvoz Slovenije in Hrvaške po regijah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 12

Tabela 9: Izvoz Slovenije, izvoz Slovenije na Hrvaško po Standardni mednarodni trgovinski klasifikaciji (SMTK) po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za izvoz Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, za izvoz na Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 13

Tabela 10: Izvoz Hrvaške, izvoz Hrvaške v Slovenijo po SMTK po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za izvoz Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, za izvoz v Slovenijo pa v nepoudarjenem tisku) 14

Tabela 11: Uvoz Slovenije, uvoz Slovenije iz Hrvaške po SMTK po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za uvoz Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, za uvoz iz Hrvaške pa v nepoudarjenem tisku) 15

Tabela 12: Uvoz Hrvaške, uvoz Hrvaške iz Slovenije po SMTK po tekočih tečajih od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za uvoz Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, za uvoz iz Slovenije pa v nepoudarjenem tisku) 16

Tabela 13: Delež izvoza Slovenije po SMTK v celotnem izvozu Slovenije, delež izvoza na Hrvaško po SMTK v celotnem izvozu Slovenije na Hrvaško od 1992 do 2001 (v%) (Deleži v celotnem izvozu Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, deleži izvoza na Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 17

Tabela 14: Delež izvoza Hrvaške po SMTK v celotnem izvozu Hrvaške, delež izvoza v Slovenijo po SMTK v celotnem izvozu Hrvaške v Slovenijo od 1992 do 2001 (v%) (Deleži v celotnem izvozu Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, deleži izvoza na Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) 18

Tabela 15: Delež uvoza Slovenije po SMTK v celotnem uvozu Slovenije, delež uvoza iz Hrvaško po SMTK v celotnem uvozu Slovenije iz Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Deleži v celotnem uvozu Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, deleži uvoza iz Hrvaške pa v nepoudarjenem tisku) 19

Tabela 16: Delež uvoza Hrvaške po SMTK v celotnem uvozu Hrvaške, delež uvoza iz Slovenije po SMTK v celotnem uvozu Hrvaške iz Slovenijo od 1992 do 2001 (v%) (Deleži v celotnem uvozu Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, deleži uvoza iz Slovenije pa v nepoudarjenem tisku) 20

Tabela 17: Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija 20

PRILOGA 5 21

PODATKI ZA OCENO MEDSEBOJNE UVOZNE FUNKCIJE MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO..... 21

Tabela 1: UVOZNS - Uvoz Slovenije iz Hrvaške po tekočih cenah po kvartalnih (Qn) 1992-2001 (v 1000 USD) 21

Tabela 2: Indeks uvoznih (dolarskih) cen SLO po mesecih (1995=100), 1992-2001 21

Tabela 3: (IUCD) Indeks uvoznih cen SLO po kvartalnih (1995=100), 1992-2001 22

Tabela 4: Indeks celotne industrijske proizvodnje SLO po mesecih (povprečje predhodnjega leta=100), 1992 – 2001 24

Tabela 5: (IIPS) Indeks ind. proizvodnje SLO po kvartalnih (povprečje predhodnjega leta,1995=100), 1992-2001 25

Tabela 6: Indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja (REMT) SLO, deflacioniran z indeksom cen v industriji po mesecih (1995=100), 1992- 2001	28
Tabela 7: (REMTS) Indeks REMT SLO po kvartalnih (1995=100), 1992-2001	29
Tabela 8: (UVOZNH) Uvoz Hrvaške iz Slovenije po tekočih cenah po kvartalnih,1992-2001 (v 1000 USD)	31
Tabela 9: Indeks industrijskih cen SLO po mesecih (1992=100), 1992-2001	31
Tabela 10: (IICS) Indeks industrijskih cen SLO po kvartalnih (1995=100), 1992-2001	32
Tabela 11: Indeks celotne industrijske proizvodnje HRV po mesecih (1995=100), 1992 – 2001	34
Tabela 12: (IIPH) Indeks ind. proizvodnje HRV po kvartalnih (1995=100), 1992-2001	35
Tabela 13: Indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja HRV, deflacioniran z indeksom cen v industriji po mesecih (1995=100), 1992-2001	37
Tabela 14: (REMTH) Indeks REMT za HRV po kvartalnih (1995=100), 1992-2001	38
PRILOGA 6	40
SKLENJENI SPORAZUMI MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO.....	40
PRILOGA 7	45
IZPISEK IZ PROGRAMA SORITEC	

PRILOGA 1:

METODOLOŠKA POJASNILA

1. Izvoz in uvoz na osnovi oplemenitenja ter izvoz in uvoz z državami nekdanje Jugoslavije sta vključena v podatke o Republiki Sloveniji od leta 1992 dalje
2. Podatki Slovenije za Nemčijo se od leta 1991 dalje nanašajo na združeno Nemčijo
3. Izvoz in uvoz Slovenije z državami nekdanje SZ sta do leta 1992 prikazana skupaj v okviru evropskih držav, od leta 1993 dalje imamo podatke ločeno za posamezne države nekdanje SZ v okviru evropskih in azijskih držav
4. Od leta 1993 so podatki za Slovenijo ločeni za Češko republiko in Slovaško, do leta 1992 pa skupno s Češkoslovaško
5. Od leta 1993 so podatki za Slovenijo ločeni za vse države nekdanje Jugoslavije. Za leto 1992 sta bila izvoz in uvoz z državami na območju nekdanje Jugoslavije skupaj, razen s Hrvaško.
6. **a) Linearni regresijski model vzorčnih podatkov**

$$y_t = \hat{y}_t - e_t$$

y_t = povprečna pričakovana pogojna vrednost odvisne spremenljivke v določeni časovni

enoti

$t = 1, 2, \dots, n$

n – število časovnih enot

\hat{y}_t = ocena populacijskega regresijskega modela na podlagi vzorčnih podatkov

e_t = napake, ostanki regresijskega modela vzorčnih podatkov

b) Metoda najmanjših kvadratov (MNKV) je eden izmed kriterijev ocenjevanja regresijskih funkcij (oznake spremenljivk so prilagojene za časovne vrste podatkov):

- MNKV: $\min \sum \left(y_t - \hat{y}_t \right)^2 \rightarrow \min \sum e_t^2$

- $\min \sum \left(y_t - \hat{y}_t \right) \rightarrow \min \sum e_t$

- $\min \sum \left| y_t - \hat{y}_t \right| \rightarrow \min \sum |e_t|$

MNKV je ena izmed cenilk ocenjevanja parametrov populacije. Cenilka predstavlja obrazce, postopke, kako oceniti parametre za populacijo na podlagi vzorčnih podatkov.

Specifično vrednost parametra, ki jo izračunamo s pomočjo cenilke, imenujemo ocena (estimate) parametra.

c) **MNKV: Splošni linearni regresijski model vzorčnih podatkov v matrični obliki**

$$\hat{y} = X b$$

$$b = (X'X)^{-1} X' y$$

X = matrika neodvisnih spremenljivk

b = cenilka vrednosti populacijskih regresijskih koeficientov

7. Države v prehodu: Albanija, Bolgarija, Češka, Hrvaška, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Poljska, Romunija, Rusija, Slovaška, Slovenija,

PRILOGA 2

PODATKI ZA PRIKAZ MAKROEKONOMSKIH AGREGATOV

Tabela 1: Bruto domači proizvod na prebivalca (BDP/p) Slovenije in Hrvaške po tekočih cenah od 1992 do 2001 (v 1000 USD)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SLO	6.275	6.366	7.233	9.431	9.481	9.163	9.878	10.11	9.105	9.451
HRV	2.291	2.349	3.137	4.029	4.422	4.398	4.805	4.371	4.206	4.403

Vir: Statistični letopis Slovenije, letnik 2002; Statistički ljetopis Hrvatske, ljetnik 2002.

Tabela 2: Nominalne letne stopnje rasti BDP-ja za Slovenijo in Hrvaško od 1992 do 2001 (v %)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SLO	-5,5	2,8	5,3	4,1	3,5	4,6	3,8	5,2	4,6	3
HRV	-11,7	-8,0	5,9	6,8	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	3,8

Vir: Statistični letopis Slovenije, letnik 2002, Statistički ljetopis Hrvatske, ljetnik 2002; Mjesečno statističko izvješće, številka 1-leta 2003.

Tabela 3: Letne stopnje rasti industrije za Slovenijo in Hrvaško od 1992 do 2001 (v %)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SLO	-13,2	-2,8	6,4	2,0	1,0	1,0	3,7	-0,5	6,2	2,9
HRV	-15,0	-6,0	6,0	-3,0	4,0	7,0	4,0	-1,0	2,0	6,0

Vir: Bilten Banke Slovenije, marec 2003.

Lastni izračuni.

Izračun stopnje rasti industrije za Hrvaško po podatkih iz **Priloga 2, Tab.4** po Formuli (5):

$$S_{t/o} = I_{t/o} - 100 \quad \text{Formula (5)}$$

$S_{t/o}$ = stopnja rasti z osnovo v (o)

$I_{t/o}$ = indeks z osnovo v (o)

Tabela 4: Indeks ($I_{t/o}$) obsega industrijske proizvodnje za Hrvaško od 1992 do 2001

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
% HRV	85	94	106	97	104	107	104	99	102	106

Vir: Statistički ljetopis Hrvatske, ljetnik 2002.

Tabela 5: Nominalne letne stopnje rasti izvoza in uvoza Slovenije, letne stopnje rasti izvoza in uvoza Slovenije na Hrvaško od 1993 do 2001 (v %)

LETO	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Slovenija									
Izvoz	-8,9	12	21,8	-0,1	0,8	8,1	-7,8	4,6	5,9
Izvoz na Hrv	-22,4	-0,14	20,7	-3,6	-2,24	-2,7	-17,7	2,5	16,1
Uvoz	5,9	12,4	29,9	-0,7	0,57	7,9	0,3	0,33	0,29
Uvoz iz Hrv	-30	-16	15,7	2,4	-2,1	-7,1	2,8	0,9	-9,8

Vir: Bilten Banke Slovenije, marec 2003.

Lastni izračuni

Tabela 6: Nominalne letne stopnje rasti izvoza in uvoza Hrvaške, letne stopnje rasti izvoza in uvoza Hrvaške iz Slovenije od 1993 do 2001 (v %)

LETO	1993	1994	1995	196	1997	1998	1999	2000	2001
Hrvaška									
Izvoz	-12	12,6	2,6	2,8	-14,3	13,5	-4,8	3	5,3
Izvoz v Slo	-30	-16	15,7	2,4	-2,1	-7,1	2,8	0,9	-9,8
Uvoz	5,1	18,7	32,9	5,9	16,9	-9,1	-5,8	1,13	15,9
Uvoz iz Slo	-22,4	-0,14	20,7	-3,6	-2,24	-2,7	-17,7	2,5	16,1

Vir: Statistički ljetopis Hrvatske, ljetnik 2002.

Lastni izračuni.

Tabela 7: Tekoči račun (TR) plačilne bilance Slovenije in Hrvaške, saldo trgovinske bilance (TB) Slovenije in Hrvaške, BDP Slovenije in Hrvaške (v MIO USD); deleži TR, TB v BDP za Slovenijo in Hrvaško (v %), od 1992 do 2001

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SLOVENIJA										
TR	926,2	191,9	575	-75	55	51	-118	-698	-548	31
TB	540	-418	-476	-1176	-1112	-998	-1060	-1537	-1384	-893
BDP	12523	12673	14386	18745	18878	18206	19585	20071	18122	18810
% TR v BDP	7,4	1,51	4	-0,4	0,29	0,28	-0,6	-3,48	-3,02	0,16
% TB v BDP	4,31	-3,3	-3,31	-6,27	-5,89	-5,48	-5,41	-7,66	-7,64	-4,75
HRVAŠKA										
TR		637,1	711	-1407	-956	-2512	-1453	-1387	-459	-725
TB	14	-748	-1127	-2835	-3141	-5120	-3759	-3497	-3455	-4481
BDP	10240	10902	14585	18811	19872	20108	21628	19905	18427	19535
% TR v BDP		5,8	4,9	-7,5	-4,8	-12,5	-6,7	-7	-2,5	-3,7
% TB v BDP	0,14	-6,9	-7,7	-15,1	-15,8	-25,5	-17,4	-17,6	-18,7	-22,9

Vir: Bilten Banke Slovenije, marec 2003, Statistični letopis Slovenije, letnik 2002, Statistički ljetopis Hrvatske, ljetnik 2002; Priloga 1, Tab.1.

Lastni izračuni.

PRILOGA 3:

PODATKI ZA PRIKAZ ZUNANJE TRGOVINE SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Tabela 1: Podatki za izračun KO Slovenije in Hrvaške (Izvoz, uvoz, BDP v MIO USD), stopnje rasti vsote obsega zunanje trgovine za Slovenijo in za Hrvaško (v %) od 1992 do 2001

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Izvoz + uvoz SLO	12822	12584	14132	17808	17727	17739	19162	18629	18848	19397
Stopnje rasti v %		-1,9	12,3	26	-0,45	0,068	8,02	-3,8	2,3	-2,4
BDP SLO	12523	12673	14386	18745	18878	18206	19585	20071	18122	18810
Izvoz + uvoz HRV	8876	8568	9933	11869	12427	13082	12793	12101	12319	13813
Stopnje rasti v %		-3,5	15,9	19,5	4,7	5,3	-2,2	-5,4	1,8	12
BDP HRV	10240	10902	14585	18811	19872	20108	21628	19905	18427	19535

Vir: Tabela 6, Priloga 2, Tab.7.

Lastni izračuni.

Izračun stopnje rasti po Formuli (6):

$$s_t = 100 \cdot \frac{Y_t - Y_{t-1}}{Y_{t-1}} \quad \text{Formula (6)}$$

s_t = stopnja rasti

Y_t ali Y_{t-1} = vrednost podatka v časovni enoti t (ali) v predhodni časovni enoti (t-1)

PRILOGA 4:

PODATKI ZA PRIKAZ ZNAČILNOSTI MEDNARODNE MENJAVE SLOVENIJE IN HRVAŠKE

Tabela 1 : Izvoz Slovenije in Hrvaške po državah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) ¹

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 NEM	1805	1798	2068	2508	2545	2462	2572	2627	2376	2428
	773	895	941	997	839	745	767	676	632	690
2 ITA	878	756	924	1212	1103	1248	1255	1176	1188	1158
	909	828	910	1098	949	787	802	774	989	110
3 HRV	952	739	738	891	855	837	815	671	688	789
3 SLO	1100	712	556	608	611	506	432	454	480	426
4 A	341	303	373	535	551	565	621	622	656	692
	105	130	149	200	198	223	247	276	292	268
5 FRA	616	528	586	681	598	463	748	491	619	629
	58	133	111	110	84	80	102	108	126	163
6 DRJ	555	225	302	318	530	551	429	549	676	775
	370	254	412	458	664	729	742	637	661	762
7 R.FED	-	249	265	305	298	326	235	129	191	281
	155	173	176	185	131	164	164	71	57	84
8 POL	69	87	96	105	142	155	181	190	226	242
	32	37	45	49	56	47	46	40	22	20
9ZDA	195	216	250	261	246	243	252	258	270	244
	69	82	88	83	89	97	89	87	90	107
10 V.B.	141	148	208	229	162	150	161	170	186	259
	56	73	68	57	70	67	71	80	76	67
11 Č	-	56	83	132	147	147	150	159	151	168
	-	13	34	36	40	46	39	31	29	34
12 MAD	73	88	99	115	105	120	141	145	168	157
	42	54	68	71	55	49	52	40	60	57

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998, 2002; Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992- 2002.

¹ Glej Priloga 1, Metodološke opombe št. 1, 2, 3, 4, 5

Tabela 2 : Delež izvoza Slovenije in Hrvaške, v posamezno državo, v celotnem izvozu Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 NEM	27	29,6	30,3	30	30,6	29	28	28	27	29
	17,4	22,9	21,4	22	18	18,7	16,9	15,7	14	14,8
2 ITA	13	12,4	13,5	14,6	13,3	14,9	13,9	12,6	13,6	14
	20,4	21,2	20,7	24	20	19,8	17,8	17,9	22	23,6
3 HRV	14	12	10,8	10,7	10,3	10	9	7,2	7,9	9,6
3 SLO	24,7	18	12,6	13,5	13	12,7	9,6	10,6	10,8	9,1
4 A	5	4,98	5,5	6,4	6,6	6,8	6,86	6,7	7,5	8,4
	2,4	3,3	3,4	4,4	4,3	5,6	5,5	6,4	6,6	5,7
5 FRA	9	8,68	8,58	6,4	7,2	5,5	8,3	5,3	7,1	7,6
	1,3	3,4	2,5	4,4	1,8	2	2,3	2,5	2,8	3,5
6 DRJ	8	3,7	4,4	3,8	6,4	6,6	4,7	5,9	7,74	9,4
	8,3	6,5	9,4	10	14	18	10	14,8	14,9	16
7 R.FED	0	4,09	3,88	3,7	3,6	3,9	2,6	1,5	2,2	3,04
	3,5	4,4	3,9	4,1	2,8	4,1	3,6	1,7	1,3	1,8
8 POL	1	1,4	1,4	1,3	1,7	1,9	1,9	2,3	2,6	2,6
	0,7	0,9	1,02	1,1	1,2	1,2	1	0,9	0,5	0,4
9 ZDA	2,9	3,6	3,66	3,1	2,9	2,9	2,8	3,1	3,1	2,6
	1,6	2,1	1,9	1,8	1,9	2,4	1,9	2	2	0,4
10 V.B.	2,1	2,4	3	2,8	1,9	1,8	1,8	2,03	2,1	2,8
	1,3	1,9	1,5	1,3	1,5	1,7	1,6	1,9	1,7	1,4
11 Č	0	0,9	1,2	1,6	1,8	1,8	1,7	1,9	1,7	1,8
	-	0,3	0,8	0,8	0,9	1,2	0,8	0,7	0,7	0,7
12 MAD	1,09	1,44	1,45	1,4	1,3	1,4	1,6	1,7	1,9	1,7
	0,9	1,4	1,5	1,6	1,2	1,2	1,2	0,9	1,4	1,2
Vsota	83 %	97%	88%	86%	88%	87%	83%	78%	84%	93
	82%	86%	81%	89%	67%	71%	62%	76%	88%	79%

Lastni izračuni.

Tabela 3: Delež izvoza v najpomembnejše izvozne trgovinske partnerice (1-6), deleži izvoza v ostale izbrane izvozne trgovinske partnerice, deleži izbranih izvoznih trgovinskih partneric Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepovdarjenem)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 NEM	27	29,6	30,3	30	30,6	29	28	28	27	29
	17,4	22,9	21,4	22	18	18,7	16,9	15,7	14	14,8
2 ITA	13	12,4	13,5	14,6	13,3	14,9	13,9	12,6	13,6	14
	20	21,2	20,7	24	20	19,8	17,8	17,9	22	23,6
3 HRV	14	12	10,8	10,7	10,3	10	9	7,2	7,9	9,6
3 SLO	24,7	18	12,6	13,5	13	12,7	9,6	10,6	10,8	9,1
4 A	5	4,98	5,5	6,4	6,6	6,8	6,86	6,7	7,5	8,4
	2,4	3,3	3,4	4,4	4,3	5,6	5,5	6,4	6,6	5,7
5 FRA	9	8,68	8,58	6,4	7,2	5,5	8,3	5,3	7,1	7,6
	1,3	3,4	2,5	4,4	1,8	2	2,3	2,5	2,8	3,5
6 DRJ	8	3,7	4,42	3,8	6,4	6,6	4,7	5,9	7,74	9,4
	8,3	6,5	9,4	10	0	0	0	14,8	14,9	16
Vsota (1-6)	76	83,36	73,1	71,9	74,4	72,8	70,76	65,7	70,84	78
	74,1	75,3	70	78,3	57,1	58,8	52,1	67,9	71,1	72,7
Ostale	7,09	13,8	15	13,9	13,2	13,7	12,4	12,53	13,6	14,54
	8	11	10,6	10,7	9,5	11,8	10,1	8,1	7,6	5,9
Skupaj (izbrane države)	83%	97%	88%	86%	88%	87%	83%	78%	84%	93%
	82%	86%	81%	89%	67%	71%	62%	76%	79%	79%

Lastni izračuni.

Tabela 4: Uvoz Slovenije in Hrvaške po državah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku) ²

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 NEM	1394	1626	1734	2206	2044	1936	2089	2072	1918	1949
	768	990	1110	1509	1602	1840	1616	1440	1298	1583
2 ITA	839	1051	1258	1611	1593	1555	1697	1687	1761	1793
	761	881	994	1366	1422	1705	1500	1240	1311	1657
3 HRV	852	595	498	576	590	465	432	444	448	404
3 SLO	874	712	541	805	769	756	722	616	627	712
4 A	500	553	756	919	835	789	802	805	833	845
	190	311	353	575	597	709	612	558	529	631
5 FRA	492	522	613	798	924	979	1258	1100	1043	1079
	72	97	116	188	199	293	401	393	436	398
6 DRJ	366	374	86	95	119	129	161	128	146	136
	157	60	31	45	0	72	95	191	167	229
7 R.FED	-	202	147	241	209	251	178	159	231	281
	231	26	254	224	214	456	364	668	672	654
8 POL	16	14	22	38	48	58	78	111	138	144
	32	25	37	45	50	59	63	73	94	111
9 ZDA	167	188	197	291	325	284	296	193	299	297
	106	13	172	201	213	266	278	241	239	297
10 V.B.	74	103	130	190	208	241	233	307	310	260
	65	90	179	455	225	189	176	187	180	226
11 Č	-	121	178	247	237	234	264	281	252	249
	-	42	91	147	207	208	181	148	179	209
12MAD	152	164	193	267	239	293	244	267	294	315
	103	78	100	158	193	239	212	174	183	238

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998, 2002; Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992-2002.

² Glej Priloga 1, Metodološke opombe št. 1, 2, 3, 4, 5

Tabela 5: Delež uvoza Slovenije in Hrvaške, iz posamezne države, v celotnem uvozu Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 NEM	23	25	24	23	22	21	21	21	19	19
	18	21	20,1	21	18	19	17	16	14	15
2 ITA	14	16	17	17	17	17	17	17	17	18
	17	19	18	19	20	20	18	18	22	24
3 HRV	14	9	7	6,1	6	5	4,3	4,3	4,4	4
3 SLO	20	15	10	11	13	13	10	11	11	9
4 A	8	8,5	10	10	9	8,4	8	7,9	8	8,3
	4,3	7	6,4	8	4,3	6	5	6,4	7	6
5 FRA	8	8	8,4	10	10	10,5	12	11	10	11
	1,6	2,1	2,1	8	1,8	2	2	2,5	2	5
6 DRJ	6	5,8	1,2	1	1,3	1,4	1,6	1,3	1,4	1,3
	3,5	1,3	0,6	0,6	0	0,8	1	15	15	16
7R.FED	-	3,1	2	2,5	2,2	2,7	1,8	1,6	2,3	2,8
	5,2	0,6	4,6	3	2,7	5	4,4	8,6	8,5	7
8 POL	0,3	0,22	0,3	0,4	0,5	0,62	0,8	1,1	1,4	1,4
	0,7	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6	0,8	0,9	1,2	1,2
9 ZDA	2,7	2,9	2,7	3,1	3,4	3,03	2,9	2,9	2,9	2,9
	2,4	0,3	3	2,7	2,7	2,9	3,4	3,1	3	3,2
10 V.B.	1,2	1,6	1,8	2	2,2	2,6	2,3	3	3,1	2,6
	1,5	1,9	3,2	6,2	2,9	2,1	2,1	2,4	2,3	2,5
11 Č	-	1,9	2,4	2,6	2,5	2,5	2,6	2,8	2,5	2,5
	-	0,9	1,6	1,9	2,7	2,3	2,2	1,9	2,3	2,3
12 MAD	2,5	2,5	2,6	2,8	2,5	3	2,4	2,6	2,9	3
	2	1,7	1,8	2	2,5	2,6	2,6	2,2	2,3	2,6
Vsota	80%	85%	79%	81%	79%	78%	77%	77%	75%	77%
	76,2%	71,3%	72%	84%	71%	76%	68%	88%	92%	94%

Lastni izračuni.

Tabela 6: Deleži uvoza iz najpomembnejših uvoznih trgovinskih partneric (1-6), deleži uvoza iz ostalih izbranih uvoznih trgovinskih partneric, deleži izbranih uvoznih trgovinskih partneric Slovenije in Hrvaške od 1992 do 2001 (v%) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 NEM	23	25	24	23	22	21	21	21	19	19
	18	21	20,1	21	18	19	17	16	14	15
2 ITA	14	16	17	17	17	17	17	17	17	18
	17	19	18	19	20	20	18	18	22	24
3 HRV	14	9	7	6,1	6	5	4,3	4,3	4,4	4
3 SLO	20	15	10	11	13	13	10	11	11	9
4 A	8	8,5	10	10	9	8,4	8	7,9	8	8,3
	4,3	7	6,4	8	4,3	6	5	6,4	7	6
5 FRA	8	8	8,4	10	10	10,5	12	11	10	11
	1,6	2,1	2,1	8	1,8	2	2	2,5	3	5
6 DRJ	6	5,8	1,2	1	1,3	1,4	1,6	1,3	1,4	1,3
	3,5	1,3	0,6	0,6	0	0	0	15	15	16
Vsota (1-6)	73	72,3	67,6	67,1	65,3	63,3	63,9	62,5	59,8	61,6
	64,4	65,4	57,2	67,6	57,1	60	52	68,9	72	75
Ostale	6,7	12,22	11,8	13,4	13,3	14,45	12,8	14	15,1	15,2
	11,8	5,9	14,9	16,4	13,4	15,5	15,5	19	19,6	18,8
Skupaj (izbrane države)	80%	85%	79%	81%	79%	78%	77%	77%	75%	77%
	76%	71%	72%	84%	71%	76%	68%	88%	92%	94%

Lastni izračuni.

Tabela 7: Izvoz Slovenije in Hrvaške po regijah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	3669	3489	4044	5575	5368	5320	5271	5303	5580	5758
	1966	2087	2531	2624	2303	2074	2161	2110	2416	5224
EFTA	461	423	511	87	83	87	87	106	125	1120
	509	200	65	59	41	49	80	480	44	193
DRD	332	374	398	425	393	390	380	412	472	68
	108	123	133	131	135	143	136	189	203	617
CEFTA	-	261	308	403	451	480	541	585	692	741
	<i>1156</i>	<i>860</i>	<i>749</i>	<i>768</i>	<i>789</i>	694	603	582	613	135
DRJ	1507	964	1040	1209	1385	1388	1244	1220	1364	1564
	1470	966	966	1061	1254	1194	1174	1091	1141	1188

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998, 2002; Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992- 2002.

Tabela 8: Uvoz Slovenije in Hrvaške po regijah po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za Slovenijo so prikazani v poudarjenem tisku, za Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	3077	3622	4167	6532	6360	6312	7017	6945	6856	6865
	1863	2251	3096	4664	4625	5412	4980	4415	4367	2608
EFTA	689	779	107	237	249	193	208	239	213	172
	333	465	111	219	179	244	231	201	186	29
DRD	347	433	481	654	716	699	873	859	849	138
	193	232	317	417	457	605	611	583	550	301
CEFTA	-	331	451	634	614	688	778	851	920	966
	<i>1196</i>	885	888	<i>1176</i>	<i>1245</i>	1387	1268	1079	1170	566
DRJ	1218	969	584	671	709	594	593	572	594	540
	1031	773	572	850	853	910	910	1188	794	941

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998, 2002; Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992- 2002.

Tabela 9: Izvoz Slovenije, izvoz Slovenije na Hrvaško po Standardni mednarodni trgovinski klasifikaciji (SMTK) po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za izvoz Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, za izvoz na Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	342	239	274	263	264	240	237	219	205	248
	137	85,9	82	88,9	73,3	60,9	62	56	53,1	53,3
1	85	452	496	51	72	71	95	102	110	122
	24,6	16,8	15,8	15,5	17,1	11	14,4	12,9	13,6	16,4
2	137	108	131	171	139	166	170	160	169	187
	19,4	14,5	22	22,6	28,7	26,6	24,9	20,1	19,2	22
3	173	313	76	99	77	101	88	51	57	99
	39,9	89,9	54,5	85,3	49,2	72,3	53,8	2,8	3,6	6,4
4	8	7	6	7	9	16	16	10	6	7
	5,5	4,2	2,9	3,6	4,7	8,5	5,7	3	1,9	3,1
5	606	553	706	871	881	942	944	934	976	1197
	171	122,9	129,1	158,9	157	133,9	140,2	129,1	132,7	136,6
6	1812	1586	1866	2373	2277	2265	2336	2238	2383	2767
	279,4	199,7	201,6	234	234,5	215,8	213,4	188,7	193,1	240,4
7	82	1664	2067	2614	2773	2815	3319	3035	3140	2738
	163	122,7	140	182,9	183,8	196,1	189,3	158,7	165	188,6
8	1552	1557	1363	1848	1815	1754	1845	1796	1685	1979
	111,4	74,8	83,8	93,1	106,5	112,2	111,5	100	105,8	132
9	2,5	11	14	18	1	1	1	1	1	1
	0,4	7,2	6	6,3	0,1	0	0	0	0	0

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998; interni podatki SURS.

Tabela 10: Izvoz Hrvaške, izvoz Hrvaške v Slovenijo po SMTK po tekočih cenah od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za izvoz Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, za izvoz v Slovenijo pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	459	367	398	395	411	385	381	291	273	322
	144,3	93,7	61	69,4	64,3	49	52,9	42,9	39,7	41,8
1	112	101	67	90	92	121	110	101	110	121
	14,1	8,3	5,7	5,9	4,9	6,1	3,8	6,6	3,8	4,1
2	286	237	214	251	247	261	230	243	251	241
	46,6	28,4	29,4	32,6	31,3	29,7	30,7	36,8	43	36,9
3	397	377	386	391	416	427	263	338	486	474
	157,8	128,4	117,5	144,8	212,2	130,9	89,4	122,9	141,3	990
4	6	4	7	9	10	14	16	9	5	8
	4,4	2,2	0,9	1,6	2,9	4,1	3,7	1,9	1,3	2,7
5	597	564	543	814	643	571	544	515	554	494
	133,5	100,4	83,7	96,9	94,6	85,1	77,3	69,7	68,4	70,8
6	821	526	654	570	594	589	581	573	670	664
	172	103,7	85,9	91,1	77,2	69,9	71,2	67,1	64,5	65
7	849	552	732	778	964	752	1371	1262	1195	887
	84,4	58,5	51,7	71,5	55,6	49,7	58,4	58,2	50,3	52,1
8	1044	1169	1257	1233	1133	11049	1018	966	887	967
	93,6	70,8	61,7	61,6	47,4	41,8	44,2	38,1	35,1	40,1
9	28	7	3	2	2	2	3	4	0	0
	0,9	0,9	0,6	0,4	0,1	0	0	0	0,2	0,2

Vir: Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992-2002; interni podatki SURS.

Tabela 11: Uvoz Slovenije, uvoz Slovenije iz Hrvaške po SMTK po tekoćih tečajih od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za uvoz Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, za uvoz iz Hrvaške pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	463	478	555	637	637	592	575	540	514	504
	144,3	93,7	61	69,4	64,3	49	52,9	42,9	39,7	41,8
1	63	44	470	61	60	58	60	61	58	52
	14,1	8,3	5,7	5,9	4,9	6,1	3,8	6,6	3,8	4,1
2	419	345	472	620	476	487	490	473	547	508
	46,6	28,4	29,4	32,6	31,3	29,7	30,7	36,8	43	36,9
3	660	700	521	624	755	780	562	642	917	819
	157,8	128,4	117,5	144,8	212,2	130,9	89,4	122,9	141,3	990
4	24	23	30	38	39	41	53	37	30	31
	4,4	2,2	0,9	1,6	2,9	4,1	3,7	1,9	1,3	2,7
5	760	750	891	1145	1125	1133	1206	1184	1255	1290
	133,5	100,4	83,7	96,9	94,6	85,1	77,3	69,7	68,4	70,8
6	1204	1147	1419	1876	1856	1921	2202	2173	2214	2324
	172	103,7	85,9	91,1	77,2	69,9	71,2	67,1	64,5	65
7	1621	1969	2324	3205	3175	3094	3682	3727	3457	3411
	84,4	58,5	51,7	71,5	55,6	49,7	58,4	58,2	50,3	52,1
8	646	783	800	1009	1289	1241	1271	1232	1112	1156
	93,6	70,8	61,7	61,6	47,4	41,8	44,2	38,1	35,1	40,1
9	280	262	245	277	10	10	11	13	13	13
	0,9	0,9	0,6	0,4	0,1	0	0	0	0,2	0,2

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998, 2002; Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992-2002.

Tabela 12: Uvoz Hrvaške, uvoz Hrvaške iz Slovenije po SMTK po tekočih tečajih od 1992-2001 (v MIO USD) (Podatki za uvoz Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, za uvoz iz Slovenije pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	468	357	498	780	767	832	672	560	556	691
	137	85,9	82	88,9	73,3	60,9	62	56	53,1	53,3
1	52	37	62	66	58	57	66	60	68	73
	24,6	16,8	15,8	15,5	17,1	11	14,4	12,9	13,6	16,4
2	263	176	151	198	220	273	207	172	187	214
	19,4	14,5	22	22,6	28,7	26,6	24,9	20,1	19,2	22
3	430	461	589	871	857	850	603	859	1145	1174
	39,9	89,9	54,5	85,3	49,2	72,3	53,8	2,8	3,6	6,4
4	23	15	12	25	38	27	39	23	17	21
	5,5	4,2	2,9	3,6	4,7	8,5	5,7	3	1,9	3,1
5	672	575	541	810	848	965	973	940	1005	1038
	171	122,9	129,1	158,9	157	133,9	140,2	129,1	132,7	136,6
6	808	804	801	1304	1384	1515	1387	1252	1390	1785
	279,4	199,7	201,6	234	234,5	215,8	213,4	188,7	193,1	240,4
7	726	1123	1367	2009	2129	3062	2897	2732	2568	3005
	163	122,7	140	182,9	183,8	196,1	189,3	158,7	165	188,6
8	715	780	776	1013	1117	1178	1059	924	947	1043
	111,4	74,8	83,8	93,1	106,5	112,2	111,5	100	105,8	132
9	304	339	431	433	368	345	372	276	3	0
	0,4	7,2	6	6,3	0,1	0	0	0	0	0

Vir: Statistični letopis Slovenije, letniki 1996-1998, 2002; Statistički ljetopis Hrvatske ljetniki 1992-2002.

Tabela 13: Delež izvoza Slovenije po SMTK v celotnem izvozu Slovenije, delež izvoza na Hrvaško po SMTK v celotnem izvozu Slovenije na Hrvaško od 1992 do 2001 (v%) (Deleži v celotnem izvozu Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, deleži izvoza na Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	7,1	3,7	3,9	3,2	3,2	3	2,6	2,6	2	3
	14,4	12	11	10	9	7	7,6	8	8	7
1	1,8	7	7	0,6	0,9	0,8	1	1,2	1,3	1
	2,6	2,3	2	1,7	2	1,3	1,8	2	2	2
2	2,9	1,7	2	2	1,7	2	2	1,9	2	2
	2	2	3	2,5	3	3	3,1	3	3	3
3	3,6	4,8	1	1,2	0,9	1	1	0,6	0,7	1
	4,2	12	7	10	5,8	9	6,6	0,4	0,5	0,8
4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
	0,6	0,6	0,4	0,4	0,5	1	0,7	0,4	0,3	0,4
5	12,7	8,5	10	10,5	11	11	10	11	11	13
	18	17	18	18	18	16	17	19	19	17
6	37,8	24	27	29	27	27	26	26	27	30
	29	27	27	26	27	26	26	28	28	30
7	1,7	25,6	30	31	33	33	37	36	36	29
	17	17	19	21	21	23	23	24	24	24
8	32	24	19	22	22	21	20	21	19	21
	11,8	10	11	10	12	13	14	15	15	17
9	0,1	0,2	0,2	0,2	0,01	0	0	0	0	0
	0,04	1	0,8	0,7	0,01	0	0	0	0	0

Lastni izračuni.

Tabela 14: Delež izvoza Hrvaške po SMTK v celotnem izvozu Hrvaške, delež izvoza v Slovenijo po SMTK v celotnem izvozu Hrvaške v Slovenijo od 1992 do 2001 (v%) (Deleži v celotnem izvozu Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, deleži izvoza na Hrvaško pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	10	9,4	9	9	9	2,7	8	7	6,2	7,7
	17	16	12	12	11	11	12	10	9	10
1	2	2,6	1,6	2	2	0,9	2	2	2,5	2,9
	1,7	1,4	1	1	0,8	1,3	1	1	0,8	1
2	6	6,1	5	5,5	5	1,8	5,1	6	5,7	5,8
	5	4,8	6	6	5	6,4	7	8	10	9
3	8,6	10	9	9	9	3	5,8	8	11	11
	19	22	23	25	36	28	21	28	32	22
4	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,35	0,2	0,11	0,2
	0,5	0,4	0,2	0,3	0,5	0,9	0,9	0,4	0,3	0,7
5	13	14	13	18	14	4	12	12	13	12
	16	17	16	17	16	18	18	16	15	18
6	18	13	15	13	13	4	12,9	13	15	16
	20	17	17	16	13	15	16	15	14	16
7	18	14	17	17	21	5	30	29	27	21
	10	10	10	12	9	11	14	13	11	13
8	23	30	30	27	25	78	22,5	22	20	23
	11	12	12	11	8	8,9	10	9	7,8	10
9	0,6	0,2	0	0	0,04	0	0,1	0	0	0
	0,1	0,2	2	0,1	0,01	0	0	0	0,04	0

Lastni izračuni.

Tabela 15: Delež uvoza Slovenije po SMTK v celotnem uvozu Slovenije, delež uvoza iz Hrvaško po SMTK v celotnem uvozu Slovenije iz Hrvaške od 1992 do 2001 (v %) (Deleži v celotnem uvozu Slovenije so prikazani v poudarjenem tisku, deleži uvoza iz Hrvaške pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	7,5	7,4	7,2	6,7	7	6	5,7	5,4	5	5
	17	16	12	12	11	11	12	10	9	10
1	1	0,7	6,1	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5
	1,7	1,4	1	1	0,8	1	0,9	1,5	0,8	1
2	6,8	5,3	6	6,5	5	5	4,8	4,5	5,4	5
	5,5	4,8	5,9	5,7	5	6,4	7	8	9,6	9
3	11	10,8	6,7	6,6	8	8	5,6	6	9	8
	19	22	24	25	36	28	21	28	32	22
4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3
	0,5	0,4	0,2	0,3	0,5	0,9	0,9	0,4	0,3	0,7
5	12,4	12	11,2	12	12	12	12	11	12	13
	15,7	17	17	16,8	16	18	18	16	15	17
6	20	18	18	20	20	21	22	22	22	23
	20	17	17	16	13	15	16	15	14	16
7	26	30,3	30	34	34	33	36	37	34	33
	10	9,8	10	12	9	11	14	13	11	13
8	10,5	12	10	10	14	13	13	12	11	11
	11	12	12	11	8	9	10	8,6	8	10
9	1,6	4	3	3	0,1	0,1	0,1	0	0,1	0,13
	0,1	0,2	0	0,1	0,01	0	0	0	0,04	0,05

Lastni izračuni.

Tabela 16: Delež uvoza Hrvaške po SMTK v celotnem uvozu Hrvaške, delež uvoza iz Slovenije po SMTK v celotnem uvozu Hrvaške iz Slovenijo od 1992 do 2001 (v%) (Deleži v celotnem uvozu Hrvaške so prikazani v poudarjenem tisku, deleži uvoza iz Slovenije pa v nepoudarjenem tisku)

LETO	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
0	10,5	7,6	10	10	10	9	8	7,2	7	7,6
	15	12	11	10	9	7	7,6	8	7,7	7
1	1,2	0,8	1,2	0,9	0,7	0,6	0,8	0,8	0,9	0,8
	2,6	2,3	2	1,7	2	1,3	1,8	1,9	2	2
2	5,9	3,8	2,9	2,6	2,8	3	2,5	2	2,4	2,4
	1	2	3	2,5	2,3	3	3	3	2,8	2,8
3	9,6	10	11	12	11	9	7,3	11	15	13
	4	12	7	10	6	8,6	6,6	0,4	0,5	0,8
4	0,5	0,3	0,2	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3	0,2	0,2
	0,6	0,6	0,4	0,4	0,5	1	0,7	0,4	0,3	0,4
5	15	12	10	11	11	11	12	12	13	11,5
	18	17	18	18	18	16	17	19	19	17
6	18	17	15	17	18	17	17	16	18	20
	30	27	27	26	27	26	26	28	28	30
7	16	24	26	27	27	34	35	35	33	33
	17	17	19	20	21	23	23	24	24	23
8	16	17	15	13	14	13	13	12	12	11
	12	10	11	10	12	13	14	15	15	17
9	6,8	7	8	5,8	5	4	4,5	3,5	0,03	0
	0,4	1	0,8	0,7	0,01	0	0	0	0	0

Lastni izračuni.

Tabela 17: Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija

Legenda	
0	Živila in žive živali
1	Pijače in tobak
2	Surove snovi, razen goriv
3	Mineralna goriva in maziva
4	Olja, masti in voski živalskega in rastlinskega izvora
5	Kemični proizvodi
6	Izdelki, razvrščeni po materialu
7	Stroji in transportne naprave
8	Razni gotovi izdelki
9	Transakcije in drugo blago

Vir: Statistični letopis Slovenije, Letnik 2002.

PRILOGA 5

PODATKI ZA OCENO MEDSEBOJNE UVOZNE FUNKCIJE MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

a) **Tabela 1: UVOZNS - Uvoz Slovenije iz Hrvaške po tekočih cenah po kvartalnih (Qn) 1992-2001 (v 1000 USD)**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Q1	185847	166535	113478	133213	150643	125247	107114	98102	110254
Q2	219880	153019	111864	152356	150643	113661	110570	119787	108252
Q3	204161	136407	133769	141497	139753	110245	103206	103059	118440
Q4	168268	139449	139107	148578	149400	117207	110640	123131	110647
Podatki za leto 2001									
	Q1	Q2	Q3	Q4					
	100242	99769	100761	102984					

Vir: Statistične informacije RS, mesečne številke 1992-2001.

Qn = posamezen kvartal v letu (n=1,2,3,4)

V viru so podatki prikazani mesečno, v Tabeli 1 so preoblikovani v kvartalne. Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

b) **Tabela 2: Indeks uvoznih (dolarskih) cen SLO po mesecih (1995=100), 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
M1	92,4	87,2	77,9	93,8	100,1	95,4	87,4	83,2	80,5	79,9
M2	92,1	86,6	79,6	95,2	100,0	92,6	86	82,1	78,0	78,5
M3	90,2	86,3	81,5	100,3	100,3	90,6	85,6	79,5	78,9	77,5
M4	90,8	88,4	81,3	101,2	99,6	90,0	85,7	79,3	76,4	76,5
M5	92,1	87,6	84,0	101,3	98,3	89,5	87,7	78,6	73,4	76,1
M6	93,7	85,7	84,9	102,1	97,9	88,7	86,7	77,1	77,9	74,6
M7	99	81,7	87,3	102,6	98,3	85,8	85,6	76,6	78,9	74,9
M8	98,7	82,2	89,3	100,1	99,2	85,0	85,2	79,6	76,8	78,2
M9	98,3	83,6	90,1	99,6	98,1	86,8	87,9	78,9	74,8	78,8
M10	96,2	82,5	92,1	101,9	98,0	88,6	90,9	81,6	75,5	76,7
M11	90,8	80,2	91,5	101,2	99,7	90,6	87,9	78,7	73,4	74,6
M12	90,0	79,8	90,4	100,6	97,3	89,2	87,2	78,9	78,8	75,8

Vir: Urad za makroekonomske raziskave in razvoj (po podatkih Statističnega urada RS).

V Prilogi 5, Tab.3 (IUCD) so prikazani mesečni in kvartalni podatki z osnovo 1995=100.

Kvartalne podatke dobim tako, da seštejem indekse ustreznih treh mesecev in delim s tri.

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

Tabela 3: (IUCD) Indeks uvoznih cen SLO po kvartalnih (1995=100), 1992-2001

Leto	1995=100	1995=100	Leto	1995=100	1995=100
1992 1	92,4		12	100,6	101,2333
2	92,1		1996 1	100,1	
3	90,2	91,56667	2	100	
4	90,8		3	100,3	100,1333
5	92,1		4	99,6	
6	93,7	92,2	5	98,3	
7	99		6	97,9	98,6
8	98,7		7	98,3	
9	98,3	98,66667	8	99,2	
10	96,2		9	98,1	98,53333
11	90,8		10	98	
12	90	92,33333	11	99,7	
1993 1	87,2		12	97,3	98,33333
2	86,6		1997 1	95,4	
3	86,3	86,7	2	92,6	
4	88,4		3	90,6	92,86667
5	87,6		4	90	
6	85,7	87,23333	5	89,5	
7	81,7		6	88,7	89,4
8	82,2		7	85,8	
9	83,6	82,5	8	85	
10	82,5		9	86,8	85,86667
11	80,2		10	88,6	
12	79,8	80,83333	11	90,6	
1994 1	77,9		12	89,2	89,46667
2	79,6		1998 1	87,4	
3	81,5	79,66667	2	86	
4	81,3		3	85,6	86,33333
5	84		4	85,7	
6	84,9	83,4	5	87,7	
7	87,3		6	86,7	86,7
8	89,3		7	85,6	
9	90,1	88,9	8	85,2	
10	92,1		9	87,9	86,23333
11	91,5		10	90,9	
12	90,4	91,33333	11	87,9	
1995 1	93,8		12	87,2	88,66667
2	95,2		1999 1	83,2	
3	100,3	96,43333	2	82,1	
4	101,2		3	79,5	81,6
5	101,3		4	79,3	
6	102,1	101,5333	5	78,6	
7	102,6		6	77,1	78,33333
8	100,1		7	76,6	
9	99,6	100,7667	8	79,6	
10	101,9		9	78,9	78,36667
11	101,2		10	81,6	

Leto	1995=100	1995=100
11	78,7	
12	78,9	79,73333
2000 1	80,5	
2	78	
3	78,9	79,13333
4	76,4	
5	73,4	
6	77,9	75,9
7	78,9	
8	76,8	
9	74,8	76,83333
10	75,5	
11	73,4	
12	78,8	75,9
Uporaba podatkov iz leta 2001 za preverjanje ustreznosti modela		
2001 1	79,9	
2	78,5	
3	77,5	78,63333
4	76,5	
5	76,1	
6	74,6	75,73333
7	74,9	
8	78,2	
9	78,8	77,3
10	76,7	
11	74,6	
12	75,8	75,7

c) **Tabela 4: Indeks celotne industrijske proizvodnje SLO po mesecih (povprečje predhodnjega leta=100), 1992 – 2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
M1	84,1	93,2	95,7	102,4	95,5	94,7	97,1	92,7	95,4	97,9
M2	90,3	90,6	97	100,5	94,6	95,2	100,3	89,4	100,4	97,1
M3	96	104,9	114,2	113,1	103,8	101,4	111,7	106,9	115,4	111,9
M4	87,1	93,4	102,3	94,8	103,7	17,1	102,4	90,6	98	100,9
M5	88,8	96,7	111,7	106,8	104,3	100,2	105	100,9	112,4	107
M6	89	97,1	115,1	112,4	97,6	100,8	15,4	104,9	116,3	105,2
M7	82	90,2	104,2	99,2	103,3	102,2	104	96,9	105,3	105,5
M8	76,1	88,9	97,2	86,6	83,4	85,4	87,9	85,7	92,2	89,4
M9	88,7	103,5	111,8	104,8	108	107,6	111,1	108	112,6	104,8
M10	91,7	106,7	110	103,8	111,3	111,6	111,2	109,1	113,1	114,1
M11	87	103,6	115,4	108,9	110,7	108	113,6	109,6	116,4	109,7
M12	81,2	98,1	102,5	90,9	96,2	101,1	94,9	99,1	97,1	91,5

Vir: <http://sigov.si/zrs/podatki/krat/ip.html>.

V Prilogi 5, Tab.5 (IIPS) so prikazani mesečni in kvartalni podatki.

Podatki v seriji (1) so podani mesečno v odnosu do povprečja predhodnjega leta. Povprečja so podana v seriji (1.a) (seštevek indeksov po mesecih in deljenje z 12). Povprečje leta 1991 je 87,6. V okviru serije (2) (**Formula (7)**) indekse oblikujem v „izvorne,, podatke, kjer že upoštevam seštevek kvartala. V točki (3) izračunam povprečje kvartala v letu 1995, na podlagi „izvornih,, podatkov serije (2), za leto 1995 (štiri vrednosti seštejem in delim s štiri), kar je tudi osnova za računanje serije (4), ki predstavlja indekse z osnovo v letu 1995.

$$Q_{\text{leto},m} + Q_{\text{leto},m} + Q_{\text{leto},m} = \frac{\text{Povpr. predhodnega leta}}{100} \cdot (I_{\text{leto},m} + I_{\text{leto},m} + I_{\text{leto},m}) \quad \text{Formula (7)}$$

$Q_{\text{leto},m}$ = „izvorni,, mesečni podatek določenega leta (seštevek ustreznih treh „izvornih,, podatkov nam da seštevek kvartala)

$I_{\text{leto},m}$ = vrednost mesečnega indeksa v določenem letu

3) povprečje kvartala v letu 1995=325,7137

$$4) I_{1995=100} = \frac{I_{\text{leto},\text{kvartal}}}{325,7137}$$

$I_{\text{leto},\text{kvartal}}$ = vrednost indeksa v določenem letu in ustreznem kvartalu

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

Tabela 5: (IIPS) Indeks ind. proizvodnje SLO po kvartalih (povprečje predhodnega leta,1995=100), 1992-2001

	Osnova je povprečje predhodnega leta			1995=100
	(1)	(1.a) Povprečja	(2) Izračun izvornih podatkov	(3) Povprečje kvartala leta 1995 je 325,7137
1991		87,6		
1992 1	84,1	86,83333		
2	90,3			
3	96		236,8704	72,7235
4	87,1			
5	88,8			
6	89		232,0524	71,24428
7	82			
8	76,1			
9	88,7		216,1968	66,37633
10	91,7			
11	87			
12	81,2		227,6724	69,89954
1993 1	93,2	97,24167		
2	90,6			
3	104,9		250,6878	76,9657
4	93,4			
5	96,7			
6	97,1		249,3853	76,56581
7	90,2			
8	88,9			
9	103,5		245,391	75,33947
10	106,7			
11	103,6			
12	98,1		267,794	82,2176
1994 1	95,7	106,425		
2	97			
3	114,2		298,4347	91,62484
4	102,3			
5	111,7			
6	115,1		320,0223	98,25264
7	104,2			
8	97,2			
9	111,8		304,5609	93,5057
10	110			
11	115,4			
12	102,5		318,8554	97,89438
1995 1	102,4	102,0167		
2	100,5			
3	113,1		336,303	103,2511
4	94,8			

5	106,8			
6	112,4		334,1745	102,5976
7	99,2			
8	86,6			
9	104,8		309,2711	94,95181
10	103,8			
11	108,9			
12	90,9		323,1063	99,19948
1996	95,5	101,0333		
2	94,6			
3	103,8		299,827	92,05231
4	103,7			
5	104,3			
6	97,6		311,7629	95,71686
7	103,3			
8	83,4			
9	108		300,6431	92,30287
10	111,3			
11	110,7			
12	96,2		324,617	99,6633
1997	94,7	101,275		
2	95,2			
3	101,4		294,3101	90,35852
4	107,1			
5	100,2			
6	100,8		311,2837	95,56973
7	102,2			
8	85,4			
9	107,6		298,2504	91,56827
10	111,6			
11	108			
12	101,1		324,0139	99,47813
1998	97,1	103,7167		
2	100,3			
3	111,7		313,041	96,10926
4	102,4			
5	105			
6	105,4		316,7882	97,25971
7	104			
8	87,9			
9	111,1		306,8633	94,21257
10	111,2			
11	113,6			
12	94,9		323,7762	99,40514
1999	92,7	99,48333		
2	89,4			
3	106,9		299,7412	92,02596
4	90,6			
5	100,9			
6	104,9		307,4162	94,38233

7	96,9			
8	85,7			
9	108		301,4006	92,53545
10	109,1			
11	109,6			
12	99,1		329,6116	101,1967
2000 1	95,4	106,2167		
2	100,4			
3	115,4		309,5921	95,05038
4	98			
5	112,4			
6	116,3		325,0121	99,78458
7	105,3			
8	92,2			
9	112,6		308,4978	94,71441
10	113,1			
11	116,4			
12	97,1		324,9126	99,75403
Uporaba podatkov iz leta 2001 za preverjanje ustreznosti modela				
2001 1	97,9			
2	97,1			
3	111,9		325,979	100,0814
4	100,9			
5	107			
6	105,2		332,5644	102,1033
7	105,5			
8	89,4			
9	104,8		318,3314	97,73348
10	114,1			
11	109,7			
12	91,5		334,9012	102,8207

d) **Tabela 6: Indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja (REMT) SLO, deflacioniran z indeksom cen v industriji po mesecih (1995=100), 1992- 2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
M1	77,80	96,40	86,99	97,90	95,29	95,76	97	99,94	93,64	92,06
M2	80,90	96,57	87,98	99,28	95,46	95,69	97,21	98,63	92,99	92,34
M3	91	93,19	88,32	102,7	94,82	95,05	97,82	97,46	91,81	91,38
M4	91,99	88,37	87,85	103,31	95,14	95,32	98,3	95,87	91,62	91,26
M5	98,88	85,83	88,54	101,55	93,86	95,92	97,77	94,39	89,98	90,78
M6	103,36	86,24	89,85	101,78	95,21	96,53	98,43	93,87	90,08	90,16
M7	99,73	86,74	91,85	101,8	96,45	94,16	98,26	92,75	90,17	90,72
M8	95,28	87,79	92,53	100,02	97,10	92,68	99,06	93,14	90,24	91,42
M9	95,69	87,99	93,67	98,19	96,06	93,51	99,58	93,46	88,95	91,69
M10	95,13	88,69	96,12	98,66	95,36	94,95	100,25	95,07	89,72	92,83
M11	92,45	87,01	96,66	98,21	96,12	95,52	99,64	94,43	89,56	92,93
M12	93,22	87,77	96,82	96,84	96,69	96,05	99,94	94,13	90,61	93,94

Vir: Banka Slovenije.

V Prilogi 5, Tab.7 (REMTS) so prikazani mesečni in kvartalni podatki z osnovo 1995=100.

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

Tabela 7: (REMTS) Indeks REMT SLO po kvartalih (1995=100), 1992-2001

Leto	1995=100	1995=100	Leto	1995=100	1995=100
1992 1	77,8		12	96,84	97,90352
2	80,90		1996 1	95,29	
3	91	83,23444	2	95,46	
4	91,99		3	94,82	95,18949
5	98,88		4	95,14	
6	103,36	98,07413	5	93,86	
7	99,73		6	95,21	94,73486
8	95,28		7	96,45	
9	95,69	96,90082	8	97,10	
10	95,13		9	96,06	96,53744
11	92,45		10	95,36	
12	93,22	93,59978	11	96,12	
1993 1	96,4		12	96,69	96,05405
2	96,57		1997 1	95,76	
3	93,19	95,38751	2	95,69	
4	88,37		3	95,05	95,50004
5	85,83		4	95,32	
6	86,24	86,81458	5	95,92	
7	86,74		6	96,53	95,92245
8	87,79		7	94,16	
9	87,99	87,507	8	92,68	
10	88,69		9	93,51	93,44789
11	87,01		10	94,95	
12	87,77	87,81981	11	95,52	
1994 1	86,99		12	96,05	95,50582
2	87,98		1998 1	97	
3	88,32	87,75993	2	97,21	
4	87,85		3	97,82	97,34227
5	88,54		4	98,3	
6	89,85	88,7447	5	97,77	
7	91,85		6	98,43	98,16688
8	92,53		7	98,26	
9	93,67	92,68351	8	99,06	
10	96,12		9	99,58	98,96706
11	96,66		10	100,25	
12	96,82	96,53457	11	99,64	
1995 1	97,9		12	99,94	99,94444
2	99,28		1999 1	99,94	
3	102,7	99,96112	2	98,63	
4	103,31		3	97,46	98,67442
5	101,55		4	95,87	
6	101,78	102,2152	5	94,39	
7	101,8		6	93,87	94,70983
8	100,02		7	92,75	
9	98,19	100,0037	8	93,14	
10	98,66		9	93,46	93,11631
11	98,21		10	95,07	

Leto	1995=100	1995=100
11	94,43	
12	94,13	94,54202
2000 1	93,64	
2	92,99	
3	91,81	92,81094
4	91,62	
5	89,98	
6	90,08	90,55822
7	90,17	
8	90,24	
9	88,95	89,78606
10	89,72	
11	89,56	
12	90,61	89,96216
Uporaba podatkov iz leta 2001 za preverjanje ustreznosti modela		
2001 1	92,06	
2	92,34	
3	91,38	91,92272
4	91,26	
5	90,78	
6	90,16	90,73265
7	90,72	
8	91,42	
9	91,69	91,2766
10	92,83	
11	92,93	
12	93,94	93,23124

e) **Tabela 8: (UVOZNH) Uvoz Hrvaške iz Slovenije po tekočih cenah po kvartalih, 1992-2001 (v 1000 USD)**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Q1	174000	209000	80000	189000	177000	173000	162000	137000	137000
Q2	285000	160000	107000	208000	194000	196000	190000	158000	167000
Q3	223000	151000	140000	201000	202000	180000	196000	169000	167000
Q4	192000	192000	214000	207000	196000	206000	174000	152000	156000
Podatki za leto 2001									
	Q1	Q2			Q3		Q4		
	160000	192000			190000		170000		

Vir: Hrvatska gospodarska komora, Sektor za makroekonomske analize Hrvaške (po podatkih HRV DZS).

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

f) **Tabela 9: Indeks industrijskih cen SLO po mesecih (1992=100), 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
M1	69,9	116,3	133,4	157,6	168,7	178,5	192,4	196,9	205	239,8
M2	82,2	118,1	136,3	158,6	170,6	179,8	193	196,7	207,5	241,2
M3	92,3	117,9	136,9	159,6	170,4	178,9	192,6	195,9	207,9	242,1
M4	96,3	117,2	137,8	159,8	171,1	179,6	192,8	195,7	209,1	243,1
M5	102	117,3	138,8	159,6	169,6	180,3	190,9	195,3	209,5	243,3
M6	104,5	119,5	140,6	160	171,1	181,7	193,5	196,3	210,3	243,8
M7	105,7	120,5	142,5	160	171,7	181,9	193,9	196,3	212,4	244,2
M8	107,2	121,5	144	160,6	172,2	182,3	194,3	196,5	215	244,7
M9	108,3	123	146,4	162,3	173,2	184,8	194,3	197,9	216,2	244,9
M10	109,5	127	151,3	164,2	175,3	188,1	195,4	201,6	219,9	245,8
M11	110,8	128,8	153,7	166,2	175,9	188,5	196	202,2	221,1	246,5
M12	111,2	131,9	155,9	168,2	178	190,1	196,9	203,8	222,5	248

Vir: Hitri podatki SURS.

V Prilogi 5, Tab.10 (IICS) so prikazani mesečni in kvartalni podatki.

Indeks cen slovenskih proizvajalcev v industriji uporabljam namesto indeksa uvoznih cen za Hrvaško. Podatki so podani z osnovo 1992=100. Na osnovo 1995=100 preračunam tako, da najprej izračunam osnovo leta 1995 (161,3917) ter vsak indeks serije leta 1992=100 delim z osnovo leta 1995 in množim s 100. Slednje podatke seštejem tako, da dobim kvartale.

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

Tabela 10: (IICS) Indeks industrijskih cen SLO po kvartalih (1995=100), 1992-2001

Leto	1992=100	1995=100	1995=100	Leto	1992=100	1995=100	1995=100
1992 1	69,9	43,31079		12	168,2	104,2185	102,9793
2	82,2	50,932		1996 1	168,7	104,5283	
3	92,3	57,19007	50,47762	2	170,6	105,7056	
4	96,3	59,66851		3	170,4	105,5817	105,2719
5	102	63,20029		4	171,1	106,0154	
6	104,5	64,74932	62,53937	5	169,6	105,086	
7	105,7	65,49285		6	171,1	106,0154	105,7056
8	107,2	66,42226		7	171,7	106,3872	
9	108,3	67,10384	66,33965	8	172,2	106,697	
10	109,5	67,84737		9	173,2	107,3166	106,8002
11	110,8	68,65286		10	175,3	108,6178	
12	111,2	68,90071	68,46698	11	175,9	108,9895	
1993 1	116,3	72,06072		12	178	110,2907	109,2993
2	118,1	73,17602		1997 1	178,5	110,6005	
3	117,9	73,0521	72,76295	2	179,8	111,406	
4	117,2	72,61837		3	178,9	110,8484	110,9516
5	117,3	72,68033		4	179,6	111,2821	
6	119,5	74,04348	73,11406	5	180,3	111,7158	
7	120,5	74,66309		6	181,7	112,5833	111,8604
8	121,5	75,2827		7	181,9	112,7072	
9	123	76,21211	75,38597	8	182,3	112,955	
10	127	78,69056		9	184,8	114,5041	113,3888
11	128,8	79,80586		10	188,1	116,5488	
12	131,9	81,72665	80,07435	11	188,5	116,7966	
1994 1	133,4	82,65606		12	190,1	117,788	117,0445
2	136,3	84,45294		1998 1	192,4	119,2131	
3	136,9	84,8247	83,9779	2	193	119,5849	
4	137,8	85,38235		3	192,6	119,337	119,3783
5	138,8	86,00196		4	192,8	119,4609	
6	140,6	87,11726	86,16719	5	190,9	118,2837	
7	142,5	88,29452		6	193,5	119,8947	119,2131
8	144	89,22394		7	193,9	120,1425	
9	146,4	90,711	89,40982	8	194,3	120,3904	
10	151,3	93,7471		9	194,3	120,3904	120,3077
11	153,7	95,23416		10	195,4	121,0179	
12	155,9	96,5973	95,19285	11	196	121,4437	
1995 1	157,6	97,65064		12	196,9	122,0013	121,5057
2	159,6	98,27025		1999 1	196,9	122,0013	
3	159,8	98,88986	98,27025	2	196,7	121,8774	
4	159,6	99,01379		3	195,9	121,3817	121,7535
5	160	98,88986		4	195,7	121,2578	
6	160	99,13771	99,01379	5	195,3	121,01	
7	160,6	99,13771		6	196,3	121,6296	121,2991
8	162,3	99,50947		7	196,3	121,6296	
9	164,2	100,5628	99,73667	8	196,5	121,7535	
10	166,2	101,7401		9	197,9	122,621	122,0013
11	168,2	102,9793		10	201,6	124,9135	

Leto	1992=100	1995=100	1995=100
11	202,2	125,2853	
12	203,8	126,2767	125,4918
2000 1	205	127,0202	
2	207,5	128,5692	
3	207,9	128,8171	128,1355
4	209,1	129,5606	
5	209,5	129,8084	
6	210,3	130,3041	129,8911
7	212,4	131,6053	
8	215	133,2163	
9	216,2	133,9598	132,9271
10	219,9	136,2524	
11	221,1	136,9959	
12	222,5	137,8634	137,0372
Uporaba podatkov iz leta 2001 za preverjanje ustreznosti modela			
2001 1	239,8	148,5826	
2	241,2	149,4501	
3	242,1	150,0077	149,3468
4	243,1	150,6274	
5	243,3	150,7513	
6	243,8	151,0611	150,8132
7	244,2	151,3089	
8	244,7	151,6187	
9	244,9	151,7427	151,5568
10	245,8	152,3003	
11	246,5	152,734	
12	248	153,6634	152,8993

g) **Tabela 11: Indeks celotne industrijske proizvodnje HRV po mesecih (1995=100), 1992 – 2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
M1	100,3	94,3	90,3	95,9	100	100,8	102	97,8	97,1	110,7
M2	104,1	105,1	91,3	96,6	99,4	101,7	108,6	101,8	109,4	108,5
M3	108,7	110,1	103,2	107,5	100,4	105,7	117,3	116,6	121,4	127
M4	104,8	103,2	96,9	98,9	101,2	107,8	114,8	112,9	107,6	118,2
M5	103	104,2	99,4	101,4	103,7	109,1	115,9	115,3	116,5	126,1
M6	108,6	102,7	99	102,8	102,1	110,7	113,8	115	126	127,4
M7	107,9	95,3	96,2	95	101,1	109,2	118,7	116,3	117,9	122,5
M8	100,6	96,6	93,2	91,4	99,9	101,7	114,5	104,3	112,1	121,7
M9	114,7	105	106,6	98,4	13,1	112,3	118,4	115	114	120,6
M10	122,1	108,4	109,1	16,7	116,1	123,7	117	120	118,7	128,6
M11	119,6	105,1	109,4	110	112,5	119,9	118,6	119,1	118,6	124,1
M12	112,4	98,9	101,7	95,5	96,6	118,2	111,1	117,3	114,6	120,6

Vir: Hrvatska gospodarska komora, Sektor za makroekonomske analize Hrvaške (po podatkih HRV DZS).

V Prilogi 5, Tab.12 (IIPH) so prikazani mesečni in kvartalni podatki.

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

Tabela 12: (IIPH) Indeks ind. proizvodnje HRV po kvartalnih (1995=100), 1992-2001

Leto	1995=100	1995=100	Leto	1995=100	1995=100
1992 1	100,3		12	95,5	104,0667
2	104,1		1996 1	100	
3	108,7	104,3667	2	99,4	
4	104,8		3	100,4	99,9333
5	103		4	101,2	
6	108,6	105,4667	5	103,7	
7	107,9		6	102,1	102,3333
8	100,6		7	101,1	
9	114,7	107,7333	8	99,9	
10	122,1		9	103,1	101,3667
11	119,6		10	116,7	
12	112,4	118,0333	11	112,5	
1993 1	94,3		12	96,6	108,6
2	105,1		1997 1	100,8	
3	110,1	103,1667	2	101,7	
4	103,2		3	105,7	102,7333
5	104,2		4	107,8	
6	102,7	103,3667	5	109,1	
7	95,3		6	110,7	109,2
8	96,6		7	109,2	
9	105	98,96667	8	101,7	
10	108,4		9	112,3	107,7333
11	105,1		10	123,7	
12	98,9	104,1333	11	119,9	
1994 1	90,3		12	118,2	120,6
2	91,3		1998 1	102	
3	103,2	94,93333	2	108,6	
4	96,9		3	117,3	109,3
5	99,4		4	114,8	
6	99	98,43333	5	115,9	
7	96,2		6	113,8	114,8333
8	93,2		7	118,7	
9	106,6	98,66667	8	114,5	
10	19,1		9	118,4	117,2
11	109,4		10	117	
12	101,7	106,7333	11	118,6	
1995 1	95,9		12	111,1	115,5667
2	96,6		1999 1	97,8	
3	107,5	100	2	101,8	
4	98,9		3	116,8	105,4667
5	101,4		4	112,9	
6	102,8	101,0333	5	115,3	
7	95		6	115	114,4
8	91,4		7	116,3	
9	98,4	94,93333	8	104,3	
10	106,7		9	115	111,8667
11	110		10	120	

Leto	1995=100	1995=100
11	119,1	
12	117,3	118,8
2000 1	97,1	
2	109,4	
3	121,4	109,3
4	107,6	
5	116,5	
6	126	116,7
7	117,9	
8	112,1	
9	114	114,6667
10	118,7	
11	118,6	
12	114,6	117,3
Uporaba podatkov iz leta 2001 za preverjanje ustreznosti modela		
2001 1	100,7	
2	108,5	
3	127	112,0667
4	118,2	
5	126,1	
6	127,4	123,9
7	122,5	
8	121,7	
9	120,6	121,6
10	128,6	
11	124,1	
12	120,6	124,4333

h) Tabela 13: Indeks realnega efektivnega menjalnega tečaja HRV, deflaciran z indeksom cen v industriji po mesecih (1995=100), 1992-2001

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
M1	-	128,93	104,35	101,95	100,71	102,51	105,63	108,16	115,17	113,87
M2	-	125,70	106,84	100,67	100,59	103,72	105,79	110,38	116,54	114,54
M3	-	119,30	105,59	97,74	102,28	104,82	108,41	114,14	116,51	116,7
M4	-	116,84	106,82	98,09	103,18	105,52	108,92	114,79	116,58	116,6
M5	-	118,44	104,85	98,09	102,9	105,43	109,02	115,49	119,03	113,72
M6	-	115,59	107,71	98,27	101,73	105,63	110	116,56	116,74	113,2
M7	-	114,69	104,96	98,86	100,43	107,74	110,45	116,38	116,91	111,46
M8	-	112,45	103,87	98,74	99,26	107,29	108,80	114,91	117,53	112,96
M9	-	103,24	103,40	100,93	100,57	105,87	108,2	115,83	118,45	114,02
M10	-	105,11	102,86	102,94	102,12	105,05	108,33	115,25	118,44	112,11
M11	-	100,41	102,03	100,95	100,38	104,48	108,62	115,14	115,06	111,98
M12	-	100,96	105,50	100,37	101,30	104,89	108,03	116,27	113,53	111,96

Vir: Hrvatska gospodarska komora (Sektor za makroekonomske analize).

V Prilogi 5, Tab.14 (REMTH) so prikazani mesečni in kvartalni podatki.

Podatke za leto 2001 uporabljam za preverjanje ustreznosti ocenjenega regresijskega modela.

Tabela 14: (REMTH) Indeks REMT za HRV po kvartalnih (1995=100), 1992-2001

Leto	1995=100	1995=100	Leto	1995=100	1995=100
1992 1	-		12	100,42	100,58
2	-		1996 1	100,71	
3	-	-	2	100,59	
4	-		3	102,28	101,1933
5	-		4	103,18	
6	-	-	5	102,9	
7	-		6	101,73	102,6033
8	-		7	100,43	
9	-	-	8	99,26	
10	-		9	100,57	100,0867
11			10	102,12	
12	-	-	11	100,38	
1993 1	128,93		12	101,3	101,2667
2	125,7		1997 1	102,51	
3	119,3	124,6433	2	103,72	
4	116,84		3	104,82	103,6833
5	118,44		4	105,52	
6	115,59	116,9567	5	105,43	
7	114,69		6	105,63	105,5267
8	112,45		7	107,74	
9	103,24	110,1267	8	107,29	
10	105,11		9	105,87	76,96667
11	100,41		10	105,05	
12	100,96	102,16	11	104,48	
1994 1	104,35		12	104,89	104,8067
2	106,84		1998 1	105,63	
3	105,59	105,5933	2	105,79	
4	106,82		3	108,41	106,61
5	104,85		4	108,92	
6	107,71	106,46	5	109,02	
7	104,96		6	110	109,3133
8	103,87		7	110,45	
9	103,4	104,0767	8	108,8	
10	102,86		9	108,2	109,15
11	102,3		10	108,33	
12	102,5	102,5533	11	108,62	
1995 1	101,95		12	108,03	108,3267
2	100,67		1999 1	108,16	
3	97,74	100,12	2	110,38	
4	98,09		3	114,14	110,8933
5	98,27		4	114,79	
6	98,86	98,40667	5	115,49	
7	98,74		6	116,56	115,6133
8	100,93		7	116,38	
9	102,94	100,87	8	114,91	
10	100,95		9	115,83	115,7067
11	100,37		10	115,25	

Leto	1995=100	1995=100
11	115,14	
12	116,27	115,5533
2000 1	115,17	
2	116,54	
3	116,51	116,0733
4	116,68	
5	119,03	
6	116,74	117,4833
7	116,91	
8	117,53	
9	118,45	117,63
10	118,44	
11	115,06	
12	113,53	115,6767
Uporaba podatkov iz leta 2001 za preverjanje ustreznosti modela		
2001 1	113,87	
2	114,54	
3	116,7	115,0367
4	116,6	
5	113,72	
6	113,2	114,5067
7	114,46	
8	112,96	
9	114,02	112,8133
10	112,11	
11	111,98	
12	111,96	112,0167

PRILOGA 6

SKLENJENI SPORAZUMI MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med državama

Sporazum između Republike Slovenije i Republike Hrvatske o uspostavi diplomatskih odnosa među državama

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 06.02.1992

Objavljeno v Ur.l.RS 32/92, dne 30.06.1992; Mednarodne pogodbe št. 7/92

Datum uveljavitve: 06.02.1992

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ukinitvi vizumov

Kraj in datum podpisa: , 15.05.1992

Objavljeno v Ur.l.RS 40/92, dne 14.08.1992; Mednarodne pogodbe št. 11/92

Datum uveljavitve: 28.08.1992

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o prevozu potnikov in stvari v mednarodnem cestnem prometu

Sporazum između Republike Slovenije i Republike Hrvatske o prijevozu putnika i stvari u međunarodnom cestovnom prometu

Kraj in datum podpisa: Otočec, 14.07.1992

Objavljeno v Ur.l.RS 57/93, dne 14.10.1993; Mednarodne pogodbe št. 18/93

Datum uveljavitve: 14.01.1994

Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o vojaških pokojninah

Kraj in datum podpisa: Ljubljana, 20.07.1992

Objavljeno v Ur.l.RS 48/92, dne ; Mednarodne pogodbe št. 13/92

Datum uveljavitve: 01.11.1992

Pogodba med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o prevzemu oseb na skupni državni meji, s protokolom

Ugovor između Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o prihvatu osoba na zajedničkoj državnoj granici

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 04.06.1993

Objavljeno v Ur.l.RS 11/94, dne 28.02.1994; Mednarodne pogodbe št. 3/94

Datum uveljavitve: 14.05.1995

Protokol o uresničevanju Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o prevzemu oseb na skupni državni meji

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 04.06.1993

Objavljeno v Ur.l.RS 11/94, dne ; Mednarodne pogodbe št. 3/94
Datum uveljavitve: 14.05.1995

Pogodba o sodelovanju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške v boju proti terorizmu, tihotapljenju in zlorabi mamil, kot tudi proti organiziranemu kriminalu

Ugovor o suradnji izmeu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske u borbi protiv terorizma, krijumčarenja i zloupotrebe droga, kao i protiv organiziranog kriminala

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 04.06.1993

Objavljeno v Ur.l.RS 11/94, dne 28.02.1994; Mednarodne pogodbe št. 3/94

Datum uveljavitve: 29.05.1994

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ustanovitvi in pristojnostih skupnih organov za ugotovitev ter označitev državne meje

Kraj in datum podpisa: Čatež, 30.07.1993

Objavljeno v Ur.l.RS 55/93, dne ; Mednarodne pogodbe št. 16/93

Datum uveljavitve: 14.04.1995

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o trgovinsko-gospodarskih odnosih in sodelovanju

Sporazum između Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o trgovinsko-gospodarskim odnosima i suradnji

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 07.02.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 42/94, dne 13.07.1994; Mednarodne pogodbe št. 10/94

Datum uveljavitve: 25.08.1994

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o zaposlovanju

Sporazum između Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o zapošljavanju

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 07.02.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 42/94, dne 13.07.1994; Mednarodne pogodbe št. 10/94

Datum uveljavitve: 24.09.1994

Sporazum o sodelovanju v kulturi in izobraževanju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške

Sporazum o kulturnoj i prosvjetnoj suradnji između Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 07.02.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 51/94, dne 18.08.1994; Mednarodne pogodbe št. 15/94

Datum uveljavitve: 25.08.1994

Pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah

Ugovor izmedu Republike Slovenije i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 07.02.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 42/94, dne 13.07.1994; Mednarodne pogodbe št. 10/94

Datum uveljavitve: 18.08.1995

Pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah

Ugovor izmedu Republike Slovenije i Republike Hrvatske o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u kaznenim stvarima

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 07.02.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 42/94, dne 13.07.1994; Mednarodne pogodbe št. 10/94

Datum uveljavitve: 18.08.1995

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju

Sporazum izmedu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji

Kraj in datum podpisa: Brdo pri Kranju, 08.07.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 17/96, dne 29.03.1996; Mednarodne pogodbe št. 4/96

Datum uveljavitve: 05.03.1997

Pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izročitvi

Ugovor izmedju Republike Slovenije i Republike Hrvatske o izručenju

Kraj in datum podpisa: Brdo pri Kranju, 08.07.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 10/95, oz. 60/95, dne ; Mednarodne pogodbe št. 2/95 , oz. 14/95

Datum uveljavitve: 12.04.1998

Sporazum o rednem zračnem prometu med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško

Agreement on Scheduled Air Services between the Republic of Slovenia and the Republic of Croatia

Kraj in datum podpisa: Brdo pri Kranju, 08.07.1994

Objavljeno v Ur.l.RS 74/94, dne 30.11.1994; Mednarodne pogodbe št. 21/94

Datum uveljavitve: 01.02.1995

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o sodelovanju

na področju veterine

Sporazum izmedu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o veterinarskoj suradnji

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 13.09.1995

Objavljeno v Ur.l.RS 29/96, dne 31.05.1996; Mednarodne pogodbe št. 6/96

Datum uveljavitve: 01.07.1996

Pogodba med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o urejanju vodnogospodarskih razmerij

Ugovor izmedu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o uređivanju vodnogospodarskih odnosa

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 25.10.1996

Objavljeno v Ur.l.RS 75/97, dne 05.12.1997; Mednarodne pogodbe št. 23/97

Datum uveljavitve: 19.03.1998

Pravilnik stalne slovensko-hrvaške komisije za vodno gospodarstvo

Pravilnik stalne slovensko-hrvatske komisije za vodno gospodarstvo

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 25.10.1996

Objavljeno v Ur.l.RS 11/98, dne 13.02.1998; Mednarodne pogodbe št. 3/98

Datum uveljavitve: 19.03.1998

Sporazum o dopolnitvi Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ukinitvi vizumov

Sporazum o dopuni Sporazuma izmedu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o ukidanju viza

Kraj in datum podpisa: Ljubljana, 28.04.1997

Objavljeno v Ur.l.RS 20/98, dne 13.03.1998; Mednarodne pogodbe št. 4/98

Datum uveljavitve: 17.03.1998

Sporazum o socialnem zavarovanju med Vlado Republike Slovenijo in Vlado Republike Hrvaške

Sporazum o socijalnom osiguranju izmedu Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije

Kraj in datum podpisa: Ljubljana, 28.04.1997

Objavljeno v Ur.l.RS 71/97, dne 21.11.1997; Mednarodne pogodbe št. 21/97

Datum uveljavitve: 01.02.1998

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in civilizacijskimi nesrečami

Sporazum izmedu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske u zaštiti od prirodnih i

civilizacijskih katastrofa

Kraj in datum podpisa: Ljubljana, 22.09.1997

Objavljeno v Ur.l.RS 82/99, dne 08.10.1999; Mednarodne pogodbe št. 24/99

Datum uveljavitve: 01.11.1999

Administrativni sporazum o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško

Administrativni sporazum o provedbi Sporazuma o socialnem osiguranju izmeu Republike Slovenije i Republike Hrvatske

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 12.12.1997

Objavljeno v Ur.l.RS 87/97, dne 29.12.1997; Mednarodne pogodbe št. 24/97

Datum uveljavitve: 01.02.1998

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o mednarodnem kombiniranem prometu

Sporazum izmeu Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o meunarodnom kombiniranom prijevozu

Kraj in datum podpisa: Zagreb, 12.12.1997

Objavljeno v Ur.l.RS 35/2000, dne 21.04.2000; Mednarodne pogodbe št. 10/2000

Datum uveljavitve: 09.06.2000

Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o zgodnji izmenjavi informacij v primeru radiološke nevarnosti

Agreement between the Republic of Slovenia and the Republic of Croatia for the early Exchange of Information in the event of a Radiological Emergency

Kraj in datum podpisa: Otočec, 22.04.1998

Objavljeno v Ur.l.RS 22/99, dne 02.04.1999; Mednarodne pogodbe št. 6/99

Datum uveljavitve: 09.04.1999

Pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o ureditvi premoženjskopravnih razmerij

Ugovor izmeu Republike Slovenije i Republike Hrvatske o ureudenju imovinskopravnih odnosa

Kraj in datum podpisa: Ljubljana, 08.10.1999

Objavljeno v Ur.l.RS 110/99, dne 30.12.1999; Mednarodne pogodbe št. 31/99

Datum uveljavitve: 23.02.2000

PRILOGA 7

IZPISEK IZ PROGRAMA SORITEC